

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิจัย เรื่อง การศึกษาแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการใช้แบบสอบถามกับครูผู้สอนเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในด้านต่างๆ ดังนี้

1. ด้านผู้แต่ง ผู้เรียบเรียง
2. ด้านจุดประสงค์ของหนังสือ
3. ด้านเนื้อหา
4. ด้านกิจกรรมศิลปะ
5. ด้านการอ้างอิง
6. ด้านการใช้ภาษา
7. ด้านการออกแบบรูปเล่ม
8. ด้านคุณภาพการพิมพ์และการใช้เทคโนโลยีในการพิมพ์

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการใช้แบบสัมภาษณ์นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญ
ด้านการพัฒนาหลักสูตรและหนังสือเรียนศิลปศึกษา

แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นและแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียน
ศิลปศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3
ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในแต่ละด้าน ดังนี้

1. ด้านสภาพของหนังสือเรียนศิลปศึกษาก่อนมีการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2544

2. แนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์
ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
ในแต่ละด้านดังนี้

- 2.1 ด้านด้านผู้แต่ง ผู้เรียบเรียง
- 2.2 ด้านจุดประสงค์ของหนังสือ
- 2.3 ด้านเนื้อหา
- 2.4 ด้านกิจกรรมศิลปะ
- 2.5 ด้านการอ้างอิง
- 2.6 ด้านการใช้ภาษา
- 2.7 ด้านการออกแบบรูปเล่ม
- 2.8 ด้านคุณภาพการพิมพ์และการใช้เทคโนโลยีในการพิมพ์

3. ด้านการบริหารจัดการหนังสือเรียนศิลปศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช
2544 ในประเด็นต่อไปนี้

3.1 กระทรวงศึกษาธิการควรกำหนดหรือระบุชื่อหนังสือเรียนศิลปศึกษาที่ใช้
อย่างชัดเจนหรือไม่

3.2 สถานศึกษาหรือครูผู้สอนควรเป็นผู้เลือกใช้น้ำสือเรียนศิลปศึกษาเองตาม
ที่สมควร

3.3 กระทรวงศึกษาธิการควรเป็นผู้ผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษา โดยนำผู้ทรงคุณวุฒิ
มาตรวจสอบหนังสือเรียนอย่างมีคุณภาพ

3.4 การเปิดโอกาสให้มีการเขียนและผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษาอย่างเสรี หรือมอบหมายให้หน่วยงาน สถาบันที่มีชื่อเสียงหรือแหล่งผลิตที่มีมาตรฐานเป็นผู้ผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษา

3.5 การเปิดโอกาสให้หนังสือเรียนศิลปศึกษาของต่างประเทศเข้ามาเผยแพร่ โดยมีการตรวจสอบอย่างมีคุณภาพ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

โดยมีลำดับข้อเสนอแนะดังนี้

1. การเปิดโอกาสให้ครูผู้สอน ผู้เรียน และสถานศึกษาสามารถจัดทำหรือพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษาขึ้นเอง
2. การที่หนังสือเรียนศิลปศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะไม่ได้กำหนดให้ผู้เรียนมีไว้ใช้ประจำตัว
3. ด้านครูผู้สอน
4. แนวโน้มในการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษา
5. ข้อเสนอแนะอื่นๆเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษา

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อที่	สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ			
	ชาย	47	42.7
	หญิง	63	57.3
2. อายุ ต่ำกว่า 25 ปี			
	25 – 30 ปี	0	0
	31-35 ปี	6	5.5
	36 – 40 ปี	8	7.3
	41 – 45 ปี	36	32.7
	46 – 50 ปี	42	38.2
	51 – 55 ปี	15	13.6
	56 – 60 ปี	3	2.7
3. วุฒิการศึกษา			
	อนุปริญญา	2	1.8
	ปริญญาตรี	99	90.0
	ปริญญาโท	9	8.2
4. สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา			
	ศิลปศึกษา	85	77.3
	ศิลปกรรม	25	22.7
5. ประสบการณ์การสอนศิลปะระดับมัธยมศึกษา			
	1 – 5 ปี	0	0
	6 – 10 ปี	4	3.6
	11 – 15 ปี	6	5.5
	16 – 20 ปี	19	17.3
	21 – 25 ปี	37	33.6
	26 – 30 ปี	38	34.5
	31-35 ปี	6	5.5
	36 ปีขึ้นไป	0	0

จากตารางที่ 1 พบว่า ครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 57.3 ครูผู้สอนเป็นเพศชาย
ร้อยละ 42.7

อายุส่วนใหญ่ครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ระดับช่วงชั้นที่ 3
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 มีอายุระหว่าง 46 - 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 38.2 รองลงมามีอายุระหว่าง
41- 45 ปี คิดเป็นร้อยละ 32.7 อายุระหว่าง 51 - 55 ปี คิดเป็นร้อยละ 13.6 อายุระหว่าง 36 - 40 ปี
คิดเป็นร้อยละ 7.3 อายุระหว่าง 31-35 ปี คิดเป็นร้อยละ 5.5 และอายุระหว่าง 50 - 60 ปี
คิดเป็นร้อยละ 2.7

ระดับการศึกษา ส่วนใหญ่ครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์
ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 มีระดับการศึกษาสูงสุดอยู่ในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ
90.0 รองลงมาคือ ระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 8.2 และระดับอนุปริญญา คิดเป็นร้อยละ 1.8

สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา ส่วนใหญ่ครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาศิลปศึกษา คิดเป็น
ร้อยละ 77.3 รองลงมาครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 สำเร็จการศึกษาคือ สาขาศิลปกรรม คิดเป็นร้อยละ 22.7

ประสบการณ์การสอนศิลปะระดับมัธยมศึกษา ส่วนใหญ่ครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้
ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 มีประสบการณ์การสอนศิลปะในระดับ
มัธยมศึกษา ระหว่าง 26-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.5 รองลงมาครูผู้สอนมีประสบการณ์การสอน
ศิลปะในระดับมัธยมศึกษาคือ ระหว่าง 21-25 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.6 ครูผู้สอนมีประสบการณ์
การสอนศิลปะในระดับมัศึกษาระหว่าง 16-20 ปี คิดเป็นร้อยละ 17.3 ครูผู้สอนมีประสบการณ์
การสอนศิลปะในระดับมัศึกษาระหว่าง 11-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 5.5 ครูผู้สอนมีประสบการณ์
การสอนศิลปะในระดับมัศึกษาระหว่าง 31-35 ปี คิดเป็นร้อยละ 5.5 และครูผู้สอนมีประสบการณ์
การสอนศิลปะในระดับมัศึกษาระหว่าง 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 3.6

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งผลิตหนังสือเรียนศิลปะศึกษา ที่ครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 เลือกใช้

ข้อที่	แหล่งผลิต	จำนวน	ร้อยละ
1.	บริษัท / สำนักพิมพ์เอกชน	64	58.2
1.1	สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด	21	19.1
1.2	สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด	8	7.3
1.3	สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์	19	17.3
1.4	สำนักพิมพ์ สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ	7	6.4
1.5	สำนักพิมพ์ประสานมิตร	2	1.8
1.6	ไม่ระบุชื่อสำนักพิมพ์	7	6.4
1.	สำนักพิมพ์รัฐบาล	8	7.3
2.	หน่วยงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดทำขึ้น	8	7.3
3.	สถานศึกษาจัดทำขึ้น	0	0
4.	ครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะจัดทำขึ้น	30	27.3

จากตารางที่ 2 พบว่า ส่วนใหญ่ครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ใช้หนังสือเรียนศิลปะศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 จากแหล่งผลิต โดยบริษัทหรือสำนักพิมพ์เอกชน คิดเป็นร้อยละ 58.2 รองลงมาคือ ครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะจัดทำขึ้น คิดเป็นร้อยละ 27.3 สำนักพิมพ์รัฐบาล คิดเป็นร้อยละ 7.3 โดยใช้จากสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช คิดเป็นร้อยละ 19.1 สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช คิดเป็นร้อยละ 7.8 สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 17.3 สำนักพิมพ์สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ คิดเป็นร้อยละ 6.4 และสำนักพิมพ์ประสานมิตร คิดเป็นร้อยละ 1.8 สำนักพิมพ์กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ คิดเป็นร้อยละ 7.3 และ หน่วยงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดทำขึ้นคิดเป็นร้อยละ 7.3 และครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะจัดทำขึ้น คิดเป็นร้อยละ 27.3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้หนังสือเรียนศิลปะศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

ข้อมูลการใช้	จำนวน	ร้อยละ
- ใช้หนังสือเรียนศิลปะศึกษาเดิมที่มีอยู่แล้ว	7	6.4
- ใช้หนังสือเรียนศิลปะศึกษาที่ผลิตขึ้นใหม่	27	24.5
- ใช้หนังสือเรียนศิลปะศึกษาเดิมและหนังสือเรียนศิลปะศึกษาที่ผลิตขึ้นใหม่	74	67.3
- ไม่ใช้	2	1.8

จากตารางที่ 3 พบว่า ส่วนใหญ่ครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ใช้หนังสือเรียนศิลปะศึกษาที่มีอยู่เดิม และหนังสือเรียนศิลปะศึกษาที่ผลิตขึ้นใหม่ คิดเป็นร้อยละ 67.3 รองลงมาคือ ใช้หนังสือเรียนศิลปะศึกษาที่ผลิตขึ้นใหม่ คิดเป็นร้อยละ 24.5 ใช้หนังสือเรียนศิลปะศึกษาเดิมที่มีอยู่แล้ว คิดเป็นร้อยละ 6.4 และไม่ใช้หนังสือเรียนศิลปะศึกษา คิดเป็นร้อยละ 1.8

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดหาหนังสือเรียนศิลปะศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ไว้ในแหล่งการเรียนรู้

แหล่งการเรียนรู้	จำนวน	ร้อยละ
- ห้องสมุดโรงเรียน	46	41.8
- ห้องศิลปะ/ห้องสมุดหมวดวิชา	61	55.5
- ศูนย์สื่อการเรียนการสอน	0	0
- ห้องชมรม/ชุมนุม	0	0
- ศูนย์วิชาการ	3	2.7

จากตารางที่ 4 พบว่า ส่วนใหญ่ครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้จัดหาหนังสือเรียนศิลปะศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ไว้ในแหล่งการเรียนรู้ ซึ่งเป็นห้องสมุดโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 41.8 รองลงมาคือ ห้องศิลปะหรือห้องสมุดหมวดวิชา คิดเป็นร้อยละ 55.5 และไว้ในศูนย์วิชาการ คิดเป็นร้อยละ 2.7

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการแบ่งช่วงชั้นของหนังสือเรียนศิลปะศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

ช่วงชั้นของหนังสือเรียนศิลปะศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
- แบ่งตามช่วงชั้นของหลักสูตร	49	44.5
- แบ่งเล่มละหนึ่งระดับชั้น	61	55.5
- ไม่ควรแบ่งช่วงชั้น	0	0

จากตารางที่ 5 พบว่า ส่วนใหญ่ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าหนังสือเรียนศิลปะศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ควรแบ่งหนึ่งระดับชั้นต่อหนังสือหนึ่งเล่ม (คือมัธยมศึกษาปีที่ 1 หนึ่งเล่ม มัธยมศึกษาปีที่ 2 หนึ่งเล่ม และมัธยมศึกษาปีที่ 3 หนึ่งเล่ม) คิดเป็นร้อยละ 55.5 รองลงมาคือ แบ่งตามช่วงชั้นตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (คือ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 หนึ่งเล่ม) คิดเป็นร้อยละ 44.5

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับจัดเนื้อหาสาระในหนังสือเรียนศิลปศึกษา
กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตร
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

การจัดเนื้อหาสาระในหนังสือเรียนศิลปศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
- ควรแยกเล่มเป็น 3 สาระ คือ สาระทัศนศิลป์ สาระดนตรี สาระนาฏศิลป์	66	60.0
- ควรแยกเล่มเป็น 2 สาระ คือ สาระทัศนศิลป์ สาระดนตรี สาระนาฏศิลป์	30	27.3
- ควรเล่มกันทั้งสาระทัศนศิลป์ สาระดนตรี สาระนาฏศิลป์	14	12.7

จากตารางที่ 6 พบว่า ส่วนใหญ่ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าหนังสือเรียนศิลปศึกษากลุ่ม
สาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ควรจัดเนื้อหาสาระโดยแยกเล่มเป็น 3 สาระ คือ สาระทัศนศิลป์
สาระดนตรี สาระนาฏศิลป์ คิดเป็นร้อยละ 60.0 รองลงมาคือ ควรแยกเล่มเป็น 2 สาระ คือ สาระ
ทัศนศิลป์ สาระดนตรีกับนาฏศิลป์ คิดเป็นร้อยละ 27.3 และควรรวมเล่มเดียวกันทั้งสาระทัศนศิลป์
สาระดนตรี สาระนาฏศิลป์ คิดเป็นร้อยละ 12.7

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษา
กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตร
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนที่ 2 มีเกณฑ์ในการคิดค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ของแต่ละช่วง
ความคิดเห็น โดยแปลความหมายตามเกณฑ์ ดังนี้

4.50 – 5.00	ความหมาย	ความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด
3.50 – 4.49	ความหมาย	ความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก
2.50 – 3.49	ความหมาย	ความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง
1.50 – 2.49	ความหมาย	ความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับน้อย
1.00 – 1.49	ความหมาย	ความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ระดับช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ด้านผู้แต่ง ผู้เรียบเรียง

ข้อที่	ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1.	ผู้แต่งควรมีประสบการณ์การผลิตผลงานด้านวิชาการทางศิลปะ	4.69	0.50	มากที่สุด
2.	ผู้แต่งควรมีความรู้และเชี่ยวชาญในด้านทัศนศิลป์อย่าง กว้างขวางลึกซึ้ง	4.77	0.46	มากที่สุด
3.	ผู้แต่งควรมีประสบการณ์ด้านการสอนศิลปะ	4.80	0.39	มากที่สุด
4.	ผู้แต่งควรเป็นที่ยอมรับในวงวิชาการด้านทัศนศิลป์	4.47	0.673	มาก
5.	ผู้แต่งควรเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรวิชาศิลปะ	4.66	0.57	มากที่สุด
6.	ผู้แต่งควรมีความสามารถด้านการใช้ภาษาเชิงวิชาการ	4.30	0.671	มาก
7.	ผู้แต่งควรมีความรู้ความเข้าใจในคุณลักษณะของกลุ่มผู้อ่าน	4.53	0.672	มากที่สุด
8.	ผู้แต่งควรมีความรู้ด้านหลักการเขียนหนังสือที่ถูกต้อง	4.60	0.56	มากที่สุด
9.	ผู้แต่งควรนำเสนอเนื้อหาเชิงรูปธรรมมากกว่าความคิดเห็นเชิงนามธรรม	4.52	0.65	มากที่สุด
10.	หนังสือเรียนศิลปศึกษาควรระบุคุณสมบัติของผู้แต่งผู้เรียบเรียงไว้อย่างชัดเจน	4.23	0.77	มาก
	รวมเฉลี่ย	4.557	0.591	มากที่สุด

จากตารางที่ 7 พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในด้านผู้แต่ง ผู้เรียบเรียง โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.557$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความคิดเห็นด้านผู้แต่ง ผู้เรียบเรียงส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงอันดับค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้แต่งควรมีประสบการณ์ด้านการสอนศิลปะ ($\bar{X} = 4.80$) รองลงมาคือ ผู้แต่งควรมีความรู้และเชี่ยวชาญในด้านทัศนศิลป์ อย่างกว้างขวางลึกซึ้ง ($\bar{X} = 4.77$) และผู้แต่งควรมีประสบการณ์การผลิตผลงานด้านวิชาการทางศิลปะ ($\bar{X} = 4.69$) ส่วนความคิดเห็นว่าหนังสือเรียนศิลปศึกษาคควรระบุคุณสมบัติของผู้แต่ง ผู้เรียบเรียงไว้อย่างชัดเจนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับสุดท้าย ($\bar{X} = 4.23$)

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ด้านจุดประสงค์ของหนังสือ

ข้อที่	ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1.	จุดประสงค์ของหนังสือควรแสดงไว้อย่างชัดเจน	4.74	0.43	มากที่สุด
2.	จุดประสงค์ของหนังสือควรบอกลักษณะหรือประเภทของหนังสือ เพื่อความเหมาะสมต่อการนำไปใช้	4.56	0.59	มากที่สุด
3.	จุดประสงค์ของหนังสือควรระบุกลุ่มผู้ใช้หนังสือให้ชัดเจนในคำนำและจุดประสงค์ของผู้แต่ง	4.54	0.568	มากที่สุด
4.	จุดประสงค์ของหนังสือควรแสดงถึงจุดมุ่งหมายของผู้แต่ง ในการเขียนหนังสืออย่างชัดเจน	4.52	0.57	มากที่สุด
5.	จุดประสงค์ของหนังสือควรเสนอแนะแนวทางที่เป็นประโยชน์ในการใช้หนังสือเรียนศิลปศึกษา	4.54	0.568	มากที่สุด
6.	จุดประสงค์ของหนังสือควรบอกถึงสาระประโยชน์ที่ได้จากการอ่าน	4.52	0.60	มากที่สุด

ตารางที่ 8 (ต่อ) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ
แนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

ด้านจุดประสงค์ของหนังสือ

ข้อที่	ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
7.	จุดประสงค์ของหนังสือควรมีโครงสร้างที่ครอบคลุม เนื้อหาสาระตลอดทั้งเล่ม	4.61	0.55	มากที่สุด
8.	จุดประสงค์ของหนังสือควรนำเสนอโครงสร้าง หน่วยการเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา หนังสือ	4.69	0.502	มากที่สุด
9.	จุดประสงค์ของหนังสือควรอ้างอิงถึงหลักการ หรือทฤษฎีทางศิลปะที่นำเสนอในหนังสือเรียน ศิลปศึกษา	4.37	0.61	มาก
10.	จุดประสงค์ของหนังสือเรียนศิลปศึกษา ควรบอก จุดเน้นเนื้อหาสาระทัศนศิลป์อย่างชัดเจน	4.69	0.52	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย		4.578	0.547	มากที่สุด

จากตารางที่ 8 พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษา
กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในด้านจุดประสงค์ของหนังสือ โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด
($\bar{X} = 4.578$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าความคิดเห็นด้านจุดประสงค์ของหนังสือ ส่วนใหญ่
อยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงอันดับค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ จุดประสงค์ของหนังสือ
ควรแสดงไว้อย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.74$) รองลงมาคือ จุดประสงค์ของหนังสือควรนำเสนอโครงสร้าง
หน่วยการเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาหนังสือ ($\bar{X} = 4.69$) จุดประสงค์ของหนังสือเรียน
ศิลปศึกษา ควรบอกจุดเน้นเนื้อหาสาระทางทัศนศิลป์อย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.69$) และจุดประสงค์
ของหนังสือควรมีโอกาสที่ครอบคลุม เนื้อหาสาระตลอดทั้งเล่ม ($\bar{X} = 4.61$) ส่วนจุดประสงค์ของ
หนังสือควรอ้างอิงถึงหลักการหรือทฤษฎีทางศิลปะที่นำเสนอในหนังสือเรียนศิลปศึกษามีค่าเฉลี่ย
อยู่ในอันดับสุดท้าย ($\bar{X} = 4.37$)

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ด้านเนื้อหา

ข้อที่	ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1.	เนื้อหาที่มีความสอดคล้องกับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ศิลปะด้านทัศนศิลป์ ตามหลักสูตร	4.73	0.51	มากที่สุด
2.	เนื้อหาที่มีความสอดคล้องตามมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น	4.66	0.579	มากที่สุด
3.	เนื้อหาส่งเสริมการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง	4.51	0.570	มากที่สุด
4.	เนื้อหาที่มีความทันสมัยสอดคล้องกับสภาพสังคมและนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.67	0.50	มากที่สุด
5.	เนื้อหาส่งเสริมให้เกิดจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ การวิเคราะห์วิจารณ์ และสุนทรียภาพ	4.70	0.49	มากที่สุด
6.	เนื้อหาควรลำดับความยากง่ายและส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	4.69	0.53	มากที่สุด
7.	เนื้อหาควรส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับศิลปะจากภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทย	4.50	0.70	มากที่สุด
8.	เนื้อหาส่งเสริมการเรียนรู้จากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย	4.63	0.58	มากที่สุด
9.	เนื้อหาด้านทัศนศิลป์สามารถบูรณาการร่วมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นได้	4.58	0.59	มากที่สุด
10.	เนื้อหาส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานมุ่งเน้นการทำงานเป็นกลุ่ม	4.36	0.76	มาก
	รวมเฉลี่ย	4.603	0.58	มากที่สุด

จากตารางที่ 9 พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในด้านเนื้อหา โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.603$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความคิดเห็นด้านเนื้อหา ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด

โดยเรียงอันดับค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ เนื้อหาที่มีความสอดคล้องกับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ศิลปะด้านทัศนศิลป์ตามหลักสูตร ($\bar{X} = 4.73$) รองลงมาคือ เนื้อหาควรส่งเสริมให้เกิดจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์การวิเคราะห์วิจารณ์ และสุนทรียภาพ ($\bar{X} = 4.70$) และเนื้อหาควรส่งเสริมการเรียนรู้จากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย ($\bar{X} = 4.63$) ส่วนความคิดเห็นว่าเนื้อหาควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานมุ่งเน้นการทำงานเป็นกลุ่มมีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับสุดท้าย ($\bar{X} = 4.36$)

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปะศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ด้านกิจกรรมศิลปะ

ข้อที่	ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1.	กิจกรรมศิลปะควรสอดคล้องกับเนื้อหาสาระและส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	4.67	0.50	มากที่สุด
2.	กิจกรรมศิลปะควรส่งเสริมความเข้าใจในเนื้อหาสาระและพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน	4.60	0.56	มากที่สุด
3.	กิจกรรมศิลปะควรบูรณาการร่วมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นได้	4.41	0.72	มาก
4.	กิจกรรมศิลปะควรส่งเสริมการเรียนรู้ด้านทัศนศิลป์อย่างกว้างขวาง มุ่งเน้นให้เห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมไทย	4.49	0.70	มาก
5.	กิจกรรมศิลปะควรส่งเสริมความถนัดและความสนใจของผู้เรียน และเปิดโอกาสให้แสดงออกอย่างอิสระ	4.67	0.54	มากที่สุด
6.	กิจกรรมศิลปะควรส่งเสริมให้เกิดจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ การวิเคราะห์วิจารณ์และสุนทรียภาพ	4.59	0.63	มากที่สุด
7.	กิจกรรมศิลปะมีความยืดหยุ่นสามารถปฏิบัติได้จริงและปรับเข้ากับลักษณะผู้เรียนได้	4.65	0.51	มากที่สุด
8.	กิจกรรมศิลปะควรส่งเสริมการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้จากสื่อที่หลากหลาย	4.72	0.48	มากที่สุด
9.	กิจกรรมศิลปะควรประยุกต์ให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นของไทยได้	4.54	0.630	มากที่สุด

ตารางที่ 10 (ต่อ) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

ด้านกิจกรรมศิลปะ

ข้อที่	ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
10.	กิจกรรมศิลปะควรมีการวัดและประเมินผลในแต่ละกิจกรรมที่ชัดเจน	4.52	0.631	มากที่สุด
	รวมเฉลี่ย	4.586	0.59	มากที่สุด

จากตารางที่ 10 พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในด้านกิจกรรมศิลปะโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.586$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความคิดเห็นด้านกิจกรรมศิลปะส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงอันดับค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ กิจกรรมศิลปะควรส่งเสริมการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้จากสื่อที่หลากหลาย ($\bar{X} = 4.72$) รองลงมาคือ กิจกรรมศิลปะควรสอดคล้องกับเนื้อหาสาระและส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.67$) กิจกรรมศิลปะควรส่งเสริมความถนัดและความสนใจของผู้เรียน และเปิดโอกาสให้แสดงออกอย่างอิสระ ($\bar{X} = 4.67$) และกิจกรรมศิลปะควรมีความยืดหยุ่น สามารถปฏิบัติได้จริง และปรับเข้ากับลักษณะผู้เรียนได้ ($\bar{X} = 4.65$) ส่วนความคิดเห็นว่ากิจกรรมศิลปะควรบูรณาการร่วมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นได้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับสุดท้าย ($\bar{X} = 4.41$)

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ด้านการอ้างอิง

ข้อที่	ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1.	การอ้างอิงควรอ้างอิงมาจากแหล่งข้อมูลทางศิลปะที่ถูกต้อง น่าเชื่อถือ	4.63	0.58	มากที่สุด
2.	การอ้างอิงควรผูกหลักวิชาการ	4.54	0.65	มากที่สุด
3.	การอ้างอิงควรมีการใช้แหล่งอ้างอิงที่หลากหลาย	4.41	0.69	มาก
4.	การอ้างอิงควรอ้างอิงข้อมูลทางศิลปะที่ทันสมัยและกว้างขวาง	4.46	0.60	มาก
5.	การอ้างอิงควรอ้างอิงให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระทางด้านทัศนศิลป์ที่นำเสนอ	4.69	0.53	มากที่สุด
6.	การอ้างอิงควรนำเสนอแหล่งข้อมูลเพื่อค้นคว้าเพิ่มเติม	4.60	0.623	มากที่สุด
7.	การอ้างอิงควรแนะนำแหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ อย่างเหมาะสม	4.56	0.628	มากที่สุด
8.	การอ้างอิงควรอ้างอิงสิ่งที่มีอยู่รอบตัวในท้องถิ่นมาส่งเสริมการเรียนรู้	4.50	0.64	มากที่สุด
9.	การอ้างอิงควรอ้างอิงถึงลิขสิทธิ์การนำภาพผลงานศิลปะมาประกอบในหนังสือเรียนศิลปศึกษาอย่างถูกต้อง	4.45	0.69	มาก
10.	การอ้างอิงควรเสนอแนวทางการค้นคว้าข้อมูลทางศิลปะจากสื่ออื่น ๆ	4.54	0.65	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย		4.538	0.627	มากที่สุด

จากตารางที่ 11 พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในด้านการอ้างอิง โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.538$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความคิดเห็นด้านการอ้างอิง ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงอันดับค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การอ้างอิงควรอ้างอิงให้สอดคล้อง

กับเนื้อหาสาระทางด้านทัศนศิลป์ที่นำเสนอ ($\bar{X} = 4.69$) รองลงมาคือ การอ้างอิง ควรอ้างอิงมาจากแหล่งข้อมูลทางศิลปะที่ถูกต้อง น่าเชื่อถือ ($\bar{X} = 4.63$) และการอ้างอิงควรนำเสนอแหล่งข้อมูลเพื่อค้นคว้าเพิ่มเติม ($\bar{X} = 4.60$) ส่วนความคิดเห็นว่า การอ้างอิงควรมีการใช้แหล่งอ้างอิงที่หลากหลายมีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับสุดท้าย ($\bar{X} = 4.41$)

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ด้านการใช้ภาษา

ข้อที่	ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1.	การใช้ภาษาควรสื่อความหมายชัดเจน	4.62	0.61	มากที่สุด
2.	การใช้ภาษาควรเหมาะสมกับระดับวัยของผู้อ่าน	4.69	0.57	มากที่สุด
3.	การใช้ภาษาควรถูกต้องตามหลักภาษา	4.71	0.49	มากที่สุด
4.	การใช้ภาษาควรส่งเสริมความเข้าใจในเนื้อหาสาระทางด้านทัศนศิลป์	4.69	0.53	มากที่สุด
5.	การใช้ภาษาควรมีความถูกต้องตามหลักวิชาการทางด้านศิลปะ	4.63	0.58	มากที่สุด
6.	การใช้ภาษาควรหลีกเลี่ยงการใช้ศัพท์เฉพาะทางด้านทัศนศิลป์ซึ่งไม่เป็นที่เผยแพร่	4.32	0.75	มาก
7.	การใช้ภาษามีการนำเสนอการลำดับข้อความและประโยคที่กระตุ้นการเรียนรู้	4.54	0.63	มากที่สุด
8.	การใช้ศัพท์ทางวิชาการและภาษาต่างประเทศควรมีคำอธิบายที่ชัดเจน	4.58	0.62	มากที่สุด
9.	การใช้ศัพท์เฉพาะด้านทัศนศิลป์ควรใช้เฉพาะที่จำเป็นในกรณีที่มีศัพท์เทคนิคควรวงเล็บภาษาอังกฤษ	4.58	0.62	มากที่สุด
10.	การใช้ภาษาควรมีแนวการเขียนที่เป็นรูปแบบเดียวกัน	4.52	0.63	มากที่สุด
	รวมเฉลี่ย	4.588	0.603	มากที่สุด

จากตารางที่ 12 พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปะศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในด้านการใช้ภาษาโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.588$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าความคิดเห็นด้านการใช้ภาษา ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงอันดับค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การใช้ภาษาควรถูกต้องตามหลักภาษา ($\bar{X} = 4.71$) รองลงมาคือ การใช้ภาษาควรเหมาะสมกับระดับวัยของผู้อ่าน ($\bar{X} = 4.69$) การใช้ภาษาควรส่งเสริมความเข้าใจในเนื้อหาสาระทางด้านทัศนศิลป์ ($\bar{X} = 4.69$) และการใช้ภาษาควรมีความถูกต้องตามหลักวิชาการทางด้านศิลปะ ($\bar{X} = 4.63$) ส่วนความคิดเห็นว่าการใช้ภาษาควรหลีกเลี่ยงการใช้ศัพท์เฉพาะทางด้านทัศนศิลป์ ซึ่งไม่เป็นที่เผยแพร่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับสุดท้าย ($\bar{X} = 4.32$)

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปะศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

ด้านการออกแบบรูปเล่ม

ข้อที่	ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1.	การออกแบบปกควรมีความสัมพันธ์กับเนื้อหา ด้านทัศนศิลป์ภายในเล่ม	4.50	0.63	มากที่สุด
2.	การออกแบบปกควรมีภาพประกอบที่มีสีสันและ ข้อความที่ชัดเจน	4.53	0.67	มากที่สุด
3.	การออกแบบรูปเล่มควรมีการใช้แบบและขนาด ตัวอักษรที่เหมาะสมตลอดทั้งเล่ม	4.52	0.65	มากที่สุด
4.	การออกแบบจัดหน้าเนื้อหาของหนังสือควรจัดเป็น ลำดับ ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	4.67	0.508	มากที่สุด
5.	จำนวนหน้าของหนังสือเหมาะสมกับระดับผู้อ่าน	4.54	0.59	มากที่สุด
6.	การออกแบบการลำดับเนื้อหาทางทัศนศิลป์ควรมี ความสัมพันธ์กันตลอดทั้งเล่ม	4.70	0.49	มากที่สุด
7.	การออกแบบสัดส่วนเนื้อหาควรมีความสมดุลกับ ปริมาณภาพประกอบ	4.65	0.51	มากที่สุด

ตารางที่ 13 (ต่อ) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปะศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ด้านการออกแบบรูปเล่ม

ข้อที่	ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
8.	ภาพประกอบภายในเล่มควรมีคำอธิบายภาพและแหล่งอ้างอิงที่ชัดเจน	4.69	0.502	มากที่สุด
9.	รูปเล่มของหนังสือศิลปะควรมีขนาดเหมาะสม สะดวกต่อการนำไปใช้	4.65	0.51	มากที่สุด
10.	การออกแบบรูปเล่มควรมีความน่าสนใจของผู้อ่าน	4.69	0.502	มากที่สุด
	รวมเฉลี่ย	4.614	0.555	มากที่สุด

จากตารางที่ 13 พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปะศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในด้านการออกแบบรูปเล่มโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.614$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความคิดเห็นด้านการออกแบบรูปเล่มอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงอันดับค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การออกแบบการลำดับเนื้อหาทางทัศนศิลป์ควรมีความสัมพันธ์กันตลอดทั้งเล่ม ($\bar{X} = 4.70$) รองลงมาคือ ภาพประกอบภายในเล่มควรมีคำอธิบายภาพและแหล่งอ้างอิงที่ชัดเจน ($\bar{X} = 4.69$) การออกแบบรูปเล่มควรมีความน่าสนใจของผู้อ่าน ($\bar{X} = 4.69$) และการออกแบบจัดหน้าเนื้อหาของหนังสือควรจัดเป็นลำดับส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.67$) ส่วนความคิดเห็นว่าการออกแบบปกควรมีความสัมพันธ์กับเนื้อหาทางทัศนศิลป์ภายในเล่มมีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับสุดท้าย ($\bar{X} = 4.50$)

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ
แนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปะศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

ด้านคุณภาพการพิมพ์และการใช้เทคโนโลยีในการพิมพ์

ข้อที่	ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1.	กระดาษที่ใช้พิมพ์มีลักษณะเหมาะสม ส่งเสริม ความสนใจในการอ่าน	4.51	0.57	มากที่สุด
2.	กระดาษที่ใช้พิมพ์ควรมีความทนทานต่อการ จัดพิมพ์หนังสือเรียนศิลปะศึกษา	4.44	0.62	มาก
3.	ภาพประกอบทางศิลปะควรเป็นภาพสีกระตุ้น การเรียนรู้	4.60	0.63	มากที่สุด
4.	ภาพประกอบที่จัดพิมพ์ควรมีความน่าสนใจและ คมชัด	4.71	0.49	มากที่สุด
5.	ตัวอักษรควรพิมพ์ให้ชัดเจน ส่งเสริมการอ่าน	4.72	0.52	มากที่สุด
6.	การเข้าเล่มหนังสือมีความแข็งแรงทนทาน	4.69	0.53	มากที่สุด
7.	ควรเลือกใช้แบบและขนาดตัวพิมพ์ที่เหมาะสมกับ ลักษณะหนังสือเรียนศิลปะศึกษา	4.69	0.50	มากที่สุด
8.	ควรเลือกระบบการพิมพ์ที่ส่งเสริมให้หนังสือเรียน ศิลปะศึกษาสวยงามเป็นที่น่าสนใจ	4.67	0.57	มากที่สุด
9.	ควรออกแบบหนังสือเรียนศิลปะศึกษาให้มีความ ทันสมัยแปลกใหม่ ไม่เหมือนตำราวิชาการทั่วไป	4.65	0.58	มากที่สุด
10.	ควรมีการประเมิน และตรวจคุณภาพการพิมพ์ หนังสือเรียนศิลปะศึกษาอย่างสม่ำเสมอ	4.74	0.47	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย		4.642	0.548	มากที่สุด

จากตารางที่ 14 พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปะศึกษา
กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในด้านคุณภาพการพิมพ์และการใช้เทคโนโลยีในการพิมพ์ โดยเฉลี่ยอยู่
ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.642$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าความคิดเห็นด้านคุณภาพการพิมพ์
และการใช้เทคโนโลยีในการพิมพ์ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงอันดับค่าเฉลี่ยมากที่สุด

3 อันดับแรก ได้แก่ ความคิดเห็นว่าควรมีการประเมินและตรวจคุณภาพการพิมพ์หนังสือเรียนศิลปศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.74$) รองลงมาคือ ตัวอักษรควรพิมพ์ให้ชัดเจนส่งเสริมการอ่าน ($\bar{X} = 4.72$) และภาพประกอบที่จัดพิมพ์ควรมีความน่าสนใจและคมชัด ($\bar{X} = 4.60$) ส่วนความคิดเห็นว่ากระดาษที่ใช้พิมพ์ควรมีความทนทานต่อการจัดพิมพ์หนังสือเรียนศิลปศึกษามีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับสุดท้าย ($\bar{X} = 4.44$)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

ตารางที่ 15 ความถี่ของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

ข้อที่	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	ความถี่
1.	ผู้แต่ง ผู้เรียบเรียงควรเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะ	1
2.	ผู้แต่ง ผู้เรียบเรียงควรมีลักษณะเป็นกลุ่มหรือคณะ	1
3.	เนื้อหาไม่ควรลอกเลียนแบบเนื้อหาในหนังสือเรียนศิลปศึกษาเล่มเก่า ๆ	3
4.	เนื้อหาควรส่งเสริมความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทย	3
5.	เนื้อหาเหมาะสมกับวัยและระดับชั้นของผู้เรียน	5
6.	เนื้อหาควรปรับให้ทันสมัย	1
7.	เนื้อหาควรประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับเวลาหรือคาบเรียนตามสภาพจริงได้	3
8.	กิจกรรมศิลปะควรสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น	1
9.	กิจกรรมศิลปะน่าสนใจ ส่งเสริมการเรียนรู้ที่หลากหลาย	2
10.	กิจกรรมศิลปะควรบูรณาการร่วมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ได้	2
11.	กิจกรรมศิลปะควรส่งเสริมให้ผู้เรียนปฏิบัติแล้วเกิดความสุขในการเรียน	1
12.	ควรมีวิธีการวัดผลประเมินผลประกอบท้ายกิจกรรมศิลปะ	3
13.	ภาพประกอบควรสอดคล้องกับเนื้อหาด้านทัศนศิลป์	4
14.	ภาพประกอบสื่อความหมายชัดเจน	3
15.	ภาพประกอบควรเป็นภาพสี	2
16.	ภาพประกอบควรมีเทคนิคการพิมพ์ที่ดี	1

ตารางที่ 15 (ต่อ) ความถี่ของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

ข้อที่	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	ความถี่
17.	กระดาษที่ใช้ควรมีคุณภาพดี	1
18.	รูปเล่มของหนังสือเรียนศิลปศึกษาไม่ควรมีขนาดใหญ่เกินไป	1
19.	ควรมีสื่ออิเล็กทรอนิกส์ประกอบเนื้อหาในหนังสือเรียนศิลปศึกษา	2
20.	ควรมีการจัดอบรมเพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการใช้หนังสือเรียนศิลปศึกษา	2

จากตารางที่ 15 พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยมีจำนวนความถี่ของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะมากที่สุดเรียงลำดับดังนี้

เนื้อหาควรเหมาะสมกับวัยและระดับชั้นของผู้เรียน (ความถี่ = 5) ภาพประกอบควรสื่อความหมายชัดเจน (ความถี่ = 4) เนื้อหาไม่ควรลอกเลียนแบบเนื้อหาในหนังสือเรียนศิลปศึกษาเล่มเก่า ๆ (ความถี่ = 3) เนื้อหาควรประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับเวลาหรือคาบเรียนตามสภาพจริงได้ (ความถี่ = 3) ภาพประกอบควรเป็นภาพสี (ความถี่ = 3) ควรมีวิธีการวัดผลประเมินผลประกอบทำกิจกรรมศิลปะ (ความถี่ = 3) กิจกรรมศิลปะมีความน่าสนใจส่งเสริมการเรียนรู้ที่หลากหลาย (ความถี่ = 2) กิจกรรมศิลปะควรบูรณาการร่วมกับสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ได้ (ความถี่ = 2) ภาพประกอบควรมีเทคนิคการพิมพ์ที่ดี (ความถี่ = 2) ควรมีสื่ออิเล็กทรอนิกส์ประกอบเนื้อหาในหนังสือเรียนศิลปศึกษา (ความถี่ = 2) ควรมีการจัดอบรมเพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการใช้หนังสือเรียนศิลปศึกษา (ความถี่ = 2) ผู้แต่ง ผู้เรียบเรียงควรเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะ (ความถี่ = 1) ผู้แต่ง ผู้เรียบเรียงควรมีลักษณะเป็นกลุ่มหรือคณะ (ความถี่ = 1) เนื้อหาควรปรับให้ทันสมัย (ความถี่ = 1) กิจกรรมศิลปะควรสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น (ความถี่ = 1) กิจกรรมศิลปะควรส่งเสริมให้ผู้เรียนปฏิบัติแล้วเกิดความสุขในการเรียน (ความถี่ = 1) กระดาษที่ใช้ควรมีคุณภาพดี (ความถี่ = 1) และรูปเล่มของหนังสือเรียนศิลปศึกษาไม่ควรมีขนาดใหญ่เกินไป (ความถี่ = 1)

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรและหนังสือเรียนศิลปศึกษา จำนวน 10 คน

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรและหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 1
ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไป

นางศรารัตน์ ลิ้มบุญย์ อายุ 49 ปี จบการศึกษาระดับชั้นปริญญาโท ปัจจุบันเป็นนักวิชาการศึกษาระดับ 8 สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีประสบการณ์การสอนศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ 15 ปี และมีผลงานเกี่ยวกับด้านการตรวจประเมินคุณภาพหนังสือเรียนศิลปศึกษา รวมถึงผลงานวิชาการด้านการเขียนหนังสือและผลงานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาหลักสูตรและแบบเรียนศิลปศึกษา ด้านทัศนศิลป์ของไทย จากกรณีศึกษาของประเทศญี่ปุ่นและสิงคโปร์

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในแต่ละด้านดังนี้

1. ความคิดเห็นด้านสภาพทั่วไปของหนังสือเรียนศิลปศึกษา ก่อนมีการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 1 มีความคิดเห็นว่า ส่วนใหญ่หนังสือเรียนศิลปศึกษาในระดับชั้นมัธยม ม.1-ม.3 มีรูปแบบเดิมๆ คือ มุ่งเน้นเนื้อหาด้านทฤษฎีและหลักการของศิลปะ โดยมีการยกตัวอย่างภาพประกอบให้นักเรียนเข้าใจตามทฤษฎีและหลักการทางศิลปะ แต่ภาพประกอบในหนังสือเรียนศิลปศึกษานั้น สื่อความหมายไม่ชัดเจนและไม่อธิบายภาพ รวมทั้งภาพประกอบที่ใช้ยังมีน้อยและนำมาจาก แหล่งค้นคว้าที่ไม่หลากหลาย แต่ละสำนักพิมพ์จะใช้ภาพประกอบที่ซ้ำๆ กัน เช่น การยกตัวอย่างภาพของศิลปิน จะนำภาพประกอบของศิลปินที่รู้จักกันดีในประเทศเพียงไม่กี่ท่านหรือเป็นศิลปินที่ผู้แต่งคุ้นเคย ไม่นำเสนอศิลปินที่มีประจำท้องถิ่น หรือศิลปินที่อยู่ในแต่ละภาคของประเทศไทย รวมถึงไม่นำเสนอภาพของศิลปินที่อยู่ในแถบเอเชีย และยุโรป เพื่อให้ผู้อ่านเกิดการเปรียบเทียบถึงความแตกต่างระหว่างศิลปินของไทยกับต่างชาติ

สำหรับการนำเสนอเนื้อหา จะเน้นทฤษฎีมากกว่าการปฏิบัติจริง รวมทั้งการใช้ภาษาที่นำเสนอ ส่วนใหญ่แต่ละสำนักพิมพ์จะเน้นการอธิบาย ทำให้เนื้อหาไม่น่าสนใจ กิจกรรมศิลปะจะมีให้เห็นซ้ำๆ กัน เมื่อเปรียบเทียบกับหนังสือเรียนศิลปศึกษาของญี่ปุ่นหรือสิงคโปร์ จะเห็นได้ชัดเจนว่าหนังสือเรียนศิลปศึกษาของไทยไม่พัฒนาเรื่องกรนำเสนอกิจกรรมศิลปะหนังสือเรียนศิลปศึกษาของไทยบางเล่มนำเสนอแต่ทฤษฎีไม่มีกิจกรรมประกอบเพื่อส่งเสริมความเข้าใจในเนื้อหา

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในด้านต่อไปนี้

2.1 ด้านผู้แต่ง ผู้เรียบเรียง

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 1 ให้ความคิดเห็นในด้านผู้แต่ง ผู้เรียบเรียงว่า สำหรับผู้แต่งหรือผู้เรียบเรียงหนังสือเรียนศิลปศึกษา ไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ที่ยอมรับใน วงวิชาการเท่านั้น แต่ควรเป็นผู้ที่มีความรู้ แนวคิดที่ดีอาจเป็นศิลปิน ในท้องถิ่นและมาทำงานร่วมกับนักวิชาการที่เชี่ยวชาญด้านทฤษฎี หรือเชี่ยวชาญด้านการผลิต หนังสือเรียนศิลปศึกษา

2.2 ด้านจุดประสงค์ของหนังสือ

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 1 ให้ความคิดเห็นในด้านจุดประสงค์ของหนังสือว่า หนังสือเรียนศิลปศึกษาควรมีจุดประสงค์ให้ ผู้อ่านมีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานด้านทัศนศิลป์ และควรระบุให้ผู้เรียนใช้ศึกษาหาความรู้ประกอบการเรียนตามหลักสูตร จุดประสงค์ของหนังสือควรระบุถึงระดับความรู้ที่เหมาะสมกับระดับของ ผู้อ่าน ซึ่งไม่ควรยากมากเกินไป

2.3 ด้านเนื้อหา

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 1 ให้ความคิดเห็นในด้านเนื้อหาว่า เนื้อหาของหนังสือเรียนศิลปศึกษามาจากทฤษฎีเดียวกัน แต่แนวทาง ในการมุ่งเน้นให้เนื้อหาสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ควรเน้นการ บูรณาการ นำเสนอเนื้อหาที่บูรณาการร่วมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆและเสริมด้วยกิจกรรมศิลปะ ซึ่งกิจกรรมควรได้ปฏิบัติจริงและเกี่ยวข้องกับสื่อที่ปรากฏอยู่ในธรรมชาติรอบตัว หรือในท้องถิ่นผู้เรียน ควรได้เรียนรู้ถึงศิลปะท้องถิ่น ในเรื่องของประวัติศาสตร์ แนวคิดประจำท้องถิ่นต่างๆซึ่งเมื่อศึกษา ในหนังสือเรียนศิลปศึกษาจะเห็นความแตกต่างและเกิดความรู้ เนื้อหาควรนำเสนอพื้นฐานความรู้ ทั่วไปของศิลปะ และให้ผู้เรียนเกิดความชื่นชมและเห็นคุณค่าของศิลปะ

2.4 ด้านกิจกรรมศิลปะ

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 1 ให้ความคิดเห็นในด้านกิจกรรมศิลปะว่า กิจกรรมศิลปะควรเป็นกิจกรรมที่เกิดการเรียนรู้จาก สิ่งรอบตัวของผู้เรียน สามารถปฏิบัติได้จริงตามที่นำเสนอในหนังสือเรียนศิลปศึกษา และกิจกรรม ที่นำเสนอควรส่งเสริมเนื้อหาภายในเล่ม กิจกรรมศิลปะควรเป็นกิจกรรมที่ทันสมัย และมีตัวอย่าง กิจกรรมมากๆให้ผู้อ่านได้ศึกษาแล้วเกิดความคิด จินตนาการที่หลากหลายในการสร้างสรรค์ผลงาน ต่อไป กิจกรรมศิลปะไม่ควรเน้นการลอกแบบเพียงอย่างเดียว แต่ควรให้ผู้เรียนได้ศึกษาและเกิด

การสร้างสรรค์ มากกว่าทำตามแบบกิจกรรมศิลปะในหนังสือเรียนศิลปศึกษา ผู้เรียนควรได้ความรู้ และเกิดการวิเคราะห์จากภาพกิจกรรมที่ประกอบ และมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากธรรมชาติ รวมถึงการเห็นคุณค่าของศิลปะด้วย

2.5 ด้านการอ้างอิง

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 1 ให้ความคิดเห็นด้านการอ้างอิงว่า การอ้างอิงในหนังสือเรียนศิลปศึกษาควรอ้างอิงให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ ควรอ้างอิงจากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อขยายความรู้และประสบการณ์ของผู้อ่านให้กว้างขวางมากขึ้น

2.6 ด้านการใช้ภาษา

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 1 ให้ความคิดเห็นด้านการใช้ภาษาว่า ภาษาในหนังสือเรียนศิลปศึกษา ไม่ควรมีการอธิบายหรือบรรยายเนื้อหาเพียงอย่างเดียว แต่ควรเป็นภาษาที่ส่งเสริม หรือกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ ในการอ่าน ภาษาที่ใช้ควรเป็นภาษาเชิงวิชาการเหมาะสมกับระดับของผู้อ่าน

2.7 ด้านการออกแบบรูปเล่ม

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 1 ให้ความคิดเห็นด้านการออกแบบรูปเล่มว่า ควรเน้นการนำเสนอด้วยภาพประกอบที่เป็นตัวอย่าง ให้มาก เพราะเมื่อผู้เรียนอ่านและจะเกิดความคิด จินตนาการในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะต่อไป การลำดับเนื้อหาภายในเล่มควรส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ อย่างหลากหลาย และเป็นลำดับ

การออกแบบการจัดวางเนื้อหา กิจกรรมศิลปะ และภาพประกอบต่างๆควรส่งเสริมความรู้ ความคิดอย่างเป็นลำดับต่อเนื่อง การออกแบบรูปเล่มโดยใช้คอมพิวเตอร์จะช่วยให้หนังสือเรียนศิลปศึกษาน่าสนใจมากขึ้น กระดาษที่ใช้ในเนื้อหาบางเรื่องจำเป็นต้องมีการวิเคราะห์จากภาพประกอบ

2.8 ด้านคุณภาพการพิมพ์และการใช้เทคโนโลยีในการพิมพ์

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 1 ให้ความคิดเห็นด้านคุณภาพการพิมพ์และการใช้เทคโนโลยีในการพิมพ์ว่า หนังสือเรียนศิลปศึกษา ควรมีการจัดพิมพ์ที่มีคุณภาพ การเลือกใช้กระดาษควรเป็นกระดาษที่รองรับการพิมพ์ได้ดี

กระดาษและคุณภาพการพิมพ์ควรส่งเสริมกัน คือ มีกระดาษที่ดีและคุณภาพการพิมพ์ที่คมชัด ภาพประกอบ ควรพิมพ์สีให้ชัดเจนสวยงาม

3. ด้านการบริหารจัดการ หนังสือเรียนศิลปศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในประเด็นต่างๆ ดังนี้

3.1 กระทรวงศึกษาธิการ ควรกำหนดหรือระบุรายชื่อหนังสือเรียนศิลปศึกษาที่ใช้อย่างชัดเจน นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 1 ให้ความคิดเห็นว่าไม่ยากให้มีการกำหนด แต่ควรเปิดโอกาสเสรีให้ผู้เรียนสามารถเลือกหนังสือเรียนศิลปศึกษาได้เอง

3.2 สถานศึกษาหรือครูผู้สอนควรเป็นผู้เลือกใช้หนังสือเรียนศิลปศึกษาเองตามที่เหมาะสม นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 1 ให้ความคิดเห็นด้วยว่าสถานศึกษาและครูผู้สอนควรจัดซื้อหนังสือเรียนศิลปศึกษาเอง โดยเฉพาะครูผู้สอน เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงจึงเป็นผู้ที่คัดเลือกหนังสือที่เหมาะสม ให้ผู้เรียนได้ศึกษา ค้นคว้า และสถานศึกษาควรจัดซื้อหนังสือเรียนศิลปศึกษาที่มีคุณภาพดีแต่ราคาสูง เช่น หนังสือเรียนศิลปศึกษาของต่างประเทศไว้ในห้องสมุด เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าได้ตามต้องการ

3.3 กระทรวงศึกษาธิการ เป็นผู้ผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษา โดยนำผู้ทรงคุณวุฒิมาตรวจสอบหนังสือเรียนศิลปศึกษาอย่างมีคุณภาพ

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 1 ให้ความคิดเห็นว่า ปัจจุบันทางกระทรวงศึกษาธิการได้มีการผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษา โดยมีผู้เชี่ยวชาญแต่ละสาระในกลุ่มการเรียนรู้ศิลปะมาผลิตอยู่แล้ว หนังสือเรียนศิลปศึกษาที่ได้จะมีคุณภาพในระดับหนึ่ง

3.4 ควรเปิดโอกาสให้มีการเขียนและผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษาอย่างเสรี หรือมอบหมายให้หน่วยงาน สถาบันที่มีชื่อเสียง หรือแหล่งผลิตที่มีมาตรฐานเป็นผู้ผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษา

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 1 ให้ความคิดเห็นว่า ปัจจุบันมีการเปิดโอกาสเสรีอยู่แล้ว ทางกระทรวงศึกษาธิการเองได้มีการเปิดโอกาสให้สถาบันที่มีมาตรฐานหรือมีชื่อเสียงเข้ามาผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษา และส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เลือกหนังสือเรียนศิลปศึกษาเองอย่างหลากหลาย

3.5 การเปิดโอกาสให้หนังสือเรียนศิลปศึกษาของต่างประเทศเข้ามาเผยแพร่ในประเทศไทย โดยมีการตรวจสอบอย่างมีคุณภาพ

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 1 ให้ความคิดเห็นด้วยว่า ควรเปิดโอกาสให้หนังสือเรียนศิลปศึกษาของต่างประเทศเข้ามาเผยแพร่ในประเทศไทยโดยมีการตรวจสอบอย่างมีคุณภาพ เช่น หนังสือเรียนศิลปศึกษาของญี่ปุ่นและสิงคโปร์

เพราะจะได้เห็นความแตกต่างของศิลปะและวัฒนธรรมของต่างประเทศ ผู้เรียนจะได้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

ปัจจุบันเริ่มมีการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษามากขึ้นจะเห็นได้จากหนังสือเรียนศิลปศึกษาที่เผยแพร่ ในช่วงที่มีการปรับเปลี่ยนหลักสูตรการศึกษา แต่ยังคงมีการนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบเดิมๆ อยู่บ้าง เช่น การอธิบายเนื้อหาประกอบภาพต่างๆ ซึ่งไม่ส่งเสริมให้เกิดการคิดวิเคราะห์ และกิจกรรมศิลปะลอกตามหลักสูตรมากเกินไป ควรนำเสนอเนื้อหาให้ส่งเสริมการเรียนรู้และมีภาพประกอบที่สื่อความหมายชัดเจนสอดคล้องกับเนื้อหา รวมทั้งไม่ควรบอกให้ผู้เรียนลอกแบบตามกิจกรรมศิลปะในหนังสือเรียนศิลปศึกษา แต่ควรกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดที่จะสร้างสรรค์ผลงานศิลปะอย่างหลากหลายและมุ่งเน้นการบูรณาการความรู้เพราะเด็กในช่วงชั้นนี้ควรนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง

ปัจจุบันมีการเปิดเสรีให้ครูผู้สอน ผู้เรียน และสถานศึกษาสามารถจัดทำหรือพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษาขึ้นเองได้ และหนังสือเรียนศิลปศึกษากลุ่มการเรียนรู้ศิลปะ ไม่ได้กำหนดให้ผู้เรียนมีไว้ใช้ประจำตัวแล้ว แต่ทางสำนักพิมพ์จะมีกลยุทธ์ทางการขายอาจเข้าถึงโรงเรียนและให้โรงเรียนซื้อหนังสือเรียนศิลปศึกษาของสำนักพิมพ์นั้น ทำให้ปิดโอกาสหนังสือเรียนศิลปศึกษาจากสำนักพิมพ์อื่นๆ ผู้เรียนอาจขาดโอกาสในการศึกษาค้นคว้าจากหนังสือเรียนศิลปศึกษาเล่มอื่นๆ

แนวโน้มในการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษาในอนาคตมีมากขึ้นแต่สำนักพิมพ์ควรให้ความสำคัญในการผลิตอย่างมีคุณภาพ หนังสือเรียนศิลปศึกษาเป็นเพียงสื่อหนึ่งที่ส่งเสริมการเรียนรู้ได้ในระดับหนึ่งเท่านั้น แต่ครูผู้สอนควรเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีการเรียนรู้จากการเรียนศิลปะที่หลากหลาย และครูผู้สอนมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้บรรลุผลการเรียนรู้ตามหลักสูตร

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรและหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 2

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไป

นายประเทศ สุขสถิตย์ อายุ 53 ปี จบการศึกษาระดับชั้นปริญญาโท ปัจจุบันเป็นนักวิชาการระดับ 8 สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ โดยเป็นเลขานุการและกรรมการจัดทำหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในแต่ละด้านดังนี้

1. ความคิดเห็นด้านสภาพทั่วไปของหนังสือเรียนศิลปศึกษา ก่อนมีการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 2 ให้ความคิดเห็นว่า เมื่อพิจารณาในด้านกายภาพของหนังสือเรียนศิลปศึกษา ซึ่งประกอบไปด้วยภาพประกอบ การออกแบบรูปเล่ม เมื่อเปรียบเทียบกับหนังสือเรียนศิลปศึกษาของต่างประเทศมีคุณภาพไม่ได้มาตรฐาน เช่น การเลือกภาพที่ใช้เป็นภาพประกอบไม่มีคุณภาพ ภาพที่ใช้นั้นไม่สามารถสื่อความหมายได้ชัดเจน ซึ่งผู้แต่งหรือผู้แต่งหนังสือเรียนศิลปศึกษาอาจเป็นผู้วาดเอง และขนาดของภาพมีขนาดเล็กเกินไปซึ่งส่งผลต่อการรับรู้ ส่วนใหญ่เนื้อหาเน้นความรู้เชิงทฤษฎีและไม่เหมาะสมกับระดับวัยของผู้เรียน กิจกรรมศิลปะส่งเสริมการเรียนรู้ได้ไม่ครบถ้วน

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในด้านต่อไปนี้

2.1 ด้านผู้แต่ง ผู้เรียบเรียง

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 2 ให้ความคิดเห็นในด้านผู้แต่ง ผู้เรียบเรียงว่าผู้แต่งและผู้เรียบเรียงหนังสือเรียนศิลปศึกษาควรเป็นบุคคลที่เป็นที่ยอมรับในวงวิชาการศิลปะ เพราะผู้แต่งควรทราบถึงลักษณะที่แตกต่างกันของหนังสือศิลปะแต่ละประเภท เช่น หนังสือเรียนศิลปศึกษา หนังสือศิลปะเชิงพาณิชย์ หนังสือศิลปะเชิงวิจิตรศิลป์ ผู้แต่งควรเข้าใจกลุ่มเป้าหมายที่ใช้หนังสือเรียนศิลปศึกษาอย่างชัดเจนด้วย

2.2 ด้านจุดประสงค์ของหนังสือ

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปะศึกษา คนที่ 2 ให้ความคิดเห็นด้านจุดประสงค์ของหนังสือว่า ควรมีแนวทางเกี่ยวกับเนื้อหาสาระตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 จุดประสงค์ของหนังสือ ควรระบุกลุ่มผู้ใช้และระดับความรู้ ของผู้ใช้ ให้ชัดเจน เช่น เป็นหนังสือเรียนศิลปะศึกษา ซึ่งมีความรู้ศิลปะขั้นพื้นฐาน ให้ผู้เรียนได้ ศึกษาค้นคว้าความรู้ตามหลักสูตร

2.3 ด้านเนื้อหา

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปะศึกษา คนที่ 2 ให้ความคิดเห็นด้านเนื้อหาว่าเนื้อหาของหนังสือเรียนศิลปะศึกษาควรมีการวิเคราะห์เนื้อหาจาก มาตรฐานการเรียนรู้ตามช่วงชั้น และจัดทำเป็นเนื้อหาและกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุมาตรฐาน การเรียนรู้ได้ตามช่วงชั้น เนื้อหาของหนังสือเรียนศิลปะศึกษาควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาหรือมี การเรียนรู้ที่หลากหลาย เนื้อหาต้องเชื่อมโยงสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวของผู้เรียน เช่น การให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ถึงศิลปะของไทยก่อนไปสู่ศิลปะสากล และให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ มีสุนทรียภาพ รู้จัก การวิเคราะห์วิจารณ์ศิลปะ รวมทั้งควรมีความรู้ความเข้าใจเรื่องประวัติศาสตร์ศิลป์ และศิลปะจาก ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้วย สำหรับการบูรณาการความรู้ระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้นั้น ผู้แต่ง ผู้เรียบเรียง หนังสือเรียนศิลปะศึกษาควรทำความเข้าใจในการนำเสนอเนื้อหา ต้องนำเสนอถึงแก่นสาระของวิชา ไม่ควรนำเสนอเพียงหัวข้อแล้วนำมาบูรณาการร่วมกัน

2.4 ด้านกิจกรรมศิลปะ

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปะศึกษา คนที่ 2 ให้ความคิดเห็นด้านกิจกรรมศิลปะว่า กิจกรรมศิลปะควรนำเสนอกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียน เลือกรูปปฏิบัติได้ตามความถนัดและความสนใจ แต่ต้องนำไปสู่มาตรฐานการเรียนรู้เดียวกันซึ่งผู้เรียน แต่ละคนมีความถนัดแตกต่างกัน กิจกรรมศิลปะจึงควรส่งเสริมความถนัดของผู้เรียน กิจกรรมศิลปะควร เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนในช่วงชั้นนี้ กิจกรรมศิลปะควรทำให้ผู้เรียนเกิดความรักที่จะ เรียนรู้ต่อไป

2.5 ด้านการอ้างอิง

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปะศึกษา คนที่ 2 ให้ความคิดเห็นด้านการอ้างอิงว่า หนังสือเรียนศิลปะศึกษาควรให้ความสำคัญกับการอ้างอิง เช่น การอ้างอิงลิขสิทธิ์ของภาพประกอบที่นำเสนอและควรอ้างอิงตามหลักวิชาการ การอ้างอิงควรนำ มาจากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย

2.6 ด้านการใช้ภาษา

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 2 ให้ความคิดเห็นด้านการใช้ภาษาว่า ควรใช้ภาษาเชิงวิชาการ การใช้ศัพท์เชิงวิชาการควรสร้างความเข้าใจที่ชัดเจนให้กับผู้อ่าน เพื่อประโยชน์ในการค้นคว้าหาความรู้จากสื่ออื่นๆ ที่เป็นสากลด้วยการใช้ภาษาควรเหมาะสมกับระดับของผู้อ่าน

2.7 ด้านการออกแบบรูปเล่ม

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 2 ให้ความคิดเห็นด้านการออกแบบรูปเล่มว่ารูปเล่มของหนังสือเรียนศิลปศึกษา อาจมีข้อจำกัดของรูปแบบขนาดกระดาษที่จัดพิมพ์เป็นชุด ตามมาตรฐานที่สำนักพิมพ์กำหนดเอาไว้ รวมทั้งราคาของหนังสือเรียนศิลปศึกษามีส่วนกำหนดการจัดพิมพ์หนังสือเรียนศิลปศึกษาด้วย

ภาพประกอบในหนังสือเรียนศิลปศึกษาด้านทัศนศิลป์ มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้ผู้อ่านเกิดจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ได้มาก การคัดเลือกภาพประกอบควรเหมาะสมกับระดับวัยของผู้เรียนด้วย

2.8 ด้านคุณภาพการพิมพ์และการใช้เทคโนโลยีในการพิมพ์

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 2 ให้ความคิดเห็นด้านคุณภาพการพิมพ์และการใช้เทคโนโลยีในการพิมพ์ว่า ปัจจุบันเทคโนโลยีมีบทบาทในการค้นคว้าข้อมูลเพื่อพัฒนาทั้งรูปแบบ และคุณภาพการพิมพ์หนังสือเรียนศิลปศึกษา ช่วยส่งเสริมการผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษาให้มีคุณภาพมากขึ้น ควรมีคุณภาพการพิมพ์ที่ชัดเจน ส่งเสริมการอ่านที่ดี หนังสือเรียนศิลปศึกษา จะมีคุณภาพดีได้ต้องเกิดจากคุณภาพของส่วนต่างๆ ที่ส่งเสริมกัน เช่น ภาพประกอบคมชัด เพราะมีกระดาษที่รองรับการพิมพ์ดีและมีระบบการพิมพ์ที่ดีด้วย การจัดพิมพ์หนังสือเรียนศิลปศึกษาด้วย แต่จะมีทางเลือกในการจัดพิมพ์ได้ เช่นการจัดภาพสีในกระดาษอาร์ตโดยแทรกเป็นบางส่วนของหนังสือเรียนศิลปศึกษา ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนการผลิตได้ ราคาของหนังสือเรียนศิลปศึกษาจะไม่แพงมากเกินไป

3. ด้านการบริหารจัดการ หนังสือเรียนศิลปศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในประเด็นต่างๆ ดังนี้

3.1 กระทรวงศึกษาธิการควรกำหนดหรือระบุรายชื่อหนังสือเรียนศิลปศึกษาที่ใช้อย่างชัดเจน

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 2 ให้ความคิดเห็นว่าการกระทรวงศึกษาธิการไม่ควรกำหนด เพราะหลักสูตรกลุ่มการเรียนรู้ศิลปะเป็นหลักสูตรอิงมาตรฐาน ผู้เรียนสามารถเลือกหนังสือเรียนศิลปศึกษาได้อย่างเสรี โดยมีมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นเป็นเป้าหมาย

3.2 สถานศึกษาหรือครูผู้สอนควรเป็นผู้เลือกใช้นั่งสื่อเรียนศิลปศึกษาเองตามที่สมควร นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 2 ให้ความคิดเห็นด้วยว่าสถานศึกษาและครูผู้สอนควรจัดซื้อหนังสือเรียนศิลปศึกษาเอง เพราะครูผู้สอนจะทราบว่า หนังสือเรียนศิลปศึกษาหรือสื่อแบบใดเหมาะสมกับลักษณะท้องถิ่นของตน

3.3 กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้ผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษา โดยนำผู้ทรงคุณวุฒิมาตรวจสอบหนังสือเรียนศิลปศึกษาอย่างมีคุณภาพ

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 2 ให้ความคิดเห็นว่า กระทรวงศึกษาธิการไม่ควรผลิต แต่ควรนำเสนอในรูปแบบของงานวิจัย หรือพัฒนาแบบอย่างหนังสือเรียนศิลปศึกษาออกมาให้ศึกษาเป็นต้นแบบมากกว่า และควรส่งเสริมให้ส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษา

3.4 ควรเปิดโอกาสให้มีการเขียนและผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษาอย่างเสรี หรือมอบหมายให้หน่วยงาน สถาบันที่มีชื่อเสียง หรือแหล่งผลิตที่มีมาตรฐานเป็นผู้ผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษา

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 2 ให้ความคิดเห็นด้วยว่า ควรมีการเปิดโอกาสให้สถาบันที่เป็นแหล่งผลิตที่มีมาตรฐานผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษา เช่น สถาบันส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หรือ สสวท.เป็นองค์กรเอกชนที่มีศักยภาพด้านการผลิตสื่อทางวิทยาศาสตร์ และมีหนังสือเรียนวิทยาศาสตร์ที่มีคุณภาพดีปัจจุบันควรมีหน่วยงานหรือสถาบันที่ส่งเสริมการผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษาโดยตรง

3.5 การเปิดโอกาสให้หนังสือเรียนศิลปศึกษาของต่างประเทศเข้ามาเผยแพร่ในประเทศไทย โดยมีการตรวจสอบอย่างมีคุณภาพ

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 2 ให้ความคิดเห็นด้วยว่า ควรเปิดโอกาสให้หนังสือเรียนศิลปศึกษาของต่างประเทศเข้ามาเผยแพร่ในประเทศไทย โดยมีการตรวจสอบอย่างมีคุณภาพ แต่หนังสือเรียนศิลปศึกษาของต่างประเทศจะมีประโยชน์ในการเป็นสื่อให้ศึกษารูปแบบที่แตกต่างอย่างหลากหลาย แต่ในด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของไทย ควรจะมีการพัฒนาในหนังสือเรียนศิลปศึกษาของไทยให้สัมพันธ์กัน

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544

หนังสือเรียนศิลปศึกษาควรมีความเหมาะสมกับช่วงชั้น และควรส่งเสริมความรู้ของผู้เรียนจากสื่อใกล้ตัวในท้องถิ่น และมีการเปรียบเทียบที่เชื่อมโยงความรู้ที่ขยายออกไปสู่ศิลปะสากล หนังสือเรียนศิลปศึกษาควรส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เพื่อสนองความ

ต้องการทางศิลปะของแต่ละบุคคลการเปิดเสรีให้ครูผู้สอน ผู้เรียน และสถานศึกษาสามารถจัดทำหรือพัฒนาหนังสือเรียนศิลปะศึกษาขึ้นเองได้นั้นเป็นสิ่งที่ดี ครูผู้สอนแต่ละท้องถิ่นสามารถผลิตสื่อที่เหมาะสมต่อการเรียนการสอนตามสภาพจริง ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในการเรียนได้ดี

หนังสือเรียนศิลปะศึกษากลุ่มการเรียนรู้ศิลปะ ไม่ได้กำหนดให้ผู้เรียนมีไว้ใช้ประจำตัวแล้ว หนังสือเรียนศิลปะศึกษาจึงควรมีลักษณะที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าได้ตามต้องการ ครูผู้สอนต้องมีบทบาทส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง นอกเหนือจากการค้นคว้าในหนังสือเรียนศิลปะศึกษาแล้ว ผู้เรียนสามารถค้นคว้าผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้ด้วย

แนวโน้มในการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปะศึกษาในอนาคตมีมากขึ้นแต่การผลิตหนังสือเรียนศิลปะศึกษาในกลุ่มการเรียนรู้ศิลปะนั้นอาจได้รับการส่งเสริมน้อย เพราะในการจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษา พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ผู้บริหารการศึกษาอาจให้ความสำคัญน้อย จึงส่งผลต่อการลงทุนการผลิตหนังสือเรียนศิลปะศึกษาด้วย

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรและหนังสือเรียนศิลปะศึกษา คนที่ 3 ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไป

นายอรรถศักดิ์ อ่างเลิศฤทธิ์ อายุ 51 ปี จบการศึกษาระดับชั้นปริญญาโท ปัจจุบันเป็นนักวิชาการระดับ 8 กลุ่มพัฒนาหลักสูตร สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ โดยมีประสบการณ์การเป็นกรรมการจัดทำหลักสูตรการศึกษาด้านศิลปะระดับชั้นประถมศึกษา และมัธยมศึกษา 24 ปี และเป็นผู้แต่งหนังสือเรียนศิลปะศึกษาด้านทัศนศิลป์ ระดับชั้นมัธยมศึกษา สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปะศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในแต่ละด้านดังนี้

1. ความคิดเห็นด้านสภาพทั่วไปของหนังสือเรียนศิลปะศึกษา ก่อนมีการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 254

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปะศึกษา คนที่ 3 มีความคิดเห็นว่า ส่วนใหญ่หนังสือเรียนศิลปะศึกษาในระดับชั้นมัธยม ม.1-ม.3 มีรูปแบบเดิมๆ คือมุ่งเน้นเนื้อหาด้านทฤษฎีและหลักการของศิลปะ ผู้แต่งและผู้เรียบเรียงจะนำเสนอศาสตร์ความรู้จากสถาบันการศึกษาที่ตนเองมีประสบการณ์การศึกษา แต่ละสำนักพิมพ์จะมีแนวการเขียนที่มีรูปแบบคล้ายๆกัน เพราะเนื้อหาข้อมูลความรู้ทางด้านศิลปะจะไม่แตกต่างกัน

รูปเล่มของหนังสือเรียนศิลปศึกษาไม่น่าสนใจ อาจเป็นเพราะระบบการศึกษา ไม่ได้ให้ความสำคัญกับการเรียนด้านศิลปะเท่าที่ควร เอกชนที่ผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษาจึงไม่ให้ความสำคัญหรือมีการลงทุนในการผลิตน้อย รวมทั้งองค์กรของรัฐได้ให้ความสำคัญกับวิชาหลักมากกว่า วิชาศิลปศึกษาทำให้หนังสือเรียนศิลปศึกษาไม่ได้รับการพัฒนา ส่งผลให้การลงทุนการผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษามีน้อย เกิดข้อจำกัดทางการพิมพ์ เช่น การเลือกใช้กระดาษที่ไม่ได้คุณภาพ การพิมพ์สีเป็นขาวดำ หนังสือเรียนศิลปศึกษาจึงไม่น่าสนใจ ไม่ส่งเสริมการเรียนรู้

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในด้านต่อไปนี้

2.1 ด้านผู้แต่ง ผู้เรียบเรียง

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 3 ให้ความคิดเห็นในด้านผู้แต่ง ผู้เรียบเรียงว่า ผู้แต่ง ผู้เรียบเรียง ควรเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในการวิเคราะห์เนื้อหาที่จะนำเสนอในหนังสือเรียนศิลปศึกษาให้เหมาะสมกับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 และสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ผู้แต่ง ผู้เรียบเรียงหนังสือเรียนศิลปศึกษาไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับในวงวิชาการด้านศิลปะ แต่ผู้แต่ง ผู้เรียบเรียงควรมีประสบการณ์เกี่ยวกับการศึกษาในด้านศิลปะและมีความสามารถด้านการสื่อสารทางภาษา เพราะผู้ที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักในวงการศิลปะอาจไม่ถนัดด้านการเขียนหนังสือเรียนศิลปศึกษา

2.2 ด้านจุดประสงค์ของหนังสือ

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 3 ให้ความคิดเห็นด้านจุดประสงค์ของหนังสือว่า จุดประสงค์ของหนังสือควรระบุไว้อย่างชัดเจน เช่น ในคำนำหรือวัตถุประสงค์การจัดทำหนังสือเรียนศิลปศึกษา โดยเสนอแนะเนื้อหาสาระที่ครอบคลุมในหนังสือเรียน และระบุกลุ่มผู้ใช้ให้ชัดเจนเพื่อประโยชน์ให้ผู้เรียนและผู้สอนได้ค้นคว้าเนื้อหาสาระตามหลักสูตร

2.3 ด้านเนื้อหา

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 3 ให้ความคิดเห็นด้านเนื้อหาว่า เนื้อหาของหนังสือเรียนศิลปศึกษามาจากทฤษฎีเชิงวิชาการ แต่การนำเสนอเนื้อหาควรให้เหมาะสมกับระดับพัฒนาการของผู้เรียน และไม่ควรรำเสนอแต่เชิงวิชาการเพียงอย่างเดียว แต่ควรนำเสนอให้ผู้เรียนเกิดความรัก ความชื่นชม และเห็นคุณค่าในการศึกษาด้านศิลปะ เนื้อหาสาระที่นำเสนอควรสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

2.4 ด้านกิจกรรมศิลปะ

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 3 ให้ความความคิดเห็นด้านกิจกรรมศิลปะว่า กิจกรรมศิลปะควรมีการนำเสนอกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการวิเคราะห์ เปรียบเทียบและค้นพบคำตอบด้วยตนเอง กิจกรรมที่นำเสนอควรมุ่งเน้นการปฏิบัติได้จริง และมีการปฏิบัติที่หลากหลาย โดยจัดให้เหมาะสมกับเนื้อหาที่นำเสนอด้วย กิจกรรมศิลปะต่างๆที่นำเสนอควรมีภาพประกอบที่สื่อความหมายในการปฏิบัติกิจกรรมศิลปะที่ชัดเจน

2.5 ด้านการอ้างอิง

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 3 ให้ความความคิดเห็นด้านการอ้างอิงว่า หนังสือเรียนศิลปศึกษาควรอ้างอิงตามหลักวิชาการ การอ้างอิงควรมีความถูกต้องในการนำเสนอทฤษฎีทางศิลปะต่างๆ โดยนำมาจากแหล่งอ้างอิงที่ถูกต้อง และมีความหลากหลาย

2.6 ด้านการใช้ภาษา

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 3 ให้ความความคิดเห็นด้านการใช้ภาษาว่า ภาษาที่ใช้ในหนังสือเรียนศิลปศึกษาควรเป็นภาษาเชิงวิชาการ และเหมาะสมกับระดับของผู้อ่าน ภาษาควรสื่อความหมายชัดเจน ไม่ควรมีภาษาเชิงวิชาการมากเกินไป

2.7 ด้านการออกแบบรูปเล่ม

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 3 ให้ความความคิดเห็นด้านการออกแบบรูปเล่มว่า เทคโนโลยีต่างๆ มีบทบาทในการออกแบบหนังสือเรียนศิลปศึกษาที่น่าสนใจมากขึ้น ขนาดรูปเล่มของหนังสือเรียนศิลปศึกษา ไม่ควรเล็กกว่าขนาด 8 หน้ายกพิมพ์หรือ ขนาด A4 ควรมีขนาดที่กะทัดรัดสะดวกต่อการใช้ มีการออกแบบที่แตกต่างกันอย่างน่าสนใจ

2.8 ด้านคุณภาพการพิมพ์และการใช้เทคโนโลยีในการพิมพ์

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 3 ให้ความความคิดเห็นด้านคุณภาพการพิมพ์และการใช้เทคโนโลยีในการพิมพ์ว่า หนังสือเรียนศิลปศึกษาควรส่งเสริมการพิมพ์ที่เน้นสีล้วน เพราะจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้มาก ภาพประกอบควรมีความคมชัดสวยงาม และกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน ซึ่งกระดาษที่ใช้ควรเลือกกระดาษที่ส่งเสริมการพิมพ์ที่ชัดเจน เช่น การใช้กระดาษปอนด์ขาวในการพิมพ์สี ถ้าใช้กระดาษอาร์ต อาจทำให้หนังสือเรียนศิลปศึกษามีราคาแพง

3. ด้านการบริหารจัดการ หนังสือเรียนศิลปศึกษา กลุ่มการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในประเด็นต่างๆ ดังนี้

3.1 กระทรวงศึกษาธิการควรกำหนดหรือระบุรายชื่อหนังสือเรียนศิลปศึกษาที่ใช้อย่างชัดเจน นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 3 ให้ความคิดเห็นว่าควรระบุรายชื่อหนังสือเรียนศิลปศึกษาที่เป็นความรู้พื้นฐานเป็นแนวทางให้เลือก แต่หนังสือศิลปะที่ค้นคว้าได้เองตามความสนใจของผู้เรียนไม่ควรระบุรายชื่อ เช่น การศึกษาศิลปะ เฉพาะเรื่องตามความสนใจ

3.2 สถานศึกษาหรือครูผู้สอนควรเป็นผู้เลือกใช้หนังสือเรียนศิลปศึกษาเองตามที่สมควร นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 3 ให้ความคิดเห็นด้วยว่าสถานศึกษาและครูผู้สอนควรจัดซื้อหนังสือเรียนศิลปศึกษาเอง ครูผู้สอนควรมีบทบาทในการเลือกหนังสือเรียนศิลปศึกษา เพราะครูผู้สอนจะมีความรู้ความเข้าใจในผู้เรียน และสภาพท้องถิ่นของตนเอง

3.3 กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้ผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษา โดยนำผู้ทรงคุณวุฒิมาตรวจสอบหนังสือเรียนศิลปศึกษาอย่างมีคุณภาพ

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 3 ให้ความคิดเห็นว่า พระราชบัญญัติการศึกษาพ.ศ.2542 ได้เปิดเสรีในการจัดพิมพ์หนังสือเรียนศิลปศึกษา ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการจึงไม่ควรผลิตเอง แต่ปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการได้เปิดโอกาสให้เอกชนหรือสถาบันอื่น ๆ มีส่วนร่วมในการผลิต การควบคุมคุณภาพหนังสือเรียนศิลปศึกษาแต่ละสำนักพิมพ์จะมีกรรมการตรวจสอบหนังสือเรียนศิลปศึกษาก่อน แล้วจึงส่งให้กระทรวงศึกษาธิการ ตรวจสอบคุณภาพ

3.4 ควรเปิดโอกาสให้มีการเขียนและผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษาอย่างเสรี หรือมอบหมายให้หน่วยงาน สถาบันที่มีชื่อเสียง หรือแหล่งผลิตที่มีมาตรฐานเป็นผู้ผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษา

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 3 ให้ความคิดเห็นว่า การเปิดโอกาสเสรีของสื่อจะทำให้มีหนังสือเรียนศิลปศึกษาที่หลากหลาย แต่ปัจจุบันยังไม่มีหน่วยงานที่มีมาตรฐานสำหรับการผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษา ด้านทัศนศิลป์ โดยเฉพาะ

3.5 การเปิดโอกาสให้หนังสือเรียนศิลปะศึกษาของต่างประเทศเข้ามาเผยแพร่ในประเทศไทย โดยมีการตรวจสอบอย่างมีคุณภาพ

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปะศึกษา คนที่ 3 ให้ความคิดเห็นด้วยว่า ควรเปิดโอกาสให้หนังสือเรียนศิลปะศึกษาของต่างประเทศเข้ามาเผยแพร่ในประเทศไทย โดยมีการตรวจสอบอย่างมีคุณภาพ หนังสือเรียนศิลปะศึกษาของต่างประเทศที่น่าสนใจ เช่น หนังสือเรียนศิลปะศึกษาของประเทศสิงคโปร์ เป็นหนังสือเรียนศิลปะศึกษาที่มีคุณภาพ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปะศึกษา
กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตาม
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

หนังสือเรียนศิลปะศึกษาไม่ควรมุ่งเน้นเนื้อหาสาระมากเกินไป แต่ควรมีเนื้อหาสาระที่ให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ และค้นคว้าหาความรู้ได้ด้วยตนเอง ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของศิลปะ เกิดความชื่นชม และรักในการเรียน

การเปิดเสรีให้ครูผู้สอน ผู้เรียน และสถานศึกษาสามารถจัดทำหรือพัฒนาหนังสือเรียนศิลปะศึกษาขึ้นเองได้ จะช่วยส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาสื่อที่เหมาะสมกับท้องถิ่น เพราะสถานศึกษาบางมีแหล่งการเรียนรู้ประจำท้องถิ่น ครูผู้สอนสามารถจัดทำหนังสือเรียนศิลปะศึกษาที่ส่งเสริมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนค้นคว้าเพิ่มเติมได้

แนวโน้มในการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปะศึกษาในอนาคตมีมากขึ้น และควรส่งเสริมคุณภาพในด้านต่างๆ โดยเฉพาะผู้แต่ง ผู้เรียบเรียงควรมีความรู้ความเข้าใจในการนำเสนอเนื้อหาสาระในหนังสือเรียนศิลปะศึกษาที่น่าสนใจมากขึ้น

นอกจากนี้ ครูผู้สอนควรเป็นคนที่มีความรู้และเข้าใจธรรมชาติวิชาศิลปะ ครูผู้สอนมีบทบาทสำคัญที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของศิลปะ เมื่อมีคเห็นคุณค่าของศิลปะ ส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับศิลปะจะได้รับการพัฒนาขึ้นเอง

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรและหนังสือเรียนศิลปะศึกษา คนที่ 4
ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไป

นายวิรัตน์ คุ่มคำ อายุ 48 ปี จบการศึกษาระดับชั้นปริญญาโท ปัจจุบันเป็น ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ โรงเรียนวัดสี่สุก และเป็นกรรมการจัดทำหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในแต่ละด้านดังนี้

1. ความคิดเห็นด้านสภาพทั่วไปของหนังสือเรียนศิลปศึกษา ก่อนมีการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 4 ให้ความคิดเห็นว่า หนังสือเรียนศิลปศึกษามีความจำเป็นมาก โดยครูผู้สอนใช้เป็นแนวทางหลักในการเรียนการสอนศิลปะ ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็นสองกลุ่ม กลุ่มแรกมีลักษณะเป็นแบบเรียนสำเร็จรูป ซึ่งจะมียอดประกอบต่างๆครบสมบูรณ์ เช่น เนื้อหา กิจกรรม และการวัดประเมินผล กลุ่มที่สองมีลักษณะเป็นหนังสือเรียนศิลปศึกษาที่เน้นกิจกรรมศิลปะมาก มุ่งเน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมศิลปะและมีการวัดผลประเมินผลทั่วไป กิจกรรมศิลปะไม่มุ่งเน้นความคิดสร้างสรรค์ที่นอกเหนือจากมีให้ทำในหนังสือเรียนศิลปศึกษา กิจกรรมศิลปะมีขอบเขตที่จำกัด เช่น พื้นที่ในการปฏิบัติงาน ขาดกิจกรรมที่มีลักษณะสามมิติ ขาดกิจกรรมที่ต้องทดลองค้นคว้าจากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย เป็นต้น ส่วนใหญ่เนื้อหาและกิจกรรมศิลปะไม่สอดคล้องกับสภาพจริงที่นำไปใช้ เนื้อหาสาระความรู้ที่มีอยู่ใน หนังสือเรียนศิลปศึกษาขาดความทันสมัย และมีเนื้อหามากเกินไปรูปแบบของหนังสือเรียนศิลปศึกษาไม่น่าสนใจ ขาดการออกแบบที่ดี กระดาษและคุณภาพการพิมพ์ไม่ได้มาตรฐาน

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในด้านต่อไปนี้

2.1 ด้านผู้แต่ง ผู้เรียบเรียง

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 4 ให้ความคิดเห็นในด้านผู้แต่ง ผู้เรียบเรียงว่าผู้แต่งหรือผู้เรียบเรียงหนังสือศิลปะไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ที่ยอมรับในวงวิชาการเพียงอย่างเดียวแต่ควรเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในการนำเสนอในประเทศไทยยังมีค่านิยมในการเลือกหนังสือเรียนศิลปศึกษาจากผู้แต่งหรือผู้เรียบเรียงซึ่งหนังสือเรียนศิลปศึกษาเล่มนั้นอาจจะไม่มีคุณภาพในการนำไปใช้

2.2 ด้านจุดประสงค์ของหนังสือ

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 4 ให้ความคิดเห็นด้านจุดประสงค์ของหนังสือว่า หนังสือเรียนศิลปศึกษาควรแสดงจุดประสงค์ของ

หนังสือที่ชัดเจน โดยเสนอลักษณะเนื้อหาตามหลักสูตร จุดประสงค์ของหนังสือควรระบุกลุ่มผู้ใช้ หนังสือให้ชัดเจนและระบุระดับความรู้ของกลุ่มผู้ใช้ด้วย

2.3 ด้านเนื้อหา

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 4
 ให้ความคิดเห็นด้านเนื้อหาว่าเนื้อหาที่เหมาะสมกับช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ควรเป็นเนื้อหาที่เน้นศิลปะที่สามารถพบเห็นได้ในชีวิตประจำวัน เพราะผู้เรียนในระดับนี้เข้าใจการดำเนินชีวิตประจำวันมากขึ้นกว่าระดับประถมศึกษา ควรส่งเสริมเนื้อหาภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทยให้ชัดเจนมากขึ้น เนื้อหาควรขยายการรับรู้สู่ศิลปะสากล แต่เนื้อหาไม่ควรยากเกินไป

2.4 ด้านกิจกรรมศิลปะ

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 4
 ให้ความคิดเห็นด้านกิจกรรมศิลปะว่ากิจกรรมศิลปะควรสอดคล้องกับเนื้อหา คือเน้นทักษะและเชื่อมโยงไปสู่ชีวิตประจำวันสอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน เน้นการแสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ พัฒนาการเรียนรู้ที่กว้างขวางเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการทำงานได้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนพบความถนัด ความสนใจของตนเองและพัฒนารูปแบบงานเฉพาะตนได้

กิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมความรู้ ด้านทัศนศิลป์ควรเป็นกิจกรรมที่หลากหลาย ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนที่มีความต้องการแตกต่างกันได้ เน้นกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน กิจกรรมศิลปะควรนำไปสู่ผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

2.5 ด้านการอ้างอิง

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 4
 ให้ความคิดเห็นด้านการอ้างอิงว่าหนังสือเรียนศิลปศึกษามีความจำเป็นต้องมีการอ้างอิงให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ ซึ่งจะทำให้เกิดประโยชน์กับผู้ใช้หนังสือสำหรับค้นคว้าอย่างลึกซึ้งต่อไปได้

2.6 ด้านการใช้ภาษา

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 4
 ให้ความคิดเห็นด้านการใช้ภาษาว่าหนังสือเรียนศิลปศึกษาควรใช้ภาษาให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ เช่น การนำเสนอเนื้อหาในเชิงทฤษฎีจำเป็นต้องใช้ภาษาเชิงวิชาการ แต่การนำเสนอในส่วนของกิจกรรมอาจต้องใช้ภาษาที่ง่ายต่อความเข้าใจ เป็นต้น

2.7 ด้านการออกแบบรูปเล่ม

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 4
 ให้ความคิดเห็นด้านการออกแบบรูปเล่มว่า หนังสือเรียนศิลปศึกษาไม่ควรมียุโรปเล่มที่หนาเกินไป ควรมีการออกแบบที่ดี มีการใช้กระดาษที่ดี เช่น การใช้กระดาษปอนด์ มีการออกแบบการจัดโครงสร้าง

ของหนังสือเรียนศิลปศึกษาซึ่งถ้ามีการแข่งขันกันในวงการหนังสือจะช่วยให้มีการพัฒนาเรื่องรูปแบบของหนังสือเรียนศิลปศึกษาให้แตกต่างกันได้

2.8 ด้านคุณภาพการพิมพ์และการใช้เทคโนโลยีในการพิมพ์

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 4 ให้ความคิดเห็นด้านคุณภาพการพิมพ์และการใช้เทคโนโลยีในการพิมพ์ว่าเทคโนโลยีช่วยให้คุณภาพการพิมพ์หนังสือเรียนศิลปศึกษามีการพัฒนาขึ้นมาก หนังสือเรียนศิลปศึกษาควรมีคุณภาพการพิมพ์ที่ดี ภาพประกอบในหนังสือเรียนศิลปศึกษาควรจัดพิมพ์สี การพิมพ์มีความคมชัด จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ได้ดี

3. ด้านการบริหารจัดการ หนังสือเรียนศิลปศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในประเด็นต่างๆ ดังนี้

3.1 กระทรวงศึกษาธิการควรกำหนดหรือระบุรายชื่อหนังสือเรียนศิลปศึกษาที่ใช้อย่างชัดเจน

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 4 ให้ความคิดเห็นที่ไม่เห็นด้วย เพราะแต่ละท้องถิ่นมีสภาพการเรียนรู้แตกต่างกัน หนังสือเรียนศิลปศึกษาไม่ควรจำกัดมากเกินไป

3.2 สถานศึกษาหรือครูผู้สอนควรเป็นผู้เลือกใช้น้ำสือเรียนศิลปศึกษาเองตามที่สมควร

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 4 ให้ความคิดเห็นด้วยว่าสถานศึกษาและครูผู้สอนเลือกใช้น้ำสือเรียนศิลปศึกษาเอง แต่ควรเลือกใช้ ในรูปแบบของคณะกรรมการมาพิจารณาาร่วมกัน จึงจะได้ข้อสรุปที่ดี

3.3 กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้ผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษา โดยนำผู้ทรงคุณวุฒิมาตรวจสอบหนังสือเรียนศิลปศึกษาอย่างมีคุณภาพ

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 4 ให้ความคิดเห็นด้วย ซึ่งการตรวจสอบควรเป็นกลุ่มคณะกรรมการ แต่ไม่ควรเป็นบุคคล ซึ่งบุคคลที่เป็นผู้เชี่ยวชาญทางศิลปะ อาจมีการนำเสนอมุมมองที่ไม่กว้างขวาง หรือถูกต้องทุกด้าน จึงควรเป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทางศิลปะมาร่วมกันพิจารณา

3.4 ควรเปิดโอกาสให้มีการเขียนและผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษาอย่างเสรี หรือมอบหมายให้

หน่วยงาน สถาบันที่มีชื่อเสียง หรือแหล่งผลิตที่มีมาตรฐานเป็นผู้ผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษา

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 4

ให้ความคิดเห็นด้วยว่า การเปิดโอกาสให้มีการเขียนและผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษาอย่างเสรี ทำให้ผู้เรียนและผู้สอนได้รับประโยชน์

3.5 การเปิดโอกาสให้หนังสือเรียนศิลปศึกษาของต่างประเทศเข้ามาเผยแพร่ในประเทศไทย โดยมีการตรวจสอบอย่างมีคุณภาพ

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 4 ให้ความคิดเห็นด้วย แต่การเปิดโอกาสให้หนังสือเรียนศิลปศึกษาของต่างประเทศเข้ามานั้น รัฐบาลควรส่งเสริมการแข่งขันการผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษาอย่างเสรีของประเทศไทยด้วย ในการตรวจสอบคุณภาพหนังสือเรียนศิลปศึกษาของต่างประเทศ ควรมีเกณฑ์ที่กว้าง เพราะส่วนใหญ่สื่อทางการศึกษาไม่ค่อยพบการละเมิดด้านคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งถ้าตั้งเกณฑ์การตรวจสอบมาก อาจไปจำกัดหนังสือของต่างประเทศมากเกินไป

การเปิดโอกาสให้หนังสือเรียนศิลปศึกษาของต่างประเทศเข้ามาเผยแพร่นั้นช่วยส่งเสริมให้ครูผู้สอนความเห็นก้าวหน้าของวิชาการ เพิ่มแนวคิดหรือทางเลือกที่นำมาใช้ในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ ได้

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษา
กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตาม
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

แนวทางของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ครูผู้สอนสามารถผลิตสื่อการเรียนรู้ที่สอดคล้องตามสภาพการศึกษาแต่ละท้องถิ่นได้ ถ้าครูผู้สอนสามารถผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษาได้เอง ก็จะช่วยพัฒนาสื่อที่เหมาะสมกับสภาพการเรียนรู้ได้

ปัจจุบันหนังสือเรียนศิลปศึกษาไม่ได้มีไว้ใช้ประจำตัวผู้เรียน ครูผู้สอนจำเป็นต้องหาสื่อที่หลากหลายให้ผู้เรียนได้ศึกษามากขึ้น รวมทั้งตัวครูผู้สอนอาจขาดแนวทางในการค้นคว้าหา กิจกรรมตามแบบหนังสือเรียนศิลปศึกษาครูผู้สอนต้องจัดกิจกรรมขึ้นเองให้มีความหลากหลายมากขึ้นด้วย

แนวโน้มในการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษามีมากขึ้น ถึงแม้ว่าหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 จะประกาศใช้แล้ว แต่สำนักพิมพ์ต่างๆ ยังคงผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษาที่เหมาะสมกับหลักสูตรได้ตลอด และมีการพัฒนามากขึ้น

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 4 ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า รัฐบาลควรส่งเสริมการผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษาให้มากขึ้นทั้งการผลิตและการส่งเสริมงบประมาณการสนับสนุน จัดหาสื่อให้กับครูผู้สอนและสถานศึกษา

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรและหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 5 ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไป

ผศ. ดร. ผดุง พรหมมูล อายุ 53 ปี จบการศึกษาระดับชั้นปริญญาเอก ปัจจุบันเป็นผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายโครงการพิเศษ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต มีผลงานวิชาการด้านหนังสือประกอบการสอนศิลปะ และเป็นกรรมการจัดทำหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในแต่ละด้านดังนี้

1. ความคิดเห็นด้านสภาพทั่วไปของหนังสือเรียนศิลปศึกษา ก่อนมีการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 5 มีความคิดเห็นด้วยว่าโดยภาพรวมหนังสือเรียนศิลปศึกษาของประเทศไทยสามารถแบ่งได้เป็นสองกลุ่ม กลุ่มแรกเป็นหนังสือในระดับชั้นประถมศึกษาที่มุ่งเน้นกิจกรรมศิลปะ มีเนื้อหาและหลักการทางศิลปะเป็นส่วนนำ ซึ่งกิจกรรมสามารถแบ่งได้เป็นสองลักษณะ ลักษณะแรกเป็นแบบฝึกหัดลอกตามแบบ ลักษณะที่สองเป็นกิจกรรมที่ให้ปฏิบัติตามความคิดจินตนาการ หนังสือเรียนศิลปศึกษากลุ่มที่สองเป็นหนังสือเรียนศิลปศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษา ซึ่งเน้นความรู้ทางศิลปะ ทฤษฎีทางศิลปะต่าง ๆ ประวัติศาสตร์ความเป็นมาทางศิลปะ เป็นต้น หนังสือเรียนศิลปศึกษาทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาต่างมีรูปแบบไม่สร้างความสนใจในการเรียนรู้ ซึ่งมีปัญหาในด้านต้นทุนการผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษา ส่งผลต่อคุณภาพในด้านต่าง ๆ ของหนังสือเรียนศิลปศึกษา เช่น กระดาษไม่ดี การจัดพิมพ์ไม่ได้คุณภาพ ภาพประกอบไม่ชัดเจน ขาดสีสันตามสภาพจริง

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในด้านต่อไปนี้

2.1 ด้านผู้แต่ง ผู้เรียบเรียง

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 5 ให้ความคิดเห็นในด้านผู้แต่ง ผู้เรียบเรียงว่าผู้แต่งและผู้เรียบเรียงหนังสือเรียนศิลปศึกษา ควรเป็นนักวิชาการที่มีความรอบรู้ด้านศิลปะ และรู้จักนำเสนอเนื้อหาในหนังสือเรียนศิลปศึกษาที่น่าสนใจ ผู้แต่งหรือผู้เรียบเรียงหนังสือเรียนศิลปศึกษาไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีชื่อเสียงหรือเป็นผู้ที่ได้รับการ

ยอมรับในวงวิชาการ แต่ควรเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการนำเสนอเนื้อหาที่มีความเข้าใจในการพัฒนาการของผู้เรียน

2.2 ด้านจุดประสงค์ของหนังสือ

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปะศึกษา คนที่ 5 ให้ความคิดเห็นด้านจุดประสงค์ของหนังสือว่าจุดประสงค์ของหนังสือเรียนศิลปะศึกษาควรระบุไว้ในคำนำหรือวัตถุประสงค์ของหนังสืออย่างชัดเจน โดยระบุระดับความรู้พื้นฐานทางศิลปะให้เหมาะสมกับผู้อ่าน และช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจประโยชน์ที่ได้รับจากการอ่านหนังสือเรียนศิลปะศึกษานั้น

2.3 ด้านเนื้อหา

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปะศึกษา คนที่ 5 ให้ความคิดเห็นในด้านเนื้อหาว่า เนื้อหาควรประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานทางศิลปะ เช่น องค์ประกอบศิลป์ ทฤษฎีสี เนื้อหาประเภทของศิลปะประเภทต่าง ๆ กระบวนการสร้างสรรค์ศิลปะความรู้ด้านศิลปะไทย และศิลปะสากล โดยความรู้ศิลปะไทย อาจมีขอบข่ายความรู้ด้านภูมิปัญญาไทย ศิลปะไทยแนวประเพณี และศิลปะไทยแนวร่วมสมัย

การนำเสนอเนื้อหาไม่ควรเขียนเป็นเชิงประวัติศาสตร์ แต่นำเสนอข้อมูลให้เหมาะสมกับระดับผู้เรียนในช่วงชั้นนี้ เนื้อหาที่สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ควรปลูกฝังรสนิยมที่ดี มุ่งเน้นความรู้วิถีชีวิตความเป็นไทย และขยายองค์ความรู้ไปสู่สากลได้นอกจากนี้ควรนำเสนอความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีที่สร้างสรรค์งานศิลปะในปัจจุบันได้อย่างหลากหลาย

2.4 ด้านกิจกรรมศิลปะ

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปะศึกษา คนที่ 5 ให้ความคิดเห็นด้านกิจกรรมศิลปะว่าส่วนสำคัญของการปฏิบัติกิจกรรมศิลปะคือการพัฒนาทักษะการคิด การแก้ปัญหา โดยเฉพาะการคิดในระดับต่าง ๆ เช่น การคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ รวมทั้งควรพัฒนาด้านการปฏิบัติกิจกรรม ที่ผู้เรียนได้ฝึกประสบการณ์การรับรู้ด้านคุณค่าความงาม สุนทรียศาสตร์ ควบคู่ไปกับการปฏิบัติงานที่ฝึกความชำนาญ กิจกรรมศิลปะควรส่งเสริมการแสดงออก เช่น ศิลปะวิจารณ์ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น กิจกรรมศิลปะในช่วงชั้นมัธยมศึกษา ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ค้นพบความถนัดของตนเองหรืออาจได้แนวทางในการประกอบอาชีพต่อไป

2.5 ด้านการอ้างอิง

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปะศึกษา คนที่ 5 ให้ความคิดเห็นด้านการอ้างอิงว่าหนังสือเรียนศิลปะศึกษาจำเป็นต้องมีการอ้างอิงที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ แต่ไม่จำเป็นต้องอ้างอิงให้ลึกซึ้งเหมือนตำราวิชาการ คือมีการอ้างอิงตลอดทั้งเล่ม แต่ควรมีการอ้างอิงในส่วนที่จำเป็น และเหมาะสมกับระดับผู้อ่านหนังสือเรียนศิลปะศึกษาด้วย

2.6 ด้านการใช้ภาษา

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปะศึกษา คนที่ 5 ให้ความคิดเห็นด้านการใช้ภาษาว่า สำหรับภาษาที่ใช้ในหนังสือเรียนศิลปะศึกษาควรมีทั้งภาษาเชิงวิชาการและภาษาที่เหมาะสม คือควรเขียนภาษาวิชาการให้นำอ่าน โดยมีความถูกต้องในข้อมูลที่นำเสนอ และการใช้ภาษาควรเหมาะสมกับระดับของผู้อ่านด้วย

2.7 ด้านการออกแบบรูปเล่ม

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปะศึกษา คนที่ 5 ให้ความคิดเห็นด้านการออกแบบรูปเล่มว่าหนังสือเรียนศิลปะศึกษาต่างประเทศมีการพัฒนาด้านรูปแบบที่น่าสนใจมากโดยใช้ฐานการวิจัยมาพัฒนาหนังสือเรียนศิลปะศึกษา หนังสือเรียนศิลปะศึกษาของประเทศไทยควรนำข้อมูลทางการวิจัยมาสร้างสรรค์หนังสือเรียนศิลปะศึกษา และควรมีการจัดสัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการสร้างสรรค์รูปแบบหนังสือเรียนศิลปะศึกษา รวมทั้งควรมีการประเมินระดับคุณภาพของหนังสือเรียนศิลปะศึกษาอย่างสม่ำเสมอ

การออกแบบรูปเล่มของหนังสือเรียนศิลปะศึกษาควรมีรูปเล่มที่กะทัดรัดสะดวกต่อการใช้ มีการจัดวางหน้ากระดาษที่ดีและควรออกแบบการนำเสนอเนื้อหาให้สอดคล้องกันตลอดทั้งเล่ม และมีลักษณะที่แตกต่างกันอย่างน่าสนใจ

2.9 ด้านคุณภาพการพิมพ์และการใช้เทคโนโลยีในการพิมพ์

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปะศึกษา คนที่ 5 ให้ความคิดเห็นด้านคุณภาพการพิมพ์และการใช้เทคโนโลยีในการพิมพ์ว่าเทคโนโลยีมีบทบาทในการส่งเสริมคุณภาพการพิมพ์ของหนังสือเรียนศิลปะศึกษาให้มีความทันสมัย หนังสือเรียนศิลปะศึกษาควรมีคุณภาพการพิมพ์ที่ดี การพิมพ์ตัวหนังสือและภาพประกอบควรมีความชัดเจน สวยงาม

3. ด้านการบริหารจัดการ หนังสือเรียนศิลปะศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์

ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

ในประเด็นต่างๆ ดังนี้

3.1 กระทรวงศึกษาธิการควรกำหนดหรือระบุรายชื่อหนังสือเรียนศิลปะศึกษาที่ใช้อย่างชัดเจน นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปะศึกษา คนที่ 5 ให้ความคิดเห็นว่า ไม่ควรมีการกำหนดแต่ควรเปิดโอกาสเสรีให้สำนักพิมพ์ต่างๆ ผลิตหนังสือเรียนศิลปะศึกษา ซึ่งจะเกิดการแข่งขันในการพัฒนาคุณภาพหนังสือเรียนศิลปะศึกษาให้ดีขึ้น กระทรวงศึกษาธิการอาจตั้งคณะกรรมการพิจารณาหนังสือเรียนศิลปะศึกษาซึ่งเป็นการประเมินให้ระดับมาตรฐานหนังสือเรียนศิลปะศึกษาจะให้ประโยชน์มากกว่า

3.2 สถานศึกษาหรือครูผู้สอนควรเป็นผู้เลือกใช้หนังสือเรียนศิลปะศึกษาเองตามที่เหมาะสมควร นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปะศึกษา คนที่ 5 ให้ความคิดเห็นด้วยว่า สถานศึกษาและครูผู้สอนควรเป็นผู้เลือกใช้หนังสือเรียนศิลปะศึกษาเองตามที่เหมาะสม เพราะสถานศึกษาและครูผู้สอน สามารถเลือกหนังสือเรียนศิลปะศึกษาที่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น หรือสถานศึกษาอาจต้องการสร้างจุดเน้นในด้านใดด้านหนึ่งก็สามารถจัดหาเอกสารหรือหนังสือเรียนศิลปะศึกษาที่เหมาะสม เพื่อส่งเสริมจุดเน้นนั้นได้

3.3 กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้ผลิตหนังสือเรียนศิลปะศึกษา โดยนำผู้ทรงคุณวุฒิมาตรวจสอบหนังสือเรียนศิลปะศึกษาอย่างมีคุณภาพ

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปะศึกษา คนที่ 5 ให้ความคิดเห็นด้วยว่า กระทรวงศึกษาธิการสามารถผลิตหนังสือเรียนศิลปะศึกษาเองได้ แต่ควรเปิดโอกาสให้สำนักพิมพ์ผลิตอย่างหลากหลาย แต่กระทรวงศึกษาธิการอาจผลิตหนังสือเรียนศิลปะศึกษาในลักษณะที่เป็นมาตรฐานเพื่อศึกษาได้

3.4 ควรเปิดโอกาสให้มีการเขียนและผลิตหนังสือเรียนศิลปะศึกษาอย่างเสรี หรือมอบหมายให้หน่วยงาน สถาบันที่มีชื่อเสียง หรือแหล่งผลิตที่มีมาตรฐานเป็นผู้ผลิตหนังสือเรียนศิลปะศึกษา

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปะศึกษา คนที่ 5 ให้ความคิดเห็นด้วยว่าควรเปิดโอกาสให้มีการเขียนและผลิตหนังสือเรียนศิลปะศึกษาอย่างเสรี หรือมอบหมายให้หน่วยงาน สถาบันที่มีชื่อเสียง หรือแหล่งผลิตที่มีมาตรฐานเป็นผู้ผลิตหนังสือเรียนศิลปะศึกษาซึ่งอาจจัดตั้งกองทุนหรือมีงบประมาณให้พัฒนาหนังสือเรียนศิลปะศึกษาอย่างหลากหลาย ซึ่งสถาบันการศึกษาบางแห่งอาจมีมุมมองหรือความเข้าใจในการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปะศึกษาที่น่าสนใจได้

3.5 การเปิดโอกาสให้หนังสือเรียนศิลปะศึกษาของต่างประเทศเข้ามาเผยแพร่ในประเทศไทย โดยมีการตรวจสอบอย่างมีคุณภาพ

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปะศึกษา คนที่ 5 ให้ความคิดเห็นด้วยว่า ควรเปิดโอกาสให้หนังสือเรียนศิลปะศึกษาของต่างประเทศเข้าเผยแพร่ อาจทำ

โดยการซื้อลิขสิทธิ์มาแปลเป็นภาษาไทย ซึ่งในปัจจุบันโรงเรียนนานาชาติ ในประเทศไทย เริ่มมีการนำหนังสือเรียนศิลปะศึกษาของต่างประเทศเข้ามาใช้แล้ว

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปะศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

การส่งเสริมให้ครูผู้สอนได้ผลิตหนังสือเรียนศิลปะศึกษาขึ้นเองได้จะช่วยพัฒนาหนังสือเรียนศิลปะศึกษาให้มีความหลากหลายได้ แต่อาจต้องมีผู้ที่เข้าไปช่วยในเรื่องของการพัฒนาคุณภาพในด้านต่าง ๆ ด้วย โดยอาจมีคณะทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อช่วยกันพัฒนาหนังสือเรียนศิลปะศึกษาให้มีคุณภาพ

ปัจจุบันหนังสือกลุ่มการเรียนรู้ศิลปะไม่ได้กำหนดให้ผู้เรียนมีไว้ใช้ประจำตัว ในส่วนของการนำเสนอเนื้อหาเชิงบูรณาการทั้งสามสาระ คือ ทัศนศิลป์ ดนตรี นาฏศิลป์ นั้นยังไม่ได้มาตรฐานทำให้ผู้เรียนไม่สามารถเข้าใจความสัมพันธ์ทางศิลปะในกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้ การนำเสนอเนื้อหาเชิงบูรณาการนี้ ผู้แต่ง ผู้เรียบเรียงต้องมีความรู้และความเชี่ยวชาญในการสร้างความสัมพันธ์ทางเนื้อหาให้น่าสนใจ

แนวโน้มในการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปะศึกษาในอนาคต ต้องใช้ฐานการวิจัยเข้ามาช่วยพัฒนาหนังสือเรียนศิลปะศึกษาให้มีคุณภาพ หนังสือเรียนศิลปะศึกษาควรมีความทันสมัย สอดคล้องกับสภาพสังคมที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรและหนังสือเรียนศิลปะศึกษา คนที่ 6 ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไป

นายรอง ทองดาตาส อายุ 65 ปี จบการศึกษาระดับชั้นปริญญาโท ปัจจุบันเป็นนักวิชาการศึกษาระดับ 8 มีผลงานด้านการเขียนหนังสือเรียนศิลปะศึกษา ด้านทัศนศิลป์

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปะศึกษา กลุ่มสาระ การเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในแต่ละด้านดังนี้

1. ความคิดเห็นด้านสภาพทั่วไปของหนังสือเรียนศิลปะศึกษา ก่อนมีการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปะศึกษา คนที่ 6
ให้ความคิดเห็นว่า หนังสือเรียนศิลปะศึกษามีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง แต่เนื้อหาที่นำเสนอในแต่ละสำนักพิมพ์ ไม่แตกต่างกันมาก และสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาเป็นส่วนใหญ่ กิจกรรมศิลปะ

ที่นำเสนอในหนังสือเรียนศิลปศึกษาส่วนใหญ่ไม่สามารถปฏิบัติได้จริง ภาพประกอบในหนังสือเรียนศิลปศึกษามีน้อย และมีคุณภาพการพิมพ์ที่ไม่ได้คุณภาพเท่าที่ควร การออกแบบรูปเล่มได้ใช้เทคโนโลยีพัฒนารูปแบบของหนังสือเรียนศิลปศึกษาอย่างต่อเนื่อง แต่หนังสือเรียนศิลปศึกษามีรูปแบบที่น่าสนใจในระดับหนึ่งเท่านั้น

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในด้านต่อไปนี้

2.1 ด้านผู้แต่ง ผู้เรียบเรียง

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 6 ให้ความคิดเห็นในด้านผู้แต่ง ผู้เรียบเรียงว่าผู้แต่ง ผู้เรียบเรียงหนังสือเรียนศิลปศึกษา ถ้าเป็นอาจารย์ในระดับอุดมศึกษาจะมีการนำเสนอเนื้อหาที่ยากเกินไป เนื้อหาไม่เหมาะสมกับระดับมัธยมศึกษา และเนื้อหาไม่ต่อเนื่องจากระดับประถมศึกษา แต่ถ้าเป็นผู้แต่ง ผู้เรียบเรียงเป็นอาจารย์ผู้สอนในระดับมัธยมศึกษาเนื้อหาสอดคล้องกับระดับผู้เรียน แต่เนื้อหาขาดความทันสมัย ผู้แต่ง ผู้เรียบเรียงส่วนใหญ่ขาดประสบการณ์การค้นคว้าข้อมูลที่หลากหลาย ผู้แต่ง ผู้เรียบเรียง หนังสือเรียนศิลปศึกษา ส่วนหนึ่งควรเป็นผู้ที่ยอมรับใน วงวิชาการด้านศิลปะ และอีกส่วนหนึ่งควรเป็นผู้ที่เชี่ยวชาญในการนำเสนอความรู้ทางศิลปะ

2.2 ด้านจุดประสงค์ของหนังสือ

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 6 ให้ความคิดเห็นด้านจุดประสงค์ของหนังสือว่าจุดประสงค์ของหนังสือเรียนศิลปศึกษาควรนำเสนอแนวทางเนื้อหาสาระตามหลักสูตร โดยแสดงไว้อย่างชัดเจน และควรระบุระดับความรู้ของผู้อ่านให้เหมาะสมตามระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1- 3

2.3 ด้านเนื้อหา

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 6 ให้ความคิดเห็นด้านเนื้อหาว่าควรมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ และประยุกต์ใช้ความรู้กับชีวิตประจำวันได้ รวมถึงควรส่งเสริมความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น รู้จักคุณค่าของศิลปะโดยผู้เรียนมีความสุขกับการเรียนรู้ในเนื้อหา เนื้อหาควรปลูกฝังลักษณะนิสัยที่ดีแก่ผู้เรียนด้วย

เนื้อหาในหนังสือเรียนศิลปศึกษาควรมีการบูรณาการความรู้กับสาระการเรียนรู้อื่นๆได้ ควรเชื่อมโยงความรู้ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ผู้เรียนควรเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมรอบตัวที่มีอยู่ในท้องถิ่นของไทย

2.4 ด้านกิจกรรมศิลปะ

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 6
ให้ความคิดเห็นด้านกิจกรรมศิลปะว่ากิจกรรมศิลปะในหนังสือเรียนศิลปศึกษาช่วงชั้นที่ 3
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ควรฝึกทักษะกระบวนการ ในการปฏิบัติกิจกรรมที่หลากหลาย ส่วนใหญ่
ควรเป็นกิจกรรมศิลปะที่ผู้เรียนได้ฝึกการเรียนรู้ การทดลองควรเป็นกิจกรรมสร้างสรรค์ ที่นำวัสดุ
ในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ กิจกรรมศิลปะควรมุ่งเน้นให้ผู้เรียนในช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่
1-3 นี้ ได้แสดงออกอย่างอิสระ ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และปลูกฝังการรับรู้คุณค่าความงาม
ทางศิลปะ

2.5 ด้านการอ้างอิง

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 6
ให้ความคิดเห็นด้านการอ้างอิงว่า หนังสือเรียนศิลปศึกษาควรมีการอ้างอิงที่ถูกต้องตามหลักวิชา
การและควรอ้างอิงจากการค้นคว้าข้อมูลที่หลากหลาย มีการอ้างอิงที่น่าสนใจเหมาะสมกับระดับ
ของผู้อ่าน

2.6 ด้านการใช้ภาษา

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 6
ให้ความคิดเห็นด้านการใช้ภาษาว่า การใช้ภาษาในหนังสือเรียนศิลปศึกษาควรเป็นภาษาเชิง
วิชาการ และควรมีภาษาที่สื่อความหมายชัดเจนเข้าใจง่าย มีคำอธิบายประกอบศัพท์เชิงวิชาการ

2.7 ด้านการออกแบบรูปเล่ม

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 6
ให้ความคิดเห็นด้านการออกแบบรูปเล่มว่าควรพัฒนาการออกแบบรูปเล่มของหนังสือเรียน
ศิลปศึกษาให้น่าสนใจ ควรใช้ความรู้ทางศิลปะมาออกแบบหนังสือเรียนศิลปศึกษาให้น่าสนใจ
รวมถึงการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการออกแบบหนังสือเรียนศิลปศึกษาให้มีความทันสมัยด้วย

ภาพประกอบควรมาจากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย และไม่จำเป็นต้องนำภาพผลงาน
ศิลปินที่มีชื่อเสียงนำมาเป็นตัวอย่างเท่านั้น แต่ควรเป็นภาพประกอบที่สื่อความหมายชัดเจน
สัมพันธ์กับเนื้อหาในหนังสือเรียนศิลปศึกษา

2.8 ด้านคุณภาพการพิมพ์และการใช้เทคโนโลยีในการพิมพ์

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 6 ให้
ความคิดเห็นด้านคุณภาพการพิมพ์และการใช้เทคโนโลยีในการพิมพ์ว่า หนังสือเรียนศิลปศึกษา
ควรมีการจัดพิมพ์ที่เน้นสีส่น และควรมีกระดาษที่ดีในการรองรับการพิมพ์ แต่ก็มีข้อจำกัดเรื่อง
ราคาแพงมากเกินไป ควรมีคุณภาพการพิมพ์ที่ดีส่งเสริมการพิมพ์ที่คมชัดสวยงาม

3. ด้านการบริหารจัดการ หนังสือเรียนศิลปศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์
 ช่วงชั้นที่ 3 ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
 ในประเด็นต่างๆ ดังนี้

3.1 กระทรวงศึกษาธิการควรกำหนดหรือระบุรายชื่อหนังสือเรียนศิลปศึกษาที่ใช้อย่างชัดเจน
 นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 6
 ให้ความคิดเห็นด้วยว่า กระทรวงศึกษาธิการสามารถระบุรายชื่อหนังสือเรียนศิลปศึกษาได้ แต่ควร
 เปิดโอกาสให้มีการเลือกให้หนังสือเรียนศิลปศึกษาอย่างเสรี เพราะการระบุรายชื่อหนังสือเรียน
 ศิลปศึกษา อาจเป็นแนวทางการเลือกหนังสือเรียนศิลปศึกษาอีกทางหนึ่ง แต่ไม่ใช่เป็นการบังคับ
 ให้สถานศึกษาหรือครูผู้สอนเลือกใช้ตามที่กำหนด

3.2 สถานศึกษาหรือครูผู้สอนควรเป็นผู้เลือกใช้หนังสือเรียนศิลปศึกษาเองตามที่สมควร
 นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 6
 ให้ความคิดเห็นด้วยว่า สถานศึกษาหรือครูผู้สอนควรเป็นผู้เลือกใช้หนังสือเรียนศิลปศึกษาตามที่
 สมควร โดยเฉพาะครูผู้สอนมีบทบาทในการเลือกหนังสือเรียนศิลปศึกษาให้เหมาะสมกับลักษณะ
 ของผู้เรียน และครูผู้สอนควรมีส่วนในการเสนอแนะ ความรู้ประกอบการใช้หนังสือเรียนศิลปศึกษา
 ให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริงด้วย

3.3 กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้ผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษา โดยนำผู้ทรงคุณวุฒิมาตรวจ
 สอบหนังสือเรียนศิลปศึกษาอย่างมีคุณภาพ

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 6
 ให้ความคิดเห็นด้วยว่า กระทรวงศึกษาธิการสามารถผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษาเองได้ แต่ควร
 เปิดโอกาสให้สำนักพิมพ์ต่าง ๆ ได้แข่งขันกันผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษาอย่างเสรีมากกว่า

3.4 ควรเปิดโอกาสให้มีการเขียนและผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษาอย่างเสรี หรือมอบหมายให้
 หน่วยงาน สถาบันที่มีชื่อเสียงหรือแหล่งผลิตที่มีมาตรฐานเป็นผู้ผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษา

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 6
 ให้ความคิดเห็นด้วยว่าควรเปิดโอกาสให้มีการเขียนและผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษาอย่างเสรี หรือ
 มอบหมายให้หน่วยงาน สถาบันที่มีชื่อเสียง หรือแหล่งผลิตที่มีมาตรฐานเป็นผู้ผลิตหนังสือเรียน
 ศิลปศึกษา แต่ควรเปิดโอกาสที่หลากหลายให้กับสถาบันต่างๆ เข้ามาผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษา
 ได้อย่างเต็มที่ เพราะจะมีการแข่งขันกันพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษาให้มีคุณภาพต่อไปได้

3.5 การเปิดโอกาสให้หนังสือเรียนศิลปศึกษาของต่างประเทศเข้ามาเผยแพร่ใน
 ประเทศไทย โดยมีการตรวจสอบอย่างมีคุณภาพ

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 6
 ให้ความคิดเห็นด้วยว่า ควรเปิดโอกาสให้หนังสือเรียนศิลปศึกษาของต่างประเทศเข้ามาเผยแพร่ใน

ประเทศไทย แต่ควรมีการตรวจสอบ โดยนำส่วนที่ตีมาศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนา โดยประยุกต์ความรู้ทางศิลปะไทยให้สัมพันธ์กับศิลปะสากลที่น่าเสนอด้วย

**ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษา
กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3
ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**

จากนโยบายในการเปิดเสรีให้ครูผู้สอน ผู้เรียน และสถานศึกษาจัดทำหรือพัฒนา หนังสือเรียนศิลปศึกษาขึ้นเองได้นั้น ครูผู้สอนด้านศิลปะมีบทบาทในการจัดทำมาก แต่ครูผู้สอน ด้านศิลปะ ส่วนมากมักขาดการพัฒนาตนเองจึงทำให้การตอบสนองนโยบายนั้นทำได้ยาก แม้จะมี นโยบายให้ผู้เรียนไม่จำเป็นต้องมีหนังสือเรียนศิลปศึกษาไว้ใช้ประจำตัวแต่ควรมีแหล่งการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าความรู้ทางศิลปะอย่างหลากหลาย เช่น มีหนังสือเรียนศิลปศึกษาจาก สำนักพิมพ์ต่างๆ ให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าในห้องสมุดของโรงเรียนไม่ใช่มีเพียงหนังสือเรียน ศิลปะศึกษาจากสำนักพิมพ์เดียว

ปัจจุบัน เทคโนโลยีมีบทบาทในชีวิตประจำวัน สื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ มีส่วนส่งเสริม การเรียนรู้ แต่หนังสือเรียนศิลปศึกษายังมีคงมีบทบาทต่อการเรียนด้านศิลปะ ดังนั้นจึงควรมี การพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษาให้มีคุณภาพอยู่เสมอ

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรและหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 7

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไป

นายยศนันท์ แยมเมือง อายุ 47 ปี จบการศึกษาระดับชั้นปริญญาโท ปัจจุบันเป็น อาจารย์ประจำคณะศิลปกรรมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา โดยเป็นกรรมการจัดทำ หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะด้านทัศนศิลป์ ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มีผลงานด้านการเขียนหนังสือเรียนศิลปศึกษา ด้านทัศนศิลป์ ระดับชั้นมัธยมศึกษา

**ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้
ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้น
พื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในแต่ละด้านดังนี้**

1. ความคิดเห็นด้านสภาพทั่วไปของหนังสือเรียนศิลปศึกษา ก่อนมีการใช้หลักสูตรการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 7
มีความเห็นว่า คุณภาพการผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษาไม่ได้มาตรฐาน ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจาก
ต้นทุนในการผลิตต่ำ เช่น ภาพประกอบไม่สื่อความหมายและมีจำนวนน้อย เป็นต้น เนื้อหาสาระ

ในหนังสือเรียนศิลปศึกษาขาดการส่งเสริมการรับรู้ทางด้านสุนทรียศาสตร์ และการวิจารณ์ รวมทั้งขาดการส่งเสริมความรู้ด้านประวัติศาสตร์ศิลป์แต่มุ่งเน้นด้านการปฏิบัติกิจกรรมศิลปะเป็นส่วนมาก รูปแบบของหนังสือศิลปะขาดการออกแบบที่แสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์ความเป็นไทย รวมทั้งขาดการออกแบบที่ทันสมัย หนังสือด้านศิลปะของไทยขาดการเชื่อมโยงความรู้อย่างเป็นลำดับต่อเนื่อง เพราะไม่มีการส่งเสริมการผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาล และเชื่อมโยงความรู้มาสู่ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตามลำดับ จึงทำให้ขาดการปลูกฝังค่านิยมที่ดีในการรักศิลปะ

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในด้านต่อไปนี้

2.1 ด้านผู้แต่ง ผู้เรียบเรียง

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 7 ให้ความคิดเห็นในด้านผู้แต่ง ผู้เรียบเรียงว่า ผู้แต่ง ผู้เรียบเรียงหนังสือเรียนศิลปศึกษาไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ที่เป็นที่ยอมรับในวงวิชาการด้านศิลปะเพียงอย่างเดียว แต่ควรเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์ในการผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษา

2.2 ด้านจุดประสงค์ของหนังสือ

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 7 ให้ความคิดเห็นด้านจุดประสงค์ของหนังสือว่า จุดประสงค์ของหนังสือเรียนศิลปศึกษาควรแสดงไว้อย่างชัดเจน ควรระบุไว้ในคำนำหรือวัตถุประสงค์ของหนังสือเรียนเล่มนั้น ซึ่งจะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจประโยชน์ที่ได้รับจากการอ่านเนื้อหาสาระในหนังสือเรียนศิลปศึกษา

2.3 ด้านเนื้อหา

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 7 ให้ความคิดเห็นด้านเนื้อหาว่า เนื้อหาที่เหมาะสมกับผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ควรมุ่งเน้นการปลูกฝังความรัก และความชื่นชมในศิลปะ เพราะผู้เรียนจะเห็นคุณค่าในการเรียนศิลปะ เนื้อหาควรสอดคล้องกับกิจกรรมศิลปะ และส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติงานจริง นำความรู้ที่ได้จากการเรียนศิลปะไปใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตประจำวัน เนื้อหาในหนังสือเรียนศิลปศึกษาควรมุ่งเน้นศิลปะไทย ทั้งแนวประเพณีนิยมและศิลปะร่วมสมัย

2.4 ด้านกิจกรรมศิลปะ

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 7 ให้ความคิดเห็นด้านกิจกรรมศิลปะว่า กิจกรรมศิลปะความเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้จากสื่อในชีวิตประจำวัน กิจกรรมศิลปะควรส่งเสริมการรับรู้คุณค่าความงามทางศิลปะ โดยอาจนำเสนอ

กิจกรรมในลักษณะโครงการ หรือกิจกรรมต่างๆ ที่หลากหลาย ทั้งการปฏิบัติด้วยตนเอง และการทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม

2.5 ด้านการอ้างอิง

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปะศึกษา คนที่ 7
 ให้ความคิดเห็นด้านการอ้างอิงว่า การอ้างอิงที่ถูกต้องตามหลักวิชาการในหนังสือเรียนศิลปะศึกษา มีความจำเป็นมากโดยเฉพาะการอ้างอิงหลักการหรือทฤษฎีทางศิลปะ แต่ไม่ควรอ้างอิงตามหลักวิชาการตลอดทั้งเล่ม แต่มีการนำเสนอลักษณะการอ้างอิงที่น่าสนใจ เช่น การอ้างอิงซึ่งนำมาจากประสบการณ์ของผู้แต่ง

2.6 ด้านการใช้ภาษา

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปะศึกษา คนที่ 7
 ให้ความคิดเห็นด้านการใช้ภาษาว่า การใช้ภาษาในหนังสือเรียนศิลปะศึกษาควรใช้ภาษาเชิงวิชาการ แต่ควรสื่อความหมายชัดเจน เข้าใจง่าย ควรใช้ภาษาเขียนที่เหมาะสมกับระดับของผู้อ่าน ไม่ควรมีภาษาที่ยากเกินไป

2.7 ด้านการออกแบบรูปเล่ม

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปะศึกษา คนที่ 7
 ให้ความคิดเห็นด้านการออกแบบรูปเล่มว่า การออกแบบรูปเล่มของหนังสือเรียนศิลปะศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 นั้น ควรมีขนาดกะทัดรัดเหมาะสมต่อการใช้ การใช้ภาพประกอบจำเป็นต้องมีการออกแบบที่ดีและส่งเสริมคุณค่าทางความงามในหนังสือเรียนศิลปะศึกษา ควรมีขนาดใหญ่ เห็นได้ชัดเจนและควรมีจำนวนภาพมากๆ หนังสือเรียนศิลปะศึกษาควรมีผู้รับผิดชอบในการออกแบบโดยเฉพาะ ผู้ออกแบบต้องมีความรู้ความเข้าใจในลักษณะหนังสือเรียนศิลปะศึกษา และสามารถใช้เทคโนโลยีพัฒนารูปแบบหนังสือเรียนศิลปะศึกษาให้สวยงามน่าสนใจได้ และมีลักษณะที่แตกต่างกันในแต่ละสำนักพิมพ์

2.8 ด้านคุณภาพการพิมพ์และการใช้เทคโนโลยีในการพิมพ์

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปะศึกษา คนที่ 7
 ให้ความคิดเห็นด้านคุณภาพการพิมพ์และการใช้เทคโนโลยีในการพิมพ์ว่า คุณภาพการพิมพ์หนังสือเรียนศิลปะศึกษาในปัจจุบันมีการพัฒนาโดยใช้เทคโนโลยีในการจัดพิมพ์ที่ทันสมัย จึงควรส่งเสริมการพิมพ์สี จะทำให้หนังสือเรียนศิลปะศึกษาที่มีความน่าสนใจ ซึ่งอาจจัดพิมพ์หน้าสีโดยเลือกเฉพาะเนื้อหาหรือภาพประกอบที่สำคัญ

3. ด้านการบริหารจัดการ หนังสือเรียนศิลปะศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในประเด็นต่างๆ ดังนี้

3.1 กระทรวงศึกษาธิการควรกำหนดหรือระบุรายชื่อหนังสือเรียนศิลปศึกษาที่ใช้อย่างชัดเจน

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 7

ให้ความคิดเห็นว่าเป็นไม่เห็นด้วย แต่กระทรวงศึกษาธิการสามารถจัดทำในลักษณะการนำเสนอเป็นแนวทางหรือตัวอย่างหนังสือเรียนศิลปศึกษาเท่านั้น ควรเปิดโอกาสให้สำนักพิมพ์ต่าง ๆ แข่งขันกันอย่างเสรี เพราะถ้ามีเพียงหน่วยงานเดียว อาจเป็นการจำกัดความรู้ให้กับผู้เรียนในการศึกษาหนังสือเรียนศิลปศึกษาได้ ถ้ามีหนังสือเรียนศิลปศึกษาจากสำนักพิมพ์ต่าง ๆ ผู้เรียนมีโอกาสศึกษาค้นคว้าความรู้ได้อย่างหลากหลายมากขึ้น

3.2 สถานศึกษาหรือครูผู้สอนควรเป็นผู้เลือกใช้หนังสือเรียนศิลปศึกษาเองตามที่สมควร

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 7

มีความคิดเห็นด้วยว่าสถานศึกษาหรือครูผู้สอน ควรเป็นผู้เลือกใช้หนังสือเรียนศิลปศึกษาเองตามที่สมควร แต่ทำในลักษณะการจัดไว้เป็นหนังสือเรียนหลัก ครูผู้สอนควรส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้อื่นๆ ด้วย รวมถึงควรส่งเสริมให้ค้นคว้าจากหนังสือเรียนศิลปศึกษาจากแหล่งผลิตต่าง ๆ

3.3 กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้ผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษา โดยนำผู้ทรงคุณวุฒิมาตรวจสอบหนังสือเรียนศิลปศึกษาอย่างมีคุณภาพ

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษาคนที่ 7 มีความคิดเห็นว่าเป็นไม่เห็นด้วย ในประเทศไทย ยังไม่มีคณะผู้ทรงคุณวุฒิ ในการตรวจสอบหนังสือเรียนศิลปศึกษาที่เป็นระบบ เพราะผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจประเมินหนังสือเรียนศิลปศึกษา โดยเฉพาะอาจมีจำนวนน้อยมาก การปฏิบัติจริงอาจทำได้ยาก

3.4 ควรเปิดโอกาสให้มีการเขียนและผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษาอย่างเสรีหรือมอบหมายให้หน่วยงาน สถาบันที่มีชื่อเสียงหรือแหล่งผลิตที่มีมาตรฐานเป็นผู้ผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษา

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 7

มีความคิดเห็นด้วยว่าควร ควรเปิดโอกาสให้มีการเขียนและผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษาอย่างเสรีหรือมอบหมายให้หน่วยงาน สถาบันที่มีชื่อเสียงหรือแหล่งผลิตที่มีมาตรฐานเป็นผู้ผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษา แต่ควรปฏิบัติอย่างกว้าง ๆ ไม่ควรกำหนดกรอบมากเกินไป เพราะอาจทำให้เกิดข้อจำกัด และขาดความเป็นอิสระทางวิชาการ ควรเปิดโอกาสให้แหล่งผลิตต่าง ๆ แข่งขันการผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษาอย่างเสรี

3.5 การเปิดโอกาสให้หนังสือเรียนศิลปะศึกษาของต่างประเทศเข้ามาเผยแพร่ในประเทศไทย โดยมีการตรวจสอบอย่างมีคุณภาพ

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปะศึกษา คนที่ 7 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับควรเปิดโอกาสให้หนังสือเรียนศิลปะศึกษาของต่างประเทศเข้ามาเผยแพร่ในประเทศไทย โดยมีการตรวจสอบอย่างมีคุณภาพแต่ในขณะเดียวกัน ประเทศไทยควรผลิตหนังสือเรียนศิลปะศึกษาให้มีมาตรฐาน เพื่อนำไปเผยแพร่แลกเปลี่ยนกับต่างประเทศด้วย

**ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปะศึกษา
กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3
ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**

ถ้าสถานศึกษาหรือครูผู้สอนสามารถผลิตหนังสือเรียนศิลปะศึกษาเองได้ จะทำให้ความเป็นท้องถิ่นมีความเด่นชัดมากขึ้น โดยควรจัดการอบรมสัมมนา ครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะด้านทัศนศิลป์ อย่างสม่ำเสมอ และควรจัดตั้งสมาคมครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะด้านทัศนศิลป์ เพื่อร่วมกันปฏิบัติงานส่งเสริมการพัฒนาตัวครูผู้สอน

เมื่อผู้เรียนไม่มีหนังสือเรียนศิลปะศึกษาไว้ใช้ประจำตัว ผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงลักษณะการค้นคว้าหาความรู้ โดยผู้เรียนสามารถค้นคว้าหาความรู้จากสื่อที่หลากหลายได้ด้วยตนเอง

แนวโน้มการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปะศึกษานั้นอาจมีการพัฒนารูปแบบให้มีลักษณะเป็นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หรืออาจจัดทำเป็นสื่อลักษณะอื่น ๆ ที่ส่งเสริมการค้นคว้าอย่างหลากหลาย และมีความสะดวกในการค้นคว้า

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปะศึกษา กลุ่มการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 นั้น หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ควรร่วมกันส่งเสริมการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปะศึกษาให้ก้าวหน้าไปสู่ความเป็นสากล

**นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรและหนังสือเรียนศิลปะศึกษา คนที่ 8
ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไป**

นายวิฑูรย์ ไสแก้ว อายุ 58 ปี จบการศึกษาระดับชั้นปริญญาโท ปัจจุบันเป็นนักวิชาการศึกษา ระดับ 9 สำนักงานเขตการศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 เป็นกรรมการจัดทำหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และมีผลงานการเขียนหนังสือเรียนศิลปะศึกษา ด้านทัศนศิลป์

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในแต่ละด้านดังนี้

1. ความคิดเห็นด้านสภาพทั่วไปของหนังสือเรียนศิลปศึกษา ก่อนมีการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 8 มีความเห็นว่า ส่วนใหญ่หนังสือเรียนศิลปศึกษาจะมีเนื้อหาสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาและกลุ่มผู้แต่งหนังสือเรียนศิลปศึกษาอยู่ในวงจำกัด หนังสือเรียนศิลปศึกษาของไทย เมื่อเปรียบเทียบการหนังสือเรียนศิลปศึกษาของต่างประเทศ จะเห็นได้ว่าหนังสือเรียนศิลปศึกษาของไทยไม่น่าสนใจทั้งรูปแบบของหนังสือเรียนศิลปศึกษาและเนื้อหากิจกรรมศิลปะในเล่ม ขาดสื่อในการสร้างสรรค์ และขาดการส่งเสริมกระบวนการ การผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษาเมื่อใช้ต้นทุนสูงราคาจะแพง ครูผู้สอนไม่มีความพร้อมในการเลือกใช้ได้

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในด้านต่อไปนี้

2.1 ด้านผู้แต่ง ผู้เรียบเรียง

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 8 ให้ความคิดเห็นในด้านผู้แต่ง ผู้เรียบเรียงว่า การเปิดโอกาสให้มีผู้ผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษามากขึ้นนั้น ทำให้มีผู้แต่ง ผู้เรียบเรียงหนังสือเรียนศิลปศึกษามากขึ้น และมีการนำเสนอความรู้ที่กว้างขวางมาก และเนื้อหาสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษามากขึ้น ผู้แต่ง ผู้เรียบเรียงหนังสือเรียนศิลปศึกษา ไม่ควรจำกัดเฉพาะผู้ที่ยอมรับในวงกรวิชาชีพ แต่ควรเป็นผู้ที่มีประสบการณ์และมีความเชี่ยวชาญในการนำเสนอเนื้อหาในหนังสือเรียนศิลปศึกษาที่น่าสนใจ

2.2 ด้านจุดประสงค์ของหนังสือ

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 8 ให้ความคิดเห็นด้านจุดประสงค์ของหนังสือว่า จุดประสงค์ของหนังสือเรียนศิลปศึกษาควรแสดงไว้อย่างชัดเจน โดยนำเสนอแนวทางเกี่ยวกับเนื้อหาสาระด้านทัศนศิลป์ตามหลักสูตร ซึ่งช่วยให้ผู้อ่านรู้ถึงคุณค่าและประโยชน์จากการอ่านหนังสือเรียนศิลปศึกษาเล่มนั้น

2.3 ด้านเนื้อหา

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 8 ให้ความคิดเห็นด้านเนื้อหาว่า เนื้อหาในหนังสือเรียนศิลปศึกษาควรสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาระดับพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และควรมุ่งเน้นความทันสมัยของเนื้อหาให้สัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงทางสภาพสังคม ไม่ควรนำเสนอเนื้อหามากเกินไป เนื้อหาทางศิลปะควรนำเสนอความรู้พื้นฐานทางศิลปะ และส่งเสริมศักยภาพ หรือความถนัดเฉพาะด้านของผู้เรียนด้วย

2.4 ด้านกิจกรรมศิลปะ

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 8 ให้ความคิดเห็นด้านกิจกรรมศิลปะว่า ควรมุ่งเน้นกระบวนการปฏิบัติกิจกรรมที่หลากหลาย ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เกิดประสบการณ์ มีความคิดสร้างสรรค์ กิจกรรมศิลปะตอบสนองความถนัดของผู้เรียนได้อย่างหลากหลาย กิจกรรมศิลปะควรสอดคล้องกับมาตรฐานของหลักสูตรการศึกษาระดับพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีผลการเรียนรู้ที่ดี

2.5 ด้านการอ้างอิง

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 8 ให้ความคิดเห็นด้านการอ้างอิงว่า หนังสือเรียนศิลปศึกษาควรมีการอ้างอิงอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการและควรสัมพันธ์กับหลักการและทฤษฎีทางวิชาการที่นำเสนอด้วย การอ้างอิงควรนำมาจากแหล่งอ้างอิงที่หลากหลาย มีความน่าสนใจ

2.6 ด้านการใช้ภาษา

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 8 ให้ความคิดเห็นด้านการใช้ภาษาว่า การใช้ภาษาควรคำนึงถึงช่วงชั้นของผู้เรียน ควรใช้ภาษาเชิงวิชาการแต่ไม่ควรยากมากเกินไป ภาษาที่ใช้ในหนังสือเรียนศิลปศึกษาควรสื่อความหมายชัดเจน ส่งเสริมการเรียนรู้

2.7 ด้านการออกแบบรูปเล่ม

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 8 ให้ความคิดเห็นด้านการออกแบบรูปเล่มว่า ความทันสมัยของเทคโนโลยีมีบทบาทในการออกแบบหนังสือเรียนศิลปศึกษา เพราะสามารถส่งเสริมให้หนังสือเรียนศิลปศึกษามีความสวยงาม และน่าสนใจมากขึ้น รูปแบบของหนังสือเรียนศิลปศึกษาควรส่งเสริมเนื้อหาสาระในหนังสือเรียนศิลปศึกษาต้องมีการออกแบบตลอดทั้งเล่ม โดยเฉพาะการออกแบบหนังสือเรียนศิลปศึกษาต้องคำนึงถึงความสวยงาม และเหมาะสมกับลักษณะหนังสือเรียนศิลปศึกษาด้วย การใช้ภาพประกอบต้องสื่อความหมายชัดเจน ภาพประกอบในหนังสือเรียนศิลปศึกษามีบทบาทในการขยายความรู้ด้านเนื้อหาให้เข้าใจได้ชัดเจนมากขึ้น

2.8 ด้านคุณภาพการพิมพ์และการใช้เทคโนโลยีในการพิมพ์

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 8 มีความคิดเห็นด้านคุณภาพการพิมพ์และการใช้เทคโนโลยีในการพิมพ์ว่า หนังสือเรียนศิลปศึกษาควรมีระบบการพิมพ์ที่ดี การพิมพ์ภาพประกอบควรมีความคมชัด สวยงาม การใช้กระดาษรองรับการพิมพ์ควรใช้กระดาษที่ดี ส่งเสริมคุณภาพการพิมพ์ที่ดี และปัจจุบันเทคโนโลยีในการพิมพ์มีบทบาทที่ช่วยส่งเสริมให้มีคุณภาพการพิมพ์ที่ดีและมีมาตรฐานมากขึ้น

3. ด้านการบริหารจัดการ หนังสือเรียนศิลปศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในประเด็นต่างๆ ดังนี้

3.1 กระทรวงศึกษาธิการควรกำหนดหรือระบุรายชื่อหนังสือเรียนศิลปศึกษาที่ใช้อย่างชัดเจน

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 8 มีความคิดเห็นด้วยว่า กระทรวงศึกษาธิการสามารถกำหนดหรือระบุรายชื่อหนังสือเรียนศิลปศึกษา แต่ควรเปิดโอกาสให้สำนักพิมพ์ต่าง ๆ ผลิตและเผยแพร่หนังสือเรียนศิลปศึกษาอย่างหลากหลาย เพราะเป็นแนวทางในการเลือกใช้

3.2 สถานศึกษาหรือครูผู้สอนควรเป็นผู้เลือกใช้หนังสือเรียนศิลปศึกษาเองตามที่เหมาะสม

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 8 มีความคิดเห็นด้วยว่าสถานศึกษาและครูผู้สอนควรเป็นผู้เลือกใช้หนังสือเรียนศิลปศึกษาเอง ครูผู้สอนมีบทบาทในการจัดหาหนังสือเรียนศิลปศึกษาไว้ในแหล่งการเรียนรู้ให้ผู้เรียนค้นคว้า

3.3 กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้ผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษา โดยนำผู้ทรงคุณวุฒิมาตรวจสอบหนังสือเรียนศิลปศึกษาอย่างมีคุณภาพ

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 8 มีความคิดเห็นด้วยว่า กระทรวงศึกษาธิการสามารถผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษาได้ ซึ่งมีลักษณะเป็นแนวทางให้เลือกใช้

3.4 ควรเปิดโอกาสให้มีการเขียนและผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษาอย่างเสรีหรือมอบหมายให้หน่วยงาน สถาบันที่มีชื่อเสียงหรือแหล่งผลิตที่มีมาตรฐานเป็นผู้ผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษา

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษาคนที่ 8 มีความคิดเห็นด้วยว่า ควรเปิดโอกาสให้มีการเขียนและผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษาอย่างเสรี หรือมอบหมายให้หน่วยงาน สถาบันที่มีชื่อเสียง หรือแหล่งผลิตที่มีมาตรฐานเป็นผู้ผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษา เพราะจะทำให้มีทางเลือกในการเลือกใช้หนังสือเรียนศิลปศึกษามากขึ้น

3.5 การเปิดโอกาสให้หนังสือเรียนศิลปะศึกษาของต่างประเทศเข้ามาเผยแพร่ในประเทศไทย โดยมีการตรวจสอบอย่างมีคุณภาพ

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปะศึกษา คนที่ 8 มีความคิดเห็นด้วยว่าควรเปิดโอกาสให้หนังสือเรียนศิลปะศึกษาของต่างประเทศเข้ามาเผยแพร่ ซึ่งจะเป็นแหล่งความรู้ที่ดีและกว้างขวางเป็นทางเลือกของผู้ใช้ ทั้งครูผู้สอนและผู้เรียน ในส่วนของประเทศไทยควรมีการพัฒนาคุณภาพหนังสือเรียนศิลปะศึกษาด้วย

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปะศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

ปัจจุบันครูผู้สอนสามารถผลิตหนังสือเรียนศิลปะศึกษาเองได้ ทำให้มีหนังสือเรียนศิลปะศึกษาที่มีความเหมาะสมกับสภาพของสถานศึกษา รวมทั้งผู้เรียนไม่ได้มีหนังสือเรียนศิลปะศึกษาไว้ใช้ประจำตัว ทำให้มีการค้นคว้าความรู้อย่างกว้างขวางมากขึ้น

สถานศึกษา และครูผู้สอนต้องพิจารณานโยบายต่าง ๆ ที่ออกมาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และปฏิบัติโดยเน้นประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ

แนวโน้มในการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปะศึกษามากขึ้น โดยเฉพาะครูผู้สอนมีการพัฒนาตนเองมากขึ้น สามารถผลิตผลงานวิชาการทั้งหนังสือเรียน และเอกสารประกอบการศึกษาที่ให้ความรู้ต่าง ๆ มากมาย รวมทั้งมีการเปิดโอกาสให้ผู้ผลิตแข่งขันกันผลิตหนังสือเรียนศิลปะศึกษามากขึ้น ทำให้เกิดการพัฒนาคูณภาพของหนังสือเรียนศิลปะศึกษา

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรและหนังสือเรียนศิลปะศึกษา คนที่ 9 ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไป

ผศ. ผดุง ศิริรัตน์ อายุ 60 ปี จบการศึกษาระดับประกาศนียบัตรชั้นสูง วิชาเฉพาะสถาปัตยกรรมไทย ปัจจุบันเป็นอาจารย์ประจำคณะศิลปกรรมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา โดยเป็นกรรมการจัดทำหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มีผลงานด้านการเขียนหนังสือเรียนศิลปะศึกษาทั้งระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปะศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในแต่ละด้านดังนี้

1. ความคิดเห็นด้านสภาพทั่วไปของหนังสือเรียนศิลปศึกษา ก่อนมีการใช้หลักสูตรการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 9
มีความเห็นว่า หนังสือเรียนศิลปศึกษาส่วนใหญ่มีเนื้อหาตรงตามหลักสูตรการศึกษา เพราะ
หลักสูตรการศึกษาก่อนมีการปฏิรูปเป็นหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น บังคับให้ผู้เรียนมีไว้ใช้
ประจำตัว ทำให้หนังสือเรียนศิลปศึกษา มีเนื้อหาที่ตรงตามหลักสูตรการศึกษา และมีการประเมิน
คุณภาพจากกระทรวงศึกษาธิการ ทำให้รูปแบบของหนังสือเรียนศิลปศึกษามีข้อจำกัดอยู่หลายด้าน
ไม่มีการออกแบบรูปเล่มที่มีคุณภาพไม่สร้างความน่าสนใจ และขาดความสวยงาม

ผู้แต่ง ผู้เรียบเรียงมีแนวคิดในการผลิตที่ไม่พัฒนา โดยเฉพาะการนำเสนอเนื้อหาและ
กิจกรรมศิลปะไม่ส่งเสริมการเรียนรู้ และไม่เหมาะสมกับระดับพัฒนาการของผู้เรียน ผู้ผลิตขาด
ความรู้ในการผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษา เช่น การลำดับเนื้อหาให้น่าสนใจ การใช้ภาพประกอบ
อย่างคุ้มค่า เป็นต้น

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช
2544 ในด้านต่อไปนี้

2.1 ด้านผู้แต่ง ผู้เรียบเรียง

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 9
ให้ความคิดเห็นในด้านผู้แต่ง ผู้เรียบเรียงว่า ผู้แต่ง ผู้เรียบเรียงหนังสือเรียนศิลปศึกษาควรเป็นผู้ที่มี
ความรู้ที่กว้างขวางและถูกต้องตามหลักวิชาการสามารถนำเสนอเนื้อหาให้สอดคล้องตามหลักสูตร
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 รวมทั้ง ผู้แต่งควรมีความรู้ด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัย
เพื่อรู้จักการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษาให้ทันสมัยเป็นที่น่าสนใจ เช่น การค้นคว้าหาข้อมูลทาง
อินเทอร์เน็ต เพื่อการนำเสนอเนื้อหากิจกรรมศิลปะที่น่าสนใจ และพัฒนาการออกแบบรูปแบบ
หนังสือเรียนศิลปศึกษาให้ทันสมัย

2.2 ด้านจุดประสงค์ของหนังสือ

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 9
ให้ความคิดเห็นด้านจุดประสงค์ของหนังสือว่า จุดประสงค์ของหนังสือเรียนศิลปศึกษาควรแสดงไว้
อย่างชัดเจน ส่งเสริมให้ผู้อ่านเข้าใจประโยชน์ที่ได้รับจากการอ่านหนังสือเล่มนั้น และควรระบุแนว
ทางเกี่ยวกับเนื้อหาสาระด้านทัศนศิลป์ตามหลักสูตร นอกจากนี้ควรระบุระดับความรู้ของผู้ใช้ให้
เหมาะสมด้วย

2.3 ด้านเนื้อหา

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 9 ให้ความคิดเห็นด้านเนื้อหาว่า เนื้อหาควรสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เน้นเนื้อหาที่เหมาะสมกับการประยุกต์ใช้กับสภาพท้องถิ่นของไทย เนื้อหาควรเหมาะสมกับช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 และสอดคล้องกับระดับพัฒนาการของผู้เรียน เนื้อหาครอบคลุมลักษณะผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันทั้งความถนัด ความสนใจ และความแตกต่างระหว่างท้องถิ่น

2.4 ด้านกิจกรรมศิลปะ

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 9 ให้ความคิดเห็นด้านกิจกรรมศิลปะว่า กิจกรรมศิลปะควรมุ่งเน้นศิลปะในชีวิตประจำวันจากสื่อที่อยู่รอบตัว โดยมีความรู้ทางด้านประวัติศาสตร์ศิลป์ด้วย ผู้เรียนควรปฏิบัติกิจกรรมที่ปลูกฝังความรักในศิลปะเห็นถึงคุณค่าความงามทางศิลปะและมีลักษณะนิสัยที่ดี

2.5 ด้านการอ้างอิง

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 9 ให้ความคิดเห็นด้านการอ้างอิงว่า หนังสือเรียนศิลปศึกษาควรมีการอ้างอิงข้อมูลต่างๆอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการและการอ้างอิงควรมีความน่าสนใจ ควรอ้างอิงจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายและมีความถูกต้อง

2.6 ด้านการใช้ภาษา

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 9 ให้ความคิดเห็นด้านการใช้ภาษาว่า หนังสือเรียนศิลปศึกษาควรมีภาษาที่น่าสนใจ ภาษาที่ใช้ควรเป็นภาษาเชิงวิชาการ สามารถส่งเสริมให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายในเชิงสากลได้ ควรใช้ภาษาที่ชัดเจนเข้าใจง่ายและเหมาะสมกับเนื้อหาด้วย

2.7 ด้านการออกแบบรูปเล่ม

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 9 ให้ความคิดเห็นด้านการออกแบบรูปเล่มว่า หนังสือเรียนศิลปศึกษาแต่ละสำนักพิมพ์ควรออกแบบให้มีลักษณะที่แตกต่างกัน ควรออกแบบให้มีความน่าสนใจ มีการจัดวางหน้าหนังสือเรียนให้เชื่อมโยงเนื้อหาตลอดทั้งเล่ม การใช้ภาพประกอบ ควรรู้จักการเลือกใช้ภาพประกอบทั้งภาพสี และขาวดำ เพื่อลดต้นทุนการพิมพ์ ภาพประกอบควรมีความถูกต้องสื่อความหมายชัดเจน

2.8 ด้านคุณภาพการพิมพ์และการใช้เทคโนโลยีในการพิมพ์

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 9 มีความคิดเห็นด้านคุณภาพการพิมพ์และการใช้เทคโนโลยีในการพิมพ์ว่า ปัจจุบันมีการใช้เทคโนโลยีในการพิมพ์ที่ทันสมัย ช่วยส่งเสริมให้คุณภาพการพิมพ์หนังสือเรียนศิลปศึกษามีคุณภาพดีขึ้น ซึ่งหนังสือเรียนศิลปศึกษาควรคำนึงถึงการใช้กระดาษที่รองรับการพิมพ์ได้ดี และควรจัดพิมพ์ที่ชัดเจน สวยงามและควรคำนึงถึงการจัดพิมพ์สีในส่วนที่จำเป็นเพื่อลดต้นทุนในการผลิตและลดข้อจำกัดเรื่องราคา

3. ด้านการบริหารจัดการ หนังสือเรียนศิลปศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในประเด็นต่างๆ ดังนี้

3.1 กระทรวงศึกษาธิการควรกำหนดหรือระบุรายชื่อหนังสือเรียนศิลปศึกษาที่ใช้อย่างชัดเจน

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 9 มีความคิดเห็นด้วยว่า กระทรวงศึกษาธิการควรกำหนดหรือระบุรายชื่อหนังสือเรียนศิลปศึกษาที่ใช้อย่างชัดเจน แต่ควรจัดเป็นแนวทางให้ผู้เรียนเลือกใช้ไม่ควรบังคับให้ใช้ ผู้เรียนควรได้เลือกหนังสือเรียนศิลปศึกษาเองตามที่สนใจ

3.2 สถานศึกษาหรือครูผู้สอนควรเป็นผู้เลือกใช้หนังสือเรียนศิลปศึกษาเองตามที่สมควร

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรและหนังสือเรียนศิลปศึกษาคนที่ 9 มีความคิดเห็นด้วยว่า สถานศึกษาหรือครูผู้สอนควรเป็นผู้เลือกใช้หนังสือเรียนศิลปศึกษาเองตามที่สมควร โดยเฉพาะครูผู้สอนควรเป็นผู้เลือกและจัดหาหนังสือเรียนศิลปศึกษามาไว้ในแหล่งการเรียนรู้ แต่อาจมีข้อจำกัดเกี่ยวกับการบริหารจัดการของสถานศึกษา เรื่องการจัดซื้อหนังสือเรียนในลักษณะผูกขาดกับทางสำนักพิมพ์ เพราะมีเรื่องงบประมาณเข้ามาเกี่ยวข้อง

3.3 กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้ผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษา โดยนำผู้ทรงคุณวุฒิมาตรวจสอบหนังสือเรียนศิลปศึกษาอย่างมีคุณภาพ

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 9 มีความคิดเห็นด้วยว่า กระทรวงศึกษาธิการสามารถผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษาได้ แต่การตรวจสอบให้หนังสือเรียนศิลปศึกษามีคุณภาพนั้นอาจทำได้ยาก เพราะต้องนำผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญในการผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษามาร่วมกันตรวจสอบคุณภาพ ถ้ากระทรวงศึกษาธิการมีการผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษา จะทำให้ผู้เรียนมีทางเลือกในการเลือกใช้หนังสือเรียนศิลปศึกษาจากผู้ผลิตที่หลากหลายมากขึ้น

3.4 ควรเปิดโอกาสให้มีการเขียนและผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษาอย่างเสรี หรือมอบหมายให้หน่วยงาน สถาบันที่มีชื่อเสียงหรือแหล่งผลิตที่มีมาตรฐานเป็นผู้ผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษา

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษาคนที่ 9 มีความคิดเห็นด้วยว่า ควรเปิดโอกาสให้มีการเขียนและผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษาอย่างเสรี หรือมอบหมายให้หน่วยงาน สถาบันที่มีชื่อเสียงหรือแหล่งผลิตที่มีมาตรฐานเป็นผู้ผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษา ซึ่งปัจจุบันสถาบันต่าง ๆ พยายามให้ผู้แต่ง ผู้เรียบเรียงหนังสือเรียนศิลปศึกษา ที่มีความชำนาญในการผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษาได้เข้ามามีบทบาทในการผลิตมากขึ้น

3.5 การเปิดโอกาสให้หนังสือเรียนศิลปศึกษาของต่างประเทศเข้ามาเผยแพร่ในประเทศไทย โดยมีการตรวจสอบอย่างมีคุณภาพ

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษาคนที่ 9 มีความคิดเห็นด้วยว่า ควรเปิดโอกาสให้หนังสือเรียนศิลปศึกษาของต่างประเทศเข้ามาเผยแพร่ แต่ควรพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษาของประเทศไทยให้ดี โดยเฉพาะการปลูกฝังค่านิยมด้านความรักในศิลปะไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทยด้วย หนังสือเรียนศิลปศึกษาอาจมีราคาแพงเกินไป ผู้ใช้อาจไม่มีความพร้อมในการซื้อมาใช้ ดังนั้นควรนำส่วนดีของหนังสือเรียนศิลปศึกษาของต่างประเทศมาประยุกต์พัฒนากับหนังสือเรียนศิลปศึกษาของไทย

**ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษา
กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3
ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**

การลงทุนด้านการผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษามีราคาสูง หนังสือเรียนศิลปศึกษาควรคำนึงถึงการลงทุนด้านการผลิตด้วย เพราะผู้ใช้ อาจไม่มีความพร้อมในการซื้อหนังสือเรียนศิลปศึกษาที่ดี เมื่อมีราคาแพง ผู้ใช้ไม่มีกำลังซื้อ

ถ้าครูผู้สอน หรือสถานศึกษาผลิตขึ้นใช้เองได้ ควรคำนึงถึงสภาพของสถานศึกษา และคุณภาพของหนังสือเรียนศิลปศึกษาที่เหมาะสมด้วย ไม่ใช่เป็นเพียงเอกสารที่บรรจุเนื้อหาให้ผู้เรียนศึกษาเท่านั้น แต่ควรมีรูปแบบที่น่าสนใจด้วย

แนวโน้มในการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษา ควรพัฒนาให้มีหนังสือที่ตอบสนองความต้องการของผู้อ่านได้หลายระดับ และมีลักษณะที่แตกต่างกันให้เลือกใช้อย่างหลากหลาย

ครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ควรพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพ ซึ่งช่วยยกระดับการพัฒนาทางการศึกษาศิลปะให้สูงขึ้นได้

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรและหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 10
ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไป

นายสังคม ทองมี อายุ 51 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาโท ปัจจุบันเป็นครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ โรงเรียนศรีสงครามวิทยา จังหวัดเลย เป็นกรรมการจัดทำหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และมีผลงานด้านการเขียนหนังสือเรียนศิลปศึกษา

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในแต่ละด้านดังนี้

1. ความคิดเห็นด้านสภาพทั่วไปของหนังสือเรียนศิลปศึกษา ก่อนมีการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 10 มีความเห็นว่า หนังสือเรียนศิลปศึกษา ส่วนใหญ่จัดพิมพ์จากสำนักพิมพ์ต่าง ๆ อยู่ในวงจำกัด และมีลักษณะการจัดทำเนื้อหาหรือกิจกรรมศิลปะให้ทำตามแบบหรือแบบฝึกหัดให้ลอกตามแบบเนื้อหาค่อนข้างมาก ซึ่งครูผู้สอนมักสอนตามหนังสือเรียนศิลปศึกษา รูปแบบของหนังสือเรียนศิลปศึกษา จึงมีลักษณะคล้ายตำราทางวิชาการคือเน้นเนื้อหามาก ขาดภาพประกอบที่น่าสนใจ

หนังสือเรียนศิลปศึกษาไม่ได้รับการพัฒนา เนื่องจากขาดการปลูกฝังในเรื่องของการเห็นคุณค่าในศิลปะ ทำให้ขาดการพัฒนาในส่วนอื่น ๆ ตามมา แหล่งการผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษาจึงมีน้อยเพราะสื่อไม่ได้รับการสนับสนุน

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในด้านต่อไปนี้

2.1 ด้านผู้แต่ง ผู้เรียบเรียง

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 10 ให้ความคิดเห็นในด้านผู้แต่ง ผู้เรียบเรียงว่า ผู้แต่ง ผู้เรียบเรียงหนังสือเรียนศิลปศึกษาไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีชื่อเสียงยอมรับในวงวิชาการด้านศิลปะเท่านั้น เพราะผู้ที่เป็นที่ยอมรับในวงวิชาการอาจใช้ภาษาในหนังสือเรียนศิลปศึกษาไม่สื่อความหมาย เข้าใจได้ยาก

2.2 ด้านจุดประสงค์ของหนังสือ

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 10 ให้ความคิดเห็นด้านจุดประสงค์ของหนังสือว่า หนังสือเรียนศิลปศึกษาควรระบุไว้อย่างชัดเจน ซึ่งควรระบุถึงระดับความรู้พื้นฐานทางศิลปะที่เหมาะสมกับผู้อ่าน

2.3 ด้านเนื้อหา

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 10 ให้ความคิดเห็นด้านเนื้อหาว่า เนื้อหาควรสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เนื้อหาควรมีปริมาณที่เหมาะสมต่อผู้เรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ครูผู้สอนควรเป็นผู้เลือกใช้เนื้อหาให้เหมาะสมกับเวลาในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน

2.4 ด้านกิจกรรมศิลปะ

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 10 ให้ความคิดเห็นด้านกิจกรรมศิลปะว่า กิจกรรมศิลปะควรสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 หนังสือเรียนศิลปศึกษาควรมีตัวอย่างกิจกรรมศิลปะประกอบเนื้อหา และควรมีภาพประกอบกิจกรรมศิลปะอย่างชัดเจน เพราะกลุ่มผู้ใช้หนังสือเรียนศิลปศึกษาอาจมีความแตกต่างทางสภาพท้องถิ่น ภาพประกอบกิจกรรมศิลปะจึงควรสื่อความหมายและสอดคล้องกับเนื้อหา กิจกรรมศิลปะควรเป็นกิจกรรมที่หลากหลาย ส่งเสริมความถนัดและความสนใจของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3

2.5 ด้านการอ้างอิง

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 10 ให้ความคิดเห็นด้านการอ้างอิงว่า หนังสือเรียนศิลปศึกษาควรอ้างอิงตามหลักวิชาการที่ถูกต้อง เหมาะสมกับระดับของผู้อ่าน และควรอ้างอิงจากแหล่งการเรียนรู้รอบตัวผู้เรียน

2.6 ด้านการใช้ภาษา

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 10 ให้ความคิดเห็นด้านการใช้ภาษาว่า หนังสือเรียนศิลปศึกษาควรมีการใช้ภาษาเชิงวิชาการ และควรสื่อความหมายชัดเจน เหมาะสมกับระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3

2.7 ด้านการออกแบบรูปเล่ม

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 10 ให้ความคิดเห็นด้านการออกแบบรูปเล่มว่ารูปแบบของหนังสือเรียนศิลปศึกษาควรมีขนาดกะทัดรัดเหมาะสมต่อการนำไปใช้ การออกแบบการจัดวางภาพประกอบและเนื้อหาควรมีความสัมพันธ์กัน และสื่อความหมายชัดเจน

ปัจจุบันเทคโนโลยีช่วยพัฒนารูปแบบหนังสือเรียนศิลปศึกษาได้มาก ผู้ออกแบบหนังสือเรียนศิลปศึกษาควรเป็นผู้ที่มีความสามารถในการออกแบบหนังสือเรียนศิลปศึกษาที่น่าสนใจ

2.8 ด้านคุณภาพการพิมพ์และการใช้เทคโนโลยีในการพิมพ์

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 10 ให้ความคิดเห็นด้านคุณภาพการพิมพ์และการใช้เทคโนโลยีในการพิมพ์ว่า หนังสือเรียนศิลปศึกษาในปัจจุบันได้ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยช่วยส่งเสริมคุณภาพการพิมพ์ที่ดี และควรส่งเสริมการพิมพ์ที่ชัดเจน เน้นการจัดพิมพ์สีที่ชัดเจนสวยงาม

3. ด้านการบริหารจัดการ ในหนังสือเรียนศิลปศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในประเด็นต่างๆ ดังนี้

3.1 กระทรวงศึกษาธิการควรกำหนดหรือระบุรายชื่อหนังสือเรียนศิลปศึกษาที่ใช้อย่างชัดเจน

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 10 มีความคิดเห็นว่าการกระทรวงศึกษาธิการไม่ควรกำหนดในลักษณะบังคับใช้ แต่ควรเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนและผู้เรียนได้เลือกใช้หนังสือเรียนศิลปศึกษาอย่างเสรี

3.2 สถานศึกษาหรือครูผู้สอนควรเป็นผู้เลือกใช้หนังสือเรียนศิลปศึกษาเองตามที่สมควร

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 10 มีความคิดเห็นว่าการสถานศึกษาหรือครูผู้สอนควรเป็นผู้เลือกใช้หนังสือเรียนศิลปศึกษาเองตามที่สมควร ครูผู้สอนควรเป็นผู้เลือกตามความเหมาะสมกับลักษณะสภาพท้องถิ่นของสถานศึกษาด้วย ซึ่งครูผู้สอนต้องมีความรู้ความเข้าใจในการเลือกใช้หนังสือเรียนศิลปศึกษาที่เหมาะสม

3.3 กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้ผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษา โดยนำผู้ทรงคุณวุฒิมาตรวจสอบหนังสือเรียนศิลปศึกษาอย่างมีคุณภาพ

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 10 มีความคิดเห็นด้วยว่า กระทรวงศึกษาธิการสามารถผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษาได้ เช่น เขตพื้นที่การศึกษาแต่ละเขตสามารถจัดทำหรือผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพสถานศึกษาในแต่ละเขตการศึกษานั้น

3.4 ควรเปิดโอกาสให้มีการเขียนและผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษาอย่างเสรี หรือมอบหมายให้หน่วยงาน สถาบันที่มีชื่อเสียงหรือแหล่งผลิตที่มีมาตรฐานเป็นผู้ผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษา

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 10 มีความคิดเห็นด้วยว่าการผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษาอย่างเสรี จะช่วยให้มีการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษามากขึ้น แต่ควรมีกรอบหรือแนวทางในการผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษาอย่างชัดเจน

3.5 การเปิดโอกาสให้หนังสือเรียนศิลปศึกษาของต่างประเทศเข้ามาเผยแพร่ในประเทศไทย โดยมีการตรวจสอบอย่างมีคุณภาพ

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา คนที่ 10 ให้ความคิดเห็นด้วยว่า ควรเปิดโอกาสให้หนังสือเรียนศิลปศึกษาของต่างประเทศเข้ามาเผยแพร่ เพราะจะเป็นแหล่งความรู้ที่กว้างขวาง หนังสือเรียนศิลปศึกษาของต่างประเทศมีราคาแพงในการจัดซื้อควรมีการควบคุมราคาที่เหมาะสม และควรมีหน่วยงานที่สนับสนุนการจัดซื้อหนังสือเรียนศิลปศึกษาเข้ามาไว้ในแหล่งการเรียนรู้เพื่อประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้า

**ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษา
กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3
ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**

ครูผู้สอนควรรู้จักประยุกต์เนื้อหาและกิจกรรมศิลปะไปใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน ไม่ควรลอกเลียนแบบตามหนังสือเรียนศิลปศึกษาทั้งหมด ควรมีการจัดอบรมสัมมนาให้ความรู้กับครูผู้สอนได้พัฒนาความคิดร่วมกัน เมื่อครูผู้สอนได้รับการพัฒนา ครูผู้สอนจะมีความสามารถในการเลือกสื่อหรือหนังสือเรียนศิลปศึกษาที่เป็นประโยชน์ได้

ถ้าผู้เรียนมีหนังสือเรียนศิลปศึกษาไว้ใช้ประจำตัวก็จะช่วยให้สะดวกต่อการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ในปัจจุบันมีสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ผู้เรียนสามารถค้นคว้าได้เองตามต้องการ นอกจากนี้ สถานศึกษาควรมีการบริหารจัดการที่ดีเพื่อส่งเสริมและสนับสนุน การจัดหาสื่อการเรียนรู้ให้เหมาะสมต่อการพัฒนาการศึกษา

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์นักวิชาการผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษาจำนวน 10 คน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตารางที่ 16 ผลการวิเคราะห์สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ข้อที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1.	อายุ		
	45 – 50 ปี	3	30
	51 – 55 ปี	4	40
	56 – 60 ปี	2	20
	65 – 70 ปี	1	10
2.	ระดับการศึกษา		
	ประกาศนียบัตรชั้นสูง	1	10
	ปริญญาโท	8	80
	ปริญญาเอก	1	10
3.	ตำแหน่งการทำงานในปัจจุบัน		
	อาจารย์ผู้สอน	5	50
	นักวิชาการศึกษา	5	50
4.	ประสบการณ์ด้านการเขียนหนังสือเรียน		
	ศิลปศึกษา		
	มี	7	70
	ไม่มี	3	30

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์นักวิชาการผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษาจำนวน 10 คน

จากตารางที่ 16 ข้อที่ 1 พบว่านักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษามีอายุระหว่าง 45-50 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 30 มีอายุระหว่าง 51-55 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 40 มีอายุระหว่าง 56-60 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 20 และมีอายุระหว่าง 67-70 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 10

ข้อที่ 2 พบว่า นักวิชาการผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษาจบการศึกษาในระดับปริญญาโท จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 80 ระดับปริญญาเอก จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 10 และจบระดับประกาศนียบัตรชั้นสูง 1 คน คิดเป็นร้อยละ 10

ข้อที่ 3 พบว่า นักวิชาการผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา ปัจจุบันปฏิบัติงานเป็นอาจารย์ผู้สอน จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 50 และนักวิชาการศึกษา จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 50

ข้อที่ 4 พบว่า นักวิชาการผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษามีประสบการณ์ด้านการเขียนหนังสือเรียนศิลปศึกษาจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 70 และไม่มีประสบการณ์ด้านการเขียนหนังสือเรียนศิลปศึกษาจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 30

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นและแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

ตารางที่ 17 ค่าความถี่เกี่ยวกับความคิดเห็นด้านสภาพที่ผ่านมาของหนังสือเรียนศิลปศึกษาก่อนมีการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

ข้อที่	ข้อความ	ความถี่
	ด้านสภาพที่ผ่านมาของหนังสือเรียนศิลปศึกษาก่อนมีการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544	
	ด้านการออกแบบรูปเล่ม	
1.	รูปแบบหนังสือเรียนศิลปศึกษาไม่น่าสนใจ	9
2.	รูปแบบหนังสือเรียนศิลปศึกษาขาดเอกลักษณ์ความเป็นไทย	1
3.	รูปแบบหนังสือเรียนศิลปศึกษาขาดการออกแบบที่ทันสมัย	1

ตารางที่ 17 (ต่อ) ค่าความถี่เกี่ยวกับความคิดเห็นด้านสภาพที่ผ่านมาของหนังสือเรียนศิลปศึกษา ก่อนมีการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

ข้อที่	ข้อความ	ความถี่
ด้านภาพประกอบ		
1.	ภาพประกอบสื่อความหมายไม่ชัดเจน ไม่เป็นที่น่าสนใจ	4
2.	ภาพประกอบมีจำนวนน้อย	2
3.	ขนาดภาพเล็กเกินไป	1
4.	คุณภาพการพิมพ์ภาพประกอบไม่คมชัด	1
ด้านผู้แต่ง ผู้เรียบเรียง		
1.	ผู้แต่ง ผู้เรียบเรียงไม่พัฒนาความรู้ตนเองในการนำเสนอข้อมูลใน หนังสือเรียนศิลปศึกษา	3
2.	กลุ่มผู้แต่ง ผู้เรียบเรียงอยู่ในวงจำกัด	2
3.	แหล่งการผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษามีจำนวนน้อย	1
ด้านเนื้อหา		
1.	เนื้อหามุ่งเน้นด้านทฤษฎีและหลักการทางศิลปะ	3
2.	เนื้อหาสอดคล้องและตรงกับหลักสูตรการศึกษา	3
3.	เนื้อหาขาดความทันสมัย	2
4.	เนื้อหาไม่มากเกินไป	2
5.	เนื้อหาไม่สอดคล้องกับการเรียนการสอนตามสภาพจริง	1
6.	เนื้อหาขาดการส่งเสริมด้านสุนทรียศาสตร์และการวิจารณ์	1
7.	เนื้อหาขาดความรู้ด้านประวัติศาสตร์ศิลป์	1
8.	เนื้อหาขาดการเชื่อมโยงความรู้จากระดับประถมศึกษา	1
ด้านคุณภาพการพิมพ์		
1.	คุณภาพการพิมพ์ไม่ดี	3
2.	กระดาษไม่ได้คุณภาพ	3

ตารางที่ 17 (ต่อ) ค่าความถี่เกี่ยวกับความคิดเห็นด้านสภาพที่ผ่านมาจากหนังสือเรียนศิลปศึกษา ก่อนมีการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

ข้อที่	ข้อความ	ความถี่
ด้านอื่นๆ		
1.	ขาดการส่งเสริมการลงทุนด้านการผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษา	3
2.	ขาดการปลูกฝังค่านิยมความรักในศิลปะ ทำให้ส่งผลต่อการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษา	3
3.	ครูผู้สอนใช้หนังสือเรียนศิลปศึกษาเป็นสื่อหลักในการเรียน การสอนศิลปะ	2
ด้านกิจกรรมศิลปะ		
1.	กิจกรรมศิลปะไม่หลากหลาย	2
2.	กิจกรรมศิลปะไม่ส่งเสริมการเรียนรู้ตามระดับวัยของผู้เรียน	2
3.	กิจกรรมศิลปะไม่มุ่งเน้นความคิดสร้างสรรค์	2
4.	กิจกรรมศิลปะมีลักษณะให้ลอกตามแบบ	2
5.	กิจกรรมศิลปะไม่สามารถปฏิบัติได้จริง	2
6.	กิจกรรมศิลปะมีมากเกินไป	2
7.	กิจกรรมศิลปะขาดการส่งเสริมกระบวนการปฏิบัติงานที่ดี	1
8.	กิจกรรมศิลปะไม่ส่งเสริมการค้นคว้าจากแหล่งการเรียนรู้ ที่หลากหลาย	1
9.	ขาดกิจกรรมศิลปะที่มีลักษณะสามมิติ	1
ด้านการใช้ภาษา		
1.	แนวการเขียนแต่ละสำนักพิมพ์ไม่แตกต่างกัน	2
2.	ภาษาเน้นการอธิบาย	1
3.	การลำดับเนื้อหาไม่น่าสนใจ	1
ด้านการอ้างอิง		
1.	ขาดการอ้างอิงตามหลักวิชาการ	1

จากตารางที่ 17 แสดงให้เห็นว่านักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรและหนังสือเรียนศิลปศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพที่ผ่านมาของหนังสือเรียนศิลปศึกษาก่อนมีการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในด้านต่างๆ ดังนี้

ด้านการออกแบบรูปแบบหนังสือเรียนศิลปศึกษา นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรและหนังสือเรียนศิลปศึกษา จำนวน 9 คน ให้ความคิดเห็นว่า รูปแบบของหนังสือเรียนศิลปศึกษาไม่น่าสนใจ

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรและหนังสือเรียนศิลปศึกษา จำนวน 1 คน มีความคิดเห็นว่ารูปแบบหนังสือเรียนศิลปศึกษาขาดเอกลักษณ์ความเป็นไทย และขาดการออกแบบที่ทันสมัย

ด้านภาพประกอบ นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรและหนังสือเรียนศิลปศึกษา จำนวน 4 คน ให้ความคิดเห็นว่า ภาพประกอบในหนังสือศิลปะสื่อความหมายไม่ชัดเจน ไม่เป็นที่น่าสนใจ นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรและหนังสือเรียนศิลปศึกษา จำนวน 2 คน ให้ความคิดเห็นว่า ภาพประกอบมีจำนวนน้อย รองลงมาคือ ขนาดภาพประกอบเล็กเกินไป และคุณภาพการพิมพ์ภาพประกอบไม่คมชัด

ด้านผู้แต่ง ผู้เรียนเรียงหนังสือเรียนศิลปศึกษา นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรและหนังสือเรียนศิลปศึกษา จำนวน 3 คน ให้ความคิดเห็นว่าผู้แต่ง ผู้เรียบเรียงไม่พัฒนาความรู้ของตนเองในการนำเสนอข้อมูลในหนังสือเรียนศิลปศึกษา นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรและหนังสือเรียนศิลปศึกษา จำนวน 2 คน ให้ความคิดเห็นว่า กลุ่มผู้แต่ง ผู้เรียบเรียงหนังสือเรียนศิลปศึกษาอยู่ในวงจำกัด และนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนา หลักสูตรและหนังสือเรียนศิลปศึกษา จำนวน 1 คน ให้ความคิดเห็นว่า แหล่งการผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษามีจำนวนน้อย

ด้านเนื้อหา นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรและหนังสือเรียนศิลปศึกษา มีความคิดเห็นว่ เนื้อหามุ่งเน้นทางด้านทฤษฎีและหลักการทางศิลปะและเนื้อหาสอดคล้องตรงกับหลักสูตรการศึกษา จำนวน 3 คน รองลงมาคือ เนื้อหาขาดความทันสมัยและเนื้อหาไม่มากเกินไป จำนวน 2 คน และนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรและหนังสือเรียนศิลปศึกษา จำนวน 1 คน ให้ความคิดเห็นว่า เนื้อหาไม่สอดคล้องกับการเรียนการสอนตามสภาพจริง เนื้อหาขาดการส่งเสริมด้านสุนทรียศาสตร์และการวิจารณ์ จำนวน 1 คน เนื้อหาขาดความรู้ด้านประวัติศาสตร์ศิลป์ จำนวน 1 คน และเนื้อหาขาดการเชื่อมโยงความรู้จากระดับประถมศึกษา จำนวน 1 คน

ด้านคุณภาพการพิมพ์ นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรและหนังสือเรียน ศิลปศึกษา จำนวน 3 คน มีความคิดเห็นว่า หนังสือเรียนศิลปศึกษามีคุณภาพการพิมพ์ที่ไม่ดี และกระดาษที่ใช้ไม่ได้คุณภาพ สำหรับความคิดเห็นในด้านอื่นๆ นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรและหนังสือเรียนศิลปศึกษา จำนวน 3 คน ให้ความคิดเห็นว่า หนังสือเรียนศิลปศึกษาขาดการส่งเสริมการลงทุนด้านการผลิต

ด้านอื่นๆ นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรและหนังสือเรียนศิลปศึกษา จำนวน 3 คน มีความคิดเห็นว่า การศึกษาในประเทศไทยขาดการปลูกฝังค่านิยมความรักในศิลปะ ทำให้ส่งผลต่อการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษา นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรและหนังสือเรียนศิลปศึกษา จำนวน 2 คน มีความคิดเห็นว่า ครูผู้สอนใช้หนังสือเรียนศิลปศึกษา เป็นสื่อหลักในการเรียนการสอนศิลปะ

ด้านกิจกรรมศิลปะ นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรและหนังสือเรียน ศิลปศึกษา จำนวน 2 คน มีความคิดเห็นว่า กิจกรรมศิลปะไม่หลากหลาย กิจกรรมศิลปะไม่ส่งเสริมการเรียนรู้ตามระดับมัธยมไม่มุ่งเน้นความคิดสร้างสรรค์ กิจกรรมศิลปะมีลักษณะให้ลอกแบบไม่สามารถปฏิบัติตามได้จริง และมีกิจกรรมศิลปะในหนังสือเรียนศิลปศึกษามากเกินไป รองลงมาคือ กิจกรรมศิลปะขาดการส่งเสริมกระบวนการปฏิบัติงานที่ดี ไม่ส่งเสริมการค้นคว้าจากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย และขาดกิจกรรมที่ศิลปะที่มีลักษณะสามมิติ

ด้านการใช้ภาษา นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรและหนังสือเรียน ศิลปศึกษา จำนวน 3 คน ให้ความคิดเห็นว่า แนวการเขียนแต่ละสำนักพิมพ์ไม่แตกต่างกัน รองลงมาคือ ภาษาที่ใช้เน้นการอธิบายและการลำดับเนื้อหาไม่น่าสนใจ

ด้านการอ้างอิง นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรและหนังสือเรียนศิลปศึกษา จำนวน 1 คน ให้ความคิดเห็นว่า หนังสือเรียนศิลปศึกษาขาดการอ้างอิงตามหลักวิชาการ

ตารางที่ 18 ค่าความถี่เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2544 ด้านผู้แต่ง ผู้เรียบเรียง

ข้อที่	ข้อความ	ความถี่
1.	ผู้แต่ง ผู้เรียบเรียงหนังสือเรียนศิลปศึกษา ไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ที่ได้รับ การยอมรับในวงวิชาการเพียงอย่างเดียว	7
	- แต่ควรเป็นผู้ที่มีความสามารถด้านการสื่อสารทางภาษา	5
	- แต่ควรเป็นผู้ที่มีความรู้ทางศิลปะอย่างกว้างขวาง	4
	- แต่ควรเป็นผู้ที่เชี่ยวชาญในการผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษา	3
2.	ผู้แต่ง ผู้เรียบเรียงหนังสือเรียนศิลปศึกษาควรมีทั้งผู้ที่ได้รับการยอมรับ ในวงวิชาการและเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการผลิตหนังสือเรียน ศิลปศึกษาแต่อาจไม่มีชื่อเสียงในวงวิชาการ	3
3.	ผู้แต่ง ผู้เรียบเรียงควรมีความรู้ในการวิเคราะห์เนื้อหาที่นำเสนอใน หนังสือเรียนศิลปศึกษา	2
4.	ผู้แต่ง ผู้เรียบเรียงไม่ควรลอกเลียนแบบเนื้อหาจากหนังสือเรียนศิลปศึกษา เล่มเก่าๆ	2
5.	ผู้แต่ง ผู้เรียบเรียงควรเข้าใจลักษณะความแตกต่างกันของหนังสือเรียน ศิลปศึกษา และหนังสือเรียนศิลปะประเภทอื่นๆ	1
6.	ผู้แต่ง ผู้เรียบเรียงควรมีความรู้ด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อรู้จักพัฒนา หนังสือเรียนศิลปศึกษาให้ทันสมัยเป็นที่น่าสนใจ	1
7.	ควรเปิดโอกาสให้มีผู้แต่ง ผู้เรียบเรียงหนังสือเรียนศิลปศึกษาให้มากขึ้น จะช่วยพัฒนาความรู้ในหนังสือเรียนศิลปศึกษาที่กว้างขวาง	1

จากตารางที่ 18 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในด้านด้านผู้แต่ง ผู้เรียบเรียง นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรและหนังสือเรียนศิลปศึกษามีความคิดเห็นว่า ผู้แต่ง ผู้เรียบเรียงหนังสือเรียนศิลปศึกษาไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ได้รับการยอมรับในวงวิชาการ จำนวน 7 คน แต่ควรเป็นผู้ที่มีความสามารถด้านการสื่อสารทางภาษา จำนวน 5 คนโดยผู้แต่ง ผู้เรียบเรียงหนังสือเรียนศิลปศึกษาไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ได้รับการยอมรับในวงวิชาการแต่ควรเป็นผู้ที่มีความรู้ทางศิลปะอย่างกว้างขวาง จำนวน 4 คนและผู้แต่ง ผู้เรียบเรียงหนังสือเรียนศิลปศึกษา ไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ได้รับการยอมรับในวงวิชาการแต่ควรเป็นผู้ที่เชี่ยวชาญในการผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษา จำนวน 3 คน ผู้แต่ง ผู้เรียบเรียงหนังสือเรียนศิลปศึกษาควรมีทั้งผู้ที่ได้รับการยอมรับในวงวิชาการและผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษา แต่ที่ไม่มีชื่อเสียงในวงวิชาการ จำนวน 3 คน ผู้แต่ง ผู้เรียบเรียงควรมีความรู้ในการวิเคราะห์เนื้อหา ที่นำเสนอในหนังสือเรียนศิลปศึกษา จำนวน 2 คน ผู้แต่ง ผู้เรียบเรียง ไม่ควรลอกเลียนแบบเนื้อหาจากหนังสือเรียนศิลปศึกษาเล่มเก่า ๆ จำนวน 2 คน ผู้แต่ง ผู้เรียบเรียง ควรเข้าใจลักษณะความแตกต่างกันของลักษณะหนังสือเรียนศิลปศึกษาและหนังสือศิลปะประเภทอื่น ๆ จำนวน 1 คน ผู้แต่ง ผู้เรียบเรียงควรมีความรู้ด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อรู้จักพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษาให้ทันสมัยเป็นที่น่าสนใจ จำนวน 1 คน และควรเปิดโอกาสให้มีผู้แต่ง ผู้เรียบเรียงหนังสือเรียนศิลปศึกษามากขึ้นจะช่วยพัฒนาความรู้ในหนังสือเรียนศิลปศึกษาที่กว้างขวาง จำนวน 1 คน

ตารางที่ 19 ค่าความถี่เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ด้านจุดประสงค์ของหนังสือ

ข้อที่	ข้อความ	ความถี่
1.	จุดประสงค์ของหนังสือ เป็นส่วนช่วยแนะแนวทางการศึกษาค้นคว้าเนื้อหาสาระตามหลักสูตร โดยระบุไว้อย่างชัดเจน	8
2.	จุดประสงค์ของหนังสือควรระบุระดับความรู้ของกลุ่มผู้ใช้หนังสือไว้อย่างชัดเจน เช่น เป็นหนังสือเรียนศิลปศึกษาที่ให้ความรู้ในระดับพื้นฐาน	7
3.	จุดประสงค์ของหนังสือช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับจากหนังสือเรียนศิลปศึกษานั้น	5

ตารางที่ 19 (ต่อ) ค่าความถี่เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ด้านจุดประสงค์ของหนังสือ

ข้อที่	ข้อความ	ความถี่
4.	จุดประสงค์ของหนังสือควรระบุจุดประสงค์ไว้ในคำนำหรือวัตถุประสงค์ของหนังสือเรียนศิลปศึกษาอย่างชัดเจน	4
5.	จุดประสงค์ของหนังสือควรระบุกลุ่มผู้ใช้หนังสือเรียนศิลปศึกษาให้ชัดเจน	4

จากตารางที่ 19 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในด้านจุดประสงค์ของหนังสือ นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรและหนังสือเรียนศิลปศึกษา มีความคิดเห็นว่าจุดประสงค์ของหนังสือเป็นส่วนช่วยแนะแนวทางการศึกษาค้นคว้าเนื้อหาสาระตามหลักสูตร โดยระบุไว้อย่างชัดเจน จำนวน 8 คน จุดประสงค์ของหนังสือควรระบุระดับความรู้ของกลุ่มผู้ใช้หนังสือไว้อย่างชัดเจน เช่น เป็นหนังสือเรียนศิลปศึกษาที่ให้ความรู้ในระดับพื้นฐาน จำนวน 7 คน จุดประสงค์ของหนังสือช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับจากหนังสือเรียนศิลปศึกษาเล่มนั้น จำนวน 5 คน จุดประสงค์ของหนังสือควรระบุจุดประสงค์ไว้ในคำนำหรือวัตถุประสงค์ของหนังสือเรียนศิลปศึกษาอย่างชัดเจน จำนวน 4 คน จุดประสงค์ของหนังสือควรระบุกลุ่มผู้ใช้หนังสือเรียนศิลปศึกษาให้ชัดเจน จำนวน 4 คน

ตารางที่ 20 ค่าความถี่เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ด้านเนื้อหา

ข้อที่	ข้อความ	ความถี่
1.	เนื้อหาควรสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544	5
2.	เนื้อหาควรสอดคล้องตามมาตรฐานการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3	5
3.	เนื้อหาส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรัก ความชื่นชม และเห็นคุณค่าทางศิลปะ	5
4.	เนื้อหาควรมุ่งเน้นศิลปะจากภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทย	4
5.	เนื้อหาประยุกต์ใช้ความรู้กับชีวิตประจำวันได้	3
6.	เนื้อหาควรเน้นการบูรณาการร่วมกับสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ได้	3
7.	เนื้อหามุ่งเน้นพื้นฐานความรู้ทางศิลปะ เช่น องค์ประกอบศิลป์ ทฤษฎีศิลปะประเภทต่าง ๆ	3
8.	เนื้อหาควรมาจากหลักการหรือทฤษฎีที่เป็นสากล	2
9.	เนื้อหาต้องเชื่อมโยงสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวผู้เรียน	2
10.	เนื้อหาควรขยายความรู้จากศิลปะไทยสู่ศิลปะสากล	2
11.	เนื้อหาควรมุ่งเน้นทั้งศิลปะแนวประเพณีและศิลปะร่วมสมัย	2
12.	เนื้อหาส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์	2
13.	เนื้อหาส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและรู้จักการวิเคราะห์ วิจารณ์ ผลงานศิลปะ	1
14.	เนื้อหาไม่ควรยากเกินไป	1
15.	เนื้อหาไม่ควรนำเสนอแต่เนื้อหาเชิงวิชาการอย่างเดียว	1
16.	เนื้อหาปลูกฝังรสนิยมที่ดีให้กับผู้เรียน	1
17.	เนื้อหาส่งเสริมศักยภาพและความถนัดของผู้เรียน	1
18.	เนื้อหาครอบคลุมลักษณะความแตกต่างในสภาพท้องถิ่นของผู้เรียน	1
19.	เนื้อหาครอบคลุม ลักษณะความแตกต่างของความถนัด และความสนใจของผู้เรียนแต่ละคน	1

จากตารางที่ 20 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปะศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในด้านเนื้อหา นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปะศึกษา มีความคิดเห็นว่า เนื้อหาควรสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 จำนวน 5 คน เนื้อหาควรสอดคล้องตามมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 5 คน เนื้อหาส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรัก ความชื่นชม และเห็นคุณค่าทางศิลปะ จำนวน 5 คน เนื้อหาควรมุ่งเน้นศิลปะจากภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทย จำนวน 4 คน เนื้อหาประยุกต์ใช้ความรู้กับชีวิตประจำวันได้ จำนวน 3 คน เนื้อหาควรเน้นการบูรณาการร่วมกับสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ได้ จำนวน 3 คน เนื้อหามุ่งเน้นพื้นฐานความรู้ทางศิลปะ เช่น องค์ประกอบศิลป์ ทฤษฎีสี ศิลปะประเภทต่าง ๆ จำนวน 3 คน เนื้อหาควรมาจากหลักการหรือทฤษฎีที่เป็นสากล จำนวน 2 คน เนื้อหาต้องเชื่อมโยงสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวผู้เรียน จำนวน 2 คน เนื้อหาควรขยายความรู้จากศิลปะไทยสู่ศิลปะสากล จำนวน 2 คน เนื้อหาควรมุ่งเน้นทั้งศิลปะแนวประเพณีและศิลปะร่วมสมัย จำนวน 2 คน เนื้อหา ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ จำนวน 2 คน เนื้อหาส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและรู้จักการวิเคราะห์ วิวิจารณ์ผลงานศิลปะ จำนวน 2 คน เนื้อหา ไม่ควรยากเกินไป จำนวน 2 คน เนื้อหาไม่ควรนำเสนอแต่เนื้อหาเชิงวิชาการอย่างเดียว จำนวน 1 คน เนื้อหาปลูกฝังรสนิยมที่ดีให้กับผู้เรียน จำนวน 1 คน เนื้อหาส่งเสริมศักยภาพและความถนัดของผู้เรียน จำนวน 1 คน เนื้อหาครอบคลุมลักษณะความแตกต่างในสภาพท้องถิ่นของผู้เรียน จำนวน 1 คน เนื้อหาการครอบคลุม ลักษณะความแตกต่างของความถนัด และความสนใจของผู้เรียนแต่ละคน จำนวน 1 คน

ตารางที่ 21 ค่าความถี่เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปะศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ด้านกิจกรรมศิลปะ

ข้อที่	ข้อความ	ความถี่
1.	กิจกรรมศิลปะควรมีตัวอย่างกิจกรรมที่หลากหลาย	8
2.	กิจกรรมศิลปะส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการ	6
3.	ผู้เรียนเลือกปฏิบัติได้ตามความถนัดและความสนใจ	5
4.	กิจกรรมศิลปะควรเรียนรู้จากสิ่งรอบตัวผู้เรียน	5

ตารางที่ 21 (ต่อ) ค่าความถี่เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ด้านกิจกรรมศิลปะ

ข้อที่	ข้อความ	ความถี่
5.	กิจกรรมศิลปะควรฝึกประสบการณ์การรับรู้คุณค่าความงามทางศิลปะ	4
6.	กิจกรรมศิลปะส่งเสริมการแสดงออกของผู้เรียน	3
7.	กิจกรรมศิลปะเหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อหาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544	3 2
8.	กิจกรรมศิลปะควรนำไปสู่ผลการเรียนรู้ตามหลักสูตร	2
9.	กิจกรรมศิลปะตอบสนองความต้องการของผู้เรียนที่มีลักษณะแตกต่างกันได้	2
10.	กิจกรรมศิลปะเน้นการแสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ	2
11.	กิจกรรมศิลปะเน้นทักษะการปฏิบัติที่ฝึกความชำนาญ	1
12.	กิจกรรมศิลปะควรทำให้ผู้เรียนเกิดความรักในศิลปะ	1
13.	กิจกรรมศิลปะสามารถปฏิบัติตามได้จริง	1
14.	กิจกรรมศิลปะส่งเสริมเนื้อหาภายในเล่ม	1
15.	กิจกรรมศิลปะเป็นกิจกรรมที่ทันสมัย	1
16.	กิจกรรมศิลปะส่งเสริมพัฒนาการตามวัยของผู้เรียน	1
17.	กิจกรรมศิลปะควรให้ผู้เรียนเกิดการวิเคราะห์	1
18.	กิจกรรมศิลปะส่งเสริมการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง	1
19.	กิจกรรมศิลปะควรพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหา	1

จากตารางที่ 21 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในด้านกิจกรรมศิลปะ นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา มีความคิดเห็นว่า กิจกรรมศิลปะควรมีตัวอย่างกิจกรรมที่หลากหลาย จำนวน 8 คน กิจกรรมศิลปะส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการ จำนวน 6 คน ผู้เรียนเลือกปฏิบัติได้ตามความถนัดและความสนใจ จำนวน 5 คน กิจกรรมศิลปะควรเรียนรู้จากสิ่งรอบตัวผู้เรียน จำนวน 5 คน กิจกรรมศิลปะควรฝึกประสบการณ์การรับรู้คุณค่าความงามทางศิลปะ จำนวน 4 คน กิจกรรมศิลปะส่งเสริมการแสดงออกของผู้เรียน จำนวน 3 คน กิจกรรมศิลปะเหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อหาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 จำนวน 3 คน

กิจกรรมศิลปะควรนำไปสู่ผลการเรียนรู้ตามหลักสูตร จำนวน 3 คน กิจกรรมศิลปะตอบสนองความต้องการของผู้เรียนที่มีลักษณะแตกต่างกันได้ จำนวน 3 คน กิจกรรมศิลปะเน้นการแสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ จำนวน 2 คน กิจกรรมศิลปะเน้นทักษะการปฏิบัติที่ฝึกความชำนาญ จำนวน 2 คน กิจกรรมศิลปะควรทำให้ผู้เรียนเกิดความรักในศิลปะ จำนวน 2 คน กิจกรรมศิลปะสามารถปฏิบัติตามได้จริง จำนวน 2 คน กิจกรรมศิลปะส่งเสริมเนื้อหาภายในเล่ม จำนวน 1 คน กิจกรรมศิลปะเป็นกิจกรรมที่ทันสมัยจำนวน 1 คน กิจกรรมศิลปะส่งเสริมพัฒนาการตามวัยของผู้เรียน จำนวน 1 คน กิจกรรมศิลปะควรให้ผู้เรียนเกิด การวิเคราะห์ จำนวน 1 คน กิจกรรมศิลปะส่งเสริมการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง จำนวน 1 คน และกิจกรรมศิลปะควรพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหา จำนวน 1 คน

ตารางที่ 22 ค่าความถี่เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปะศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ด้านการอ้างอิง

ข้อที่	ข้อความ	ความถี่
1.	การอ้างอิงควรอ้างอิงให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ	10
2.	การอ้างอิงควรอ้างอิงจากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย	6
3.	การอ้างอิงควรอ้างอิงให้เหมาะสมกับระดับของผู้อ่าน	3
4.	การอ้างอิงควรอ้างอิงให้สัมพันธ์กับหลักการและทฤษฎีที่นำเสนอ ในหนังสือเรียนศิลปะศึกษา	1

จากตารางที่ 22 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปะศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในด้านการอ้างอิง นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปะศึกษา มีความคิดเห็นว่า การอ้างอิงในหนังสือเรียนศิลปะศึกษาควรอ้างอิงให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ จำนวน 10 คน การอ้างอิงควรอ้างอิงจากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย จำนวน 6 คน การอ้างอิงควรอ้างอิงให้เหมาะสมกับระดับของผู้อ่าน จำนวน 3 คน และการอ้างอิงควรอ้างอิงให้สัมพันธ์กับหลักการและทฤษฎีที่นำเสนอในหนังสือเรียนศิลปะศึกษา จำนวน 1 คน

ตารางที่ 23 ค่าความถี่เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ด้านการใช้ภาษา

ข้อที่	ข้อความ	ความถี่
1.	การใช้ภาษาในหนังสือเรียนศิลปศึกษาควรเป็นภาษาเชิงวิชาการ	10
2.	การใช้ภาษาควรสื่อความหมายชัดเจน เข้าใจได้ง่าย	9
3.	การใช้ภาษาควรเหมาะสมกับระดับของผู้อ่าน	5
4.	การใช้ภาษาควรมีการอธิบายศัพท์เชิงวิชาการ	2

จากตารางที่ 23 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในด้านการใช้ภาษา นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรและหนังสือเรียนศิลปศึกษามีความคิดเห็นว่า การใช้ภาษาในหนังสือเรียนศิลปศึกษาควรเป็นภาษาเชิงวิชาการ จำนวน 10 คน การใช้ภาษาควรสื่อความหมายชัดเจน เข้าใจได้ง่าย จำนวน 9 คน การใช้ภาษาควรเหมาะสมกับระดับของผู้อ่าน จำนวน 5 คน และการใช้ภาษาควรมีการอธิบายศัพท์เชิงวิชาการ จำนวน 2 คน

ตารางที่ 24 ค่าความถี่เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ด้านการออกแบบรูปเล่ม

ข้อที่	ข้อความ	ความถี่
1.	การออกแบบรูปเล่มควรมีความทันสมัยเป็นที่น่าสนใจ	9
2.	สำนักพิมพ์แต่ละแห่งควรออกแบบรูปเล่มให้มีลักษณะที่แตกต่างกัน	5
3.	ขนาดรูปเล่มควรมีความกะทัดรัด สะดวกต่อการใช้	5
4.	ควรมีการออกแบบที่สัมพันธ์กันตลอดทั้งเล่ม	3

ตารางที่ 24 (ต่อ) ค่าความถี่เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ด้านการออกแบบรูปเล่ม

ข้อที่	ข้อความ	ความถี่
5.	การเลือกใช้ภาพประกอบควรสอดคล้องกับเนื้อหา	3
6.	ภาพประกอบควรเหมาะสมกับระดับวัยของผู้เรียน	2

จากตารางที่ 24 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในด้านการออกแบบรูปเล่ม นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรและหนังสือเรียนศิลปศึกษามีความคิดเห็นว่าการออกแบบรูปเล่มหนังสือเรียนศิลปศึกษาควรมีความทันสมัยเป็นที่น่าสนใจ จำนวน 9 คน สำนักพิมพ์แต่ละแห่งควรออกแบบรูปเล่มให้มีลักษณะที่แตกต่างกัน จำนวน 5 คน ขนาดรูปเล่มควรมีความกะทัดรัด สะดวกต่อการใช้ จำนวน 5 คน ควรมีการออกแบบที่สัมพันธ์กันตลอดทั้งเล่ม จำนวน 3 คน การเลือกใช้ภาพประกอบควรสอดคล้องกับเนื้อหา จำนวน 3 คน ภาพประกอบควรเหมาะสมกับระดับวัยของผู้เรียน จำนวน 2 คน

ตารางที่ 25 ค่าความถี่เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ด้านคุณภาพการพิมพ์และการใช้เทคโนโลยีในการพิมพ์

ข้อที่	ข้อความ	ความถี่
1.	เทคโนโลยีมีบทบาทในการค้นคว้าข้อมูลและส่งเสริมการจัดพิมพ์หนังสือเรียนศิลปศึกษาให้มีคุณภาพ	7
2.	หนังสือเรียนศิลปศึกษาควรมีการจัดพิมพ์ที่มีคุณภาพดี	6
3.	ภาพประกอบควรจัดพิมพ์ที่ชัดเจน สวยงาม	6
4.	ควรจัดพิมพ์สีเฉพาะที่จำเป็น เพื่อลดต้นทุนในการผลิต	4

ตารางที่ 25 (ต่อ) ค่าความถี่เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ด้านคุณภาพการพิมพ์และการใช้เทคโนโลยีในการพิมพ์

ข้อที่	ข้อความ	ความถี่
5.	กระดาษที่รองรับการพิมพ์ควรมีคุณภาพที่ดี	4
6.	การจัดพิมพ์ตัวอักษรควรมีความคมชัด	3

จากตารางที่ 25 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในด้านการคุณภาพการพิมพ์และการใช้เทคโนโลยีในการพิมพ์ นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรและหนังสือเรียนศิลปศึกษามีความคิดเห็นว่า เทคโนโลยีมีบทบาทในการค้นคว้าข้อมูลและส่งเสริมการจัดพิมพ์หนังสือเรียนศิลปศึกษาให้มีคุณภาพ จำนวน 7 คน หนังสือเรียนศิลปศึกษาควรมีการจัดพิมพ์ที่มีคุณภาพดี จำนวน 6 คน ภาพประกอบควรจัดพิมพ์สีที่ชัดเจน สวยงาม จำนวน 6 คน ควรจัดพิมพ์สีเฉพาะที่จำเป็นเพื่อลดต้นทุนในการผลิต จำนวน 4 คน กระดาษที่รองรับการพิมพ์ควรมีคุณภาพที่ดี จำนวน 4 คน การจัดพิมพ์ตัวอักษรควรมีความคมชัด จำนวน 3 คน

ตารางที่ 26 ค่าความถี่เกี่ยวกับด้านการบริหารจัดการหนังสือเรียนศิลปศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

ข้อที่	ข้อความ	ความถี่
	<u>กระทรวงศึกษาธิการควรกำหนดหรือระบุรายชื่อหนังสือเรียนที่ใช้อย่างชัดเจนหรือไม่</u>	
1.	ไม่เห็นด้วย	7
	- ควรเปิดโอกาสเสรีให้ผู้เรียน และผู้สอนสามารถเลือกหนังสือเรียนศิลปศึกษาได้เอง	3

ตารางที่ 26 (ต่อ) ค่าความถี่เกี่ยวกับด้านการบริหารจัดการหนังสือเรียนศิลปะศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

ข้อที่	ข้อความ	ความถี่
	- ควรระบุชื่อหนังสือเรียนศิลปะศึกษา ที่เป็นความรู้พื้นฐานเป็นแนวทางให้เลือก	2
	- ควรเปิดโอกาสเสรีให้สำนักพิมพ์ต่าง ๆ แข่งขันการผลิตหนังสือเรียนศิลปะศึกษา	2
2.	เห็นด้วย	
	- แต่ควรเปิดโอกาสให้เลือกใช้นักเรียนศิลปะศึกษาอย่างเสรี โดยกระทรวงศึกษาธิการควรระบุรายชื่อเพื่อเป็นแนวทางในการเลือกหนังสือเรียนศิลปะศึกษาอีกทางหนึ่ง	3
	- แต่ไม่ควรบังคับให้สถานศึกษา หรือครูผู้สอนเลือกใช้ตามที่กำหนด <u>สถานศึกษาหรือครูผู้สอนควรเป็นผู้เลือกใช้นักเรียนศิลปะศึกษาตามสมควร</u>	2
1.	เห็นด้วย	10
	- โดยเฉพาะครูผู้สอนควรเป็นผู้มีบทบาทในการคัดเลือกหนังสือเรียนศิลปะศึกษาที่เหมาะสมให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้า	4
	- ครูผู้สอนจะทราบถึงลักษณะหนังสือเรียนศิลปะศึกษาที่เหมาะสมกับท้องถิ่นของตนเอง	4
	- ครูผู้สอนควรส่งเสริมให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ ด้วย	2
	- สถานศึกษาควรจัดซื้อหนังสือเรียนศิลปะศึกษาที่มีคุณภาพดีแต่ราคาสูง เช่น หนังสือเรียนศิลปะศึกษาของต่างประเทศไว้ในแหล่งการเรียนรู้	1
	- โดยมีการเลือกใช้ในรูปแบบของคณะกรรมการการพิจารณาร่วมกัน	1
	- แต่อาจมีข้อจำกัด เกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษา เรื่องการจัดซื้อในลักษณะผูกขาดกับทางสำนักพิมพ์	1

ตารางที่ 26 (ต่อ) ค่าความถี่เกี่ยวกับด้านการบริหารจัดการหนังสือเรียนศิลปศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

ข้อที่	ข้อความ	ความถี่
	<u>กระทรวงศึกษาธิการควรเป็นผู้ผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษา</u>	
	<u>โดยนำผู้ทรงคุณวุฒิมาตรวจสอบหนังสือเรียนศิลปศึกษาอย่างมีคุณภาพ</u>	
1.	เห็นด้วย	8
	- แต่ควรเปิดโอกาสให้สำนักพิมพ์ผลิตอย่างหลากหลาย	2
	- แต่การตรวจสอบคุณภาพอาจทำได้ยาก เพราะผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบประเมินเป็นหนังสือเรียนศิลปศึกษาโดยเฉพาะอาจมีจำนวนน้อย	2
	- แต่ควรมีลักษณะเป็นแนวทางให้เลือกใช้	2
	- แต่การตรวจสอบคุณภาพควรเป็นกลุ่มคณะกรรมการที่เป็นผู้เชี่ยวชาญทางศิลปะ	1
	- เพราะปัจจุบันทางกระทรวงศึกษาธิการได้มีการผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษาโดยมีผู้เชี่ยวชาญมาร่วมกันผลิต	1
	- เขตพื้นที่การศึกษาแต่ละเขตสามารถจัดทำหรือผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษาให้เหมาะสมกับสถานศึกษาในแต่ละเขตการศึกษานั้น	1
2.	ไม่เห็นด้วย	2
	- ควรนำเสนอในรูปแบบของงานวิจัยหรือพัฒนาเป็นตัวอย่างหนังสือเรียนศิลปศึกษาออกมาให้ศึกษา	2
	- ควรส่งเสริมให้องค์กรท้องถิ่นเป็นผู้ผลิต	1
	- เพราะพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 ได้เปิดเสรีในการจัดพิมพ์หนังสือเรียนศิลปศึกษา ควรเปิดโอกาสให้เอกชนหรือสถาบันอื่น ๆ มีส่วนร่วมในการผลิต	1

ตารางที่ 26 (ต่อ) ค่าความถี่เกี่ยวกับด้านการบริหารจัดการหนังสือเรียนศิลปะศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

ข้อที่	ข้อความ	ความถี่
	<u>ควรเปิดโอกาสให้มีการเขียนและผลิตหนังสือเรียนศิลปะศึกษาอย่างเสรี หรือมอบหมายให้หน่วยงานสถาบันที่มีชื่อเสียงหรือแหล่งผลิตที่มีมาตรฐานเป็นผู้ผลิตหนังสือเรียนศิลปะศึกษา</u>	
1.	เห็นด้วย	10
	- เพราะเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เลือกหนังสือเรียนศิลปะศึกษาเองอย่างหลากหลาย	2
	- การเปิดเสรี ทำให้ผู้เรียนและครูผู้สอนได้ประโยชน์	2
	- เพราะทำให้มีการแข่งขันกันพัฒนาหนังสือเรียนศิลปะศึกษาให้มีคุณภาพ	2
	- ปัจจุบันควรมีหน่วยงานหรือสถาบันที่ส่งเสริมการผลิตหนังสือเรียนศิลปะศึกษาโดยตรง	2
	- การผลิตหนังสือเรียนศิลปะศึกษาอย่างเสรี จะช่วยให้มีการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปะศึกษามากขึ้น แต่ควรมีแนวทางในการผลิตหนังสือเรียนศิลปะศึกษาชัดเจน	1
	- ปัจจุบันมีการเปิดโอกาสเสรี ทางกระทรวงศึกษาธิการได้มีการเปิดโอกาสให้สถาบันที่มีมาตรฐานหรือมีชื่อเสียงเข้ามาผลิตหนังสือเรียนศิลปะศึกษา	1
	- ปัจจุบันสถาบันต่าง ๆ พยายามให้ผู้แต่ง ผู้เรียบเรียงหนังสือเรียนศิลปะศึกษาที่มีความชำนาญในการผลิตหนังสือเรียนศิลปะศึกษาได้เข้ามามีบทบาทในการผลิตมากขึ้น	1
	<u>การเปิดโอกาสให้หนังสือเรียนศิลปะศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะของต่างประเทศเข้ามาเผยแพร่ โดยมีการตรวจสอบอย่างมีคุณภาพ</u>	
1.	เห็นด้วย	10
	- และควรส่งเสริม ศิลปะวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของไทยในการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปะศึกษาของไทยให้สัมพันธ์กัน	4

ตารางที่ 26 (ต่อ) ค่าความถี่เกี่ยวกับด้านการบริหารจัดการหนังสือเรียนศิลปศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

ข้อที่	ข้อความ	ความถี่
-	ตัวอย่างหนังสือเรียนศิลปศึกษาของต่างประเทศที่มีคุณภาพ ได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น และสิงคโปร์	2
-	แต่ราคาอาจแพงเกินไป ควรมีการควบคุมราคาที่เหมาะสม	2
-	เพราะจะให้เห็นความแตกต่างของศิลปะและวัฒนธรรมต่างประเทศ	1
-	เพราะผู้เรียนจะเกิดความรู้ที่หลากหลาย	1
-	อาจทำได้โดยการซื้อลิขสิทธิ์มาแปลเป็นภาษาไทย	1
-	และควรมีหน่วยงานที่สนับสนุนการจัดซื้อ หนังสือเรียนศิลปศึกษาเข้ามาไว้ในแหล่งการเรียนรู้ เพื่อประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้า	1
-	ในการตรวจประเมินคุณภาพหนังสือเรียนศิลปศึกษาของต่างประเทศ ควรมีเกณฑ์ที่กว้าง ถ้าตั้งเกณฑ์การตรวจสอบมากอาจมีข้อจำกัดมากเกินไป	1

จากตารางที่ 26 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับด้านการบริหารจัดการหนังสือเรียนศิลปศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการหนังสือเรียนศิลปศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในแต่ละด้าน ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- กระทรวงศึกษาธิการควรกำหนดหรือระบุรายชื่อหนังสือศิลปศึกษาที่ใช้อย่างชัดเจนหรือไม่

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับกระทรวงศึกษาธิการควรกำหนดหรือระบุรายชื่อหนังสือศิลปะที่ใช้อย่างชัดเจนหรือไม่ จำนวน 7 คน ไม่เห็นด้วยโดยให้ความคิดเห็นว่าควรเปิดโอกาสเสรีให้ผู้เรียนและผู้สอนสามารถเลือกหนังสือเรียนศิลปศึกษาได้เอง จำนวน 3 คน ควรระบุชื่อหนังสือเรียนศิลปศึกษาที่เป็นความรู้พื้นฐานเป็นแนวทางให้เลือก จำนวน 2 คน และควรเปิดโอกาสเสรีให้สำนักพิมพ์ต่าง ๆ แข่งขันการผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษา จำนวน 2 คน นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการพัฒนาหลักสูตรและหนังสือเรียนศิลปศึกษา จำนวน 3 คน เห็นด้วยว่ากับกระทรวงศึกษาธิการควรกำหนดหรือระบุรายชื่อ

ชื่อหนังสือศิลปะที่ใช้อย่างชัดเจนแต่ควรเปิดโอกาสให้เลือกใช้หนังสือเรียนศิลปะศึกษาอย่างเสรี โดยกระทรวงศึกษาธิการควรระบุรายชื่อเพื่อเป็นแนวทางในการเลือกใช้หนังสือเรียนศิลปะศึกษา อีกทางหนึ่ง จำนวน 3 คน และแต่ไม่ควรบังคับให้สถานศึกษา หรือครูผู้สอนเลือกใช้ตามที่กำหนด จำนวน 2 คน

- สถานศึกษาหรือครูผู้สอนควรเป็นผู้เลือกใช้หนังสือเรียนศิลปะศึกษาตามที่สมควร

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปะศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานศึกษาหรือครูผู้สอนควรเป็นผู้เลือกใช้หนังสือเรียนศิลปะศึกษาตามที่สมควร จำนวน 10 คน เห็นด้วย โดยเฉพาะครูผู้สอนควรเป็นผู้มีบทบาทในการคัดเลือกหนังสือเรียนศิลปะศึกษาที่เหมาะสมให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้า จำนวน 4 คน ครูผู้สอนจะทราบถึงลักษณะหนังสือเรียนศิลปะศึกษาที่เหมาะสมกับท้องถิ่นของตนเอง จำนวน 4 คน ครูผู้สอนควรส่งเสริมให้ ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ ด้วย จำนวน 2 คน สถานศึกษาควรจัดซื้อหนังสือเรียนศิลปะศึกษาที่มีคุณภาพดีแต่ราคาสูง เช่น หนังสือเรียนศิลปะศึกษาของต่างประเทศไว้ในแหล่งการเรียนรู้ จำนวน 1 คน โดยมีการเลือกใช้ในรูปแบบของคณะกรรมการการพิจารณาร่วมกัน จำนวน 1 คน และแต่อาจมีข้อจำกัดเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษา เรื่องการจัดซื้อในลักษณะผูกขาดกับทางสำนักพิมพ์ จำนวน 1 คน

- กระทรวงศึกษาธิการควรเป็นผู้ผลิตหนังสือเรียนศิลปะศึกษา โดยนำผู้ทรงคุณวุฒิมาตรวจสอบหนังสือเรียนศิลปะศึกษาอย่างมีคุณภาพ

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปะศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับกระทรวงศึกษาธิการควรเป็นผู้ผลิตหนังสือเรียนศิลปะศึกษา โดยนำผู้ทรงคุณวุฒิมาตรวจสอบหนังสือเรียนศิลปะศึกษาอย่างมีคุณภาพ จำนวน 8 คน เห็นด้วย แต่ควรเปิดโอกาสให้สำนักพิมพ์ผลิตอย่างหลากหลาย จำนวน 2 คน แต่การตรวจสอบคุณภาพอาจทำได้ยาก เพราะผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจประเมินเป็นหนังสือเรียนศิลปะศึกษาโดยเฉพาะอาจมีจำนวนน้อย จำนวน 2 คน แต่ควรมีลักษณะเป็นแนวทางให้เลือกใช้ จำนวน 2 คน แต่การตรวจสอบคุณภาพควรเป็นกลุ่มคณะกรรมการที่เป็นผู้เชี่ยวชาญทางศิลปะ จำนวน 1 คน เพราะปัจจุบันทางกระทรวงศึกษาธิการได้มีการผลิตหนังสือเรียนศิลปะศึกษา โดยมีผู้เชี่ยวชาญมาร่วมกันผลิต จำนวน 1 คน และเขตพื้นที่การศึกษาแต่ละเขตสามารถจัดทำหรือผลิตหนังสือเรียนศิลปะศึกษาให้เหมาะสมกับสถานศึกษาในแต่ละเขตการศึกษานั้น จำนวน 1 คน

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับกระทรวงศึกษาธิการควรเป็นผู้ผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษา โดยนำผู้ทรงคุณวุฒิมาตรวจสอบหนังสือเรียนศิลปศึกษาอย่างมีคุณภาพ จำนวน 2 คน ไม่เห็นด้วย ควรนำเสนอในรูปแบบของงานวิจัยหรือพัฒนาเป็นตัวอย่างหนังสือเรียนศิลปศึกษาออกมาให้ศึกษา จำนวน 2 คน ควรส่งเสริมให้องค์กรท้องถิ่นเป็นผู้ผลิต จำนวน 1 คน และเพราะพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ.2542 ได้เปิดเสรีในการจัดพิมพ์หนังสือเรียน ควรเปิดโอกาสให้เอกชนหรือสถาบันอื่น ๆ มีส่วนร่วมในการผลิต จำนวน 1 คน

- ควรเปิดโอกาสให้มีการเขียนและผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษาอย่างเสรี หรือมอบหมายให้หน่วยงานสถาบันที่มีชื่อเสียงหรือแหล่งผลิตที่มีมาตรฐาน เป็นผู้ผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษา

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับควรเปิดโอกาสให้มีการเขียนและผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษาอย่างเสรี หรือมอบหมายให้หน่วยงานสถาบันที่มีชื่อเสียงหรือแหล่งผลิตที่มีมาตรฐาน เป็นผู้ผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษา จำนวน 10 คน เห็นด้วย เพราะเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เลือกหนังสือเรียนศิลปศึกษาเอง อย่างหลากหลาย จำนวน 2 คน การเปิดเสรี ทำให้ผู้เรียนและครูผู้สอนได้ประโยชน์ จำนวน 2 คน เพราะทำให้มีการแข่งขันกันพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษาให้มีคุณภาพ จำนวน 2 คน ปัจจุบันควรมีหน่วยงานหรือสถาบันที่ส่งเสริมการผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษาโดยตรง จำนวน 2 คน การผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษาอย่างเสรี จะช่วยให้มีการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษามากขึ้น แต่ควรมีแนวทางในการผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษาชัดเจน จำนวน 1 คน ปัจจุบันมีการเปิดโอกาสเสรี ทางกระทรวงศึกษาธิการ ได้มีการเปิดโอกาสให้สถาบันที่มีมาตรฐานหรือมีชื่อเสียงเข้ามาผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษา จำนวน 1 คน และปัจจุบันสถาบันต่าง ๆ พยายามให้ผู้แต่ง ผู้เรียบเรียงหนังสือเรียนศิลปศึกษาที่มีความชำนาญในการผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษาได้เข้ามามีบทบาทในการผลิตมากขึ้น จำนวน 1 คน

- การเปิดโอกาสให้หนังสือเรียนศิลปศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะของต่างประเทศเข้ามาเผยแพร่โดยมีการตรวจสอบอย่างมีคุณภาพ

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องการเปิดโอกาสให้หนังสือเรียนศิลปศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะของต่างประเทศเข้ามาเผยแพร่ โดยมีการตรวจสอบอย่างมีคุณภาพ จำนวน 10 คน เห็นด้วย และควรส่งเสริมศิลปะวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของไทยในการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษาของไทยให้สัมพันธ์กัน จำนวน 4 คน ตัวอย่างหนังสือเรียนศิลปศึกษาของต่างประเทศที่มีคุณภาพ ได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น

และสิงคโปร์ จำนวน 2 คน แต่ราคาอาจแพงเกินไป ควรมีการควบคุมราคาที่เหมาะสม จำนวน 2 คน เพราะจะได้เห็นความแตกต่างของศิลปะและวัฒนธรรมต่างประเทศ จำนวน 1 คน เพราะผู้เรียนจะเกิดความรู้ที่หลากหลาย จำนวน 1 คน อาจทำได้โดยการซื้อลิขสิทธิ์มาแปลเป็นภาษาไทย จำนวน 1 คน และควรมีหน่วยงานที่สนับสนุนการจัดซื้อหนังสือเรียนศิลปะศึกษาเข้ามาไว้ในแหล่งการเรียนรู้ เพื่อประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้า จำนวน 1 คน และในการตรวจประเมินคุณภาพหนังสือเรียนศิลปะศึกษาของต่างประเทศ ควรมีเกณฑ์ที่กว้าง ถ้าตั้งเกณฑ์การตรวจสอบมากอาจมีข้อจำกัดมากเกินไป จำนวน 1 คน

ตารางที่ 27 ค่าความถี่เกี่ยวกับข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปะศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

ข้อที่	ข้อความ	ความถี่
1.	การเปิดโอกาสให้ครูผู้สอน ผู้เรียน สถานศึกษา จัดทำหรือพัฒนาหนังสือเรียนศิลปะศึกษาขึ้นเองได้	
1.1	ครูผู้สอน แต่ละห้องถิ่นสามารถผลิตสื่อที่เหมาะสมต่อการเรียนการสอนตามสภาพจริง ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในการเรียนได้ดี	4
1.2	ช่วยพัฒนาในหนังสือเรียนศิลปะศึกษามีความหลากหลาย	1
1.3	ควรคำนึงถึงสภาพสถานศึกษาและคุณภาพของหนังสือเรียนศิลปะศึกษาที่เหมาะสม	1
2.	การที่หนังสือเรียนศิลปะศึกษากลุ่มการเรียนรู้ศิลปะ ไม่ได้กำหนดให้ผู้เรียนมีไว้ใช้ประจำตัว	
2.1	ควรมีแหล่งการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าความรู้ทางศิลปะอย่างหลากหลาย	2
2.2	ผู้เรียนสามารถค้นคว้าผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์	2
2.3	เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าได้ตามต้องการ	2
2.4	หนังสือเรียนศิลปะศึกษาควรมีลักษณะที่หลากหลาย	1

ตารางที่ 27 (ต่อ) ค่าความถี่เกี่ยวกับข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียน
ศิลปะศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3
ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

ข้อที่	ข้อความ	จำนวน
3.	ด้านเนื้อหาและกิจกรรมศิลปะในหนังสือเรียนศิลปะศึกษา	
3.1	ควรส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เพื่อสนองความต้องการทางศิลปะของแต่ละบุคคล	2
3.2	ควรเหมาะสมกับช่วงชั้น	1
3.3	ส่งเสริมความรู้ของผู้เรียนจากสิ่งใกล้ตัวในท้องถิ่น	1
3.4	มีการเปรียบเทียบเชื่อมโยงความรู้ไปสู่ศิลปะสากล	1
3.5	ไม่ควรมุ่งเน้นเนื้อหาสาระมากเกินไป	1
3.6	การนำเสนอเนื้อหาเชิงบูรณาการ ผู้แต่ง ผู้เรียบเรียงต้องมีความรู้และความเชี่ยวชาญในการสร้างความสัมพันธ์ทางเนื้อหาที่น่าสนใจ	1
3.7	กิจกรรมศิลปะไม่ควรลอกตามหลักสูตรมากเกินไป	1
3.8	กิจกรรมศิลปะควรกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ ผลิตผลงานศิลปะอย่างหลากหลาย	1
3.9	มุ่งเน้นการบูรณาการความรู้ เพราะผู้เรียนในวัยนี้ควรนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง	1
3.10	ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าทางศิลปะเกิดความชื่นชม และรักในการเรียนศิลปะ	1
4.	ด้านครูผู้สอน	
4.1	ควรเป็นคนที่มีความรู้	3
4.2	ควรเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีการเรียนรู้ที่หลากหลาย	2
4.3	มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้บรรลุผลการเรียนรู้ตามหลักสูตร ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง	2
4.4	ส่วนมากมักขาดการพัฒนาตนเอง	1
4.5	ควรรู้จักประยุกต์เนื้อหาและกิจกรรมศิลปะใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน	1
4.6	ไม่ควรลอกเลียนแบบตามหนังสือเรียนศิลปะศึกษาทั้งหมด	1

ตารางที่ 27 (ต่อ) ค่าความถี่เกี่ยวกับข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียน
ศิลปะศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3
ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

ข้อที่	ข้อความ	ความถี่
5.	แนวโน้มในการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปะศึกษา	
5.1	สำนักพิมพ์ควรให้ความสำคัญในการผลิตอย่างมีคุณภาพ	2
5.2	ควรส่งเสริมคุณภาพในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะผู้แต่ง ผู้เรียบเรียง ควรมีความรู้ความเข้าใจในการเสนอเนื้อหาสาระให้น่าสนใจ	1
5.3	ควรมีการส่งเสริมการผลิตหนังสือเรียนศิลปะศึกษาให้มากขึ้น ทั้งการผลิตและการส่งเสริมงบประมาณ การสนับสนุน และจัดหาสื่อให้ครูผู้สอนและสถานศึกษา	1
5.4	หนังสือเรียนศิลปะศึกษาควรมีความทันสมัย สอดคล้องกับสภาพสังคมที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	1
5.5	ควรพัฒนาหนังสือเรียนศิลปะศึกษาที่ตอบสนองตามความต้องการผู้อ่านได้หลายระดับ	1
5.6	ควรมีลักษณะแตกต่างกันให้เลือกอย่างหลากหลาย	1
5.7	หนังสือเรียนศิลปะศึกษาอาจได้รับการส่งเสริมน้อย ผู้บริหารการศึกษาอาจให้ความสำคัญน้อย ส่วนผลต่างการลงทุนด้านการผลิต	1
5.8	ปัจจุบัน เทคโนโลยีมีบทบาทในชีวิตประจำวัน สื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ มีส่วนส่งเสริมการเรียนรู้	1
5.9	อาจมีการพัฒนารูปแบบให้มีลักษณะเป็นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หรืออาจจัดทำเป็นสื่อลักษณะอื่น ๆ ที่ส่งเสริมการค้นคว้าอย่างหลากหลาย และมีความสะดวกในการค้นคว้า	1
5.10	หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนควรร่วมกันส่งเสริมการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปะศึกษาให้ก้าวหน้าไปสู่ความเป็นสากล	1
5.11	สถานศึกษาควรมีการบริหารจัดการที่ดีเพื่อส่งเสริมและส่งเสริมการจัดหาสื่อการเรียนรู้ ให้เหมาะสมต่อการพัฒนาการศึกษา	1

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียน ศิลปศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

จากตารางที่ 27 ค่าความถี่เกี่ยวกับข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียน ศิลปศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเปิดโอกาสให้ครูผู้สอน ผู้เรียน สถานศึกษา จัดทำหรือพัฒนาหนังสือเรียน ศิลปศึกษาขึ้นเองได้

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษามีความคิดเห็นว่า ครูผู้สอน แต่ละท้องถิ่นสามารถผลิตสื่อที่เหมาะสมต่อการเรียนการสอนตามสภาพจริงช่วยให้ผู้เรียนเกิด ความรู้ความเข้าใจในการเรียนได้ดี จำนวน 4 คน ช่วยพัฒนาในหนังสือเรียนศิลปศึกษามีความ หลากหลาย จำนวน 1 คน และควรคำนึงถึงสภาพสถานศึกษาและคุณภาพของหนังสือเรียนศิลป ศึกษาที่เหมาะสม จำนวน 1 คน

2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการที่หนังสือเรียนศิลปศึกษากลุ่มการเรียนรู้ศิลปะ ไม่ได้กำหนดให้ผู้เรียน มีไว้ใช้ประจำตัว

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษามีความคิดเห็นว่า ควรมีแหล่งการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าความรู้ทางศิลปะอย่างหลากหลาย จำนวน 2 คน ผู้เรียนสามารถค้นคว้าผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 2 คน เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าได้ ตามต้องการ จำนวน 2 คน และหนังสือเรียนศิลปศึกษาจึงควรมีลักษณะที่หลากหลาย จำนวน 1 คน

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเนื้อหาและกิจกรรมศิลปะในหนังสือเรียนศิลปศึกษา

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษามีความคิดเห็นว่า ควรส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เพื่อสนองความต้องการทางศิลปะของแต่ละ บุคคล ควรเหมาะสมกับช่วงชั้น จำนวน 2 คน ส่งเสริมความรู้ของผู้เรียนจากสิ่งใกล้ตัวในท้องถิ่น จำนวน 1 คน มีการเปรียบเทียบเชื่อมโยงความรู้ไปสู่ศิลปะสากล จำนวน 1 คน ไม่ควรมุ่งเน้นเนื้อหา สาระมากเกินไป จำนวน 1 คน การนำเสนอเนื้อหาเชิงบูรณาการ ผู้แต่ง ผู้เรียบเรียงต้องมีความรู้ และความเชี่ยวชาญในการสร้างความสัมพันธ์ทางเนื้อหาที่น่าสนใจ จำนวน 1 คน กิจกรรมศิลปะ ไม่ควรลอกตามหลักสูตรมากเกินไป จำนวน 1 คน กิจกรรมศิลปะควรกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิด สร้างสรรค์ ผลิตผลงานศิลปะอย่างหลากหลาย จำนวน 1 คน มุ่งเน้นการบูรณาการความรู้ เพราะ ผู้เรียนในวัยนี้ควรนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริงจำนวน 1 คน และควรส่งเสริมให้ผู้เรียน เห็นคุณค่าทางศิลปะเกิดความชื่นชม และรักในการเรียนศิลปะ จำนวน 1 คน

4. ข้อเสนอแนะด้านครูผู้สอน

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษามีความคิดเห็นว่า ครูผู้สอนควรเป็นคนที่มีความรู้ จำนวน 3 คน ครูผู้สอนควรเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีการเรียนรู้ที่หลากหลาย จำนวน 2 คน ครูผู้สอนมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้บรรลุผลการเรียนรู้ตามหลักสูตร จำนวน 2 คน ครูผู้สอนควรส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง จำนวน 1 คน ครูผู้สอนส่วนมากมักขาดการพัฒนาตนเอง จำนวน 1 คน และครูผู้สอนควรรู้จักประยุกต์เนื้อหาและกิจกรรมศิลปะใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอนไม่ควรลอกเลียนแบบตามหนังสือเรียนศิลปศึกษาทั้งหมด จำนวน 1 คน

5. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวโน้มในการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษา

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการพัฒนาหลักสูตร และหนังสือเรียนศิลปศึกษามีความคิดเห็นว่า สำนักพิมพ์ควรให้ความสำคัญในการผลิตอย่างมีคุณภาพ จำนวน 2 คน ควรส่งเสริมคุณภาพในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะผู้แต่ง ผู้เรียบเรียง ควรมีความรู้ความเข้าใจในการเสนอเนื้อหาสาระให้ น่าสนใจ จำนวน 1 คน ควรมีการส่งเสริมการผลิตหนังสือเรียนศิลปศึกษาให้มากขึ้นทั้งการผลิตและการส่งเสริมงบประมาณ การสนับสนุน และควรจัดหาสื่อให้ครูผู้สอนสถานศึกษา จำนวน 1 คน หนังสือเรียนศิลปศึกษาควรมีความทันสมัย สอดคล้องกับสภาพสังคมที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จำนวน 1 คน ควรพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษาที่ตอบสนองตามความต้องการของผู้อ่านได้หลายระดับ จำนวน 1 คน ควรมีลักษณะแตกต่างกันให้เลือกอย่างหลากหลาย จำนวน 1 คน หนังสือเรียนศิลปศึกษา อาจได้รับการส่งเสริมน้อย ผู้บริหารการศึกษาอาจให้ความสำคัญน้อย ส่งผล ต่อการลงทุนด้านการผลิต จำนวน 1 คน ปัจจุบัน เทคโนโลยีมีบทบาทในชีวิตประจำวัน สื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ มีส่วนส่งเสริมการเรียนรู้ จำนวน 1 คน อาจมีการพัฒนารูปแบบให้มีลักษณะเป็นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์หรืออาจจัดทำเป็นสื่อลักษณะอื่น ๆ ที่ส่งเสริม การค้นคว้าอย่างหลากหลาย และมีความสะดวกในการค้นคว้า จำนวน 1 คน หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนควรร่วมกันส่งเสริมการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปศึกษาให้ก้าวหน้าไปสู่ความเป็นสากล จำนวน 1 คน และสถานศึกษาควรมีการบริหารจัดการที่ดีเพื่อส่งเสริมและส่งเสริมการจัดหาสื่อการเรียนรู้ ให้เหมาะสมต่อการพัฒนาการศึกษา จำนวน 1 คน